NOTULEN van de vergadering van de raad van de gemeente Voorschoten, gehouden op 28 september 2023 vanaf 20.00 uur.

Voorzitter: mevrouw N. Stemerdink, burgemeester.
Griffier: de heer B.J. Urban.

Aanwezige leden: de heer mr. drs. C. Bremmer, mevrouw R.E. de Bruin-Van Alphen, de heren A. Deuzeman, W.J. van Duivendijk en G. van den Ende, mevrouw C.L. Ilić, mevrouw P.T.M. Kortekaas-Warmerdam, mevrouw J.G. van der Krogt, de heren P. 't Lam, B. Lavrijsen en E.M.L.H. Maassen, mevrouw K.S. van Meenen, mevrouw E. Mieremet, de heer M.P.A. van Oostrum, mevrouw M.H.R. Persoon, de heer A.L.R. Posthuma, mevrouw J.C. Schroot, mevrouw H.M. van der Wende, mevrouw P. Wijnen en mevrouw M.J.T. Zoun.

Afwezig: de heer B.W. Reinke

Aanwezige wethouders: de heer P. de Bruijn, de heer C.J. van der Elst en de heer H.G. Schokker.

1. Opening, mededelingen en vaststelling agenda

De **voorzitter**: Ik open de vergadering van de gemeenteraad van Voorschoten van 28 september 2023 en ik heet u allen van harte welkom.

Er is bericht van verhindering ontvangen van de heer Reinke.

Er is een aanmelding voor het vragenuurtje. De heer Posthuma heeft vragen aangemeld over overlast voor bewoners in de Vlietwijk. Dat wordt dus toegevoegd aan de agenda.

De heer **Bremmer** (CDA): Voorzitter. Onze fractie heeft naar aanleiding van onze discussie in de commissie Burger en Bestuur over de Financiële verordening en met name over het begrip "bedrijfsvoering" in relatie tot verantwoordelijkheden van het college en de raad overwogen om van hamerstuk 6.6, de Financiële verordening, een bespreekstuk te maken. We hebben hierover technische vragen gesteld, maar die zijn nog niet beantwoord. Daarom vinden wij het op dit moment niet opportuun om hier een bespreekstuk van te maken.

De **voorzitter**: Dat is dus eigenlijk een stemverklaring dat u ermee akkoord gaat dat agendapunt 6.6 een hamerstuk blijft. O, niet? Wat stelt u voor? Wilt u dat het een hamerstuk blijft of wilt u er een bespreekstuk van maken?

De heer **Bremmer** (CDA): We laten de agenda ongewijzigd.

De **voorzitter**: Dus het is een hamerstuk.

De heer **Bremmer** (CDA): Ja.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Op de agenda staat het Beleidsplan Re-integratie en participatie. We hebben vastgesteld dat dat een hamerstuk is. Afgelopen dinsdag is dit stuk geamendeerd in de raad van Leidschendam-Voorburg. Ik denk dat dat een goed amendement was. Ik stel daarom voor om ook dit stuk te amenderen en dus te behandelen.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat we agendapunt 6.3 toevoegen aan agendapunt 15.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Ik wil de heer Posthuma niet de mogelijkheid ontnemen om dit stuk te amenderen, maar volgens mij heeft hij vanmiddag om 15.00 uur een amendement met de omvang van een klein boekwerk rondgestuurd. Ik heb een dagelijkse baan en ik heb niet de tijd om dat dan nog tot mij te nemen. Ik denk dat dat voor meer mensen geldt. Tegelijkertijd wil ik de

heer Posthuma niet de kans ontnemen om dit stuk te verbeteren. Ik wil dus eigenlijk voorstellen om het punt van de agenda te halen en te verschuiven naar de volgende raadsvergadering.

De **voorzitter**: Het is in principe natuurlijk een goede afspraak dat, als één partij een punt van de hamerstukkenlijst wil bespreken, het ook gewoon een bespreekpunt wordt. Maar ik begrijp dat u hiermee een ordevoorstel doet om dit punt van de agenda te halen en dat te gaan bespreken in de volgende raadsvergadering. Is dat juist? Dan gaan we nu eerst naar het ordevoorstel, want dat gaat altijd voor. Wil iemand iets zeggen over het ordevoorstel, dus sec over het ordevoorstel?

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Over het ordevoorstel en ook een korte toelichting op hoe het in Leidschendam-Voorburg gegaan is.

De **voorzitter**: Nee, alleen over het ordevoorstel, want dat ligt nu voor.

De heer **Posthuma** (PvdA): Ik zou willen voorstellen om kort te schorsen, zodat mensen de gelegenheid hebben om dat stuk tot zich te nemen voor de bespreking, want ik denk dat wat daarin staat, wel op een zo kort mogelijke termijn georganiseerd en gerealiseerd moet worden.

De **voorzitter**: Ik begrijp dat u aangeeft dat u tegen het ordevoorstel bent.

De heer **'t Lam** (GroenLinks): Voorzitter. Ik denk dat het verstandig is om het agendapunt inderdaad uit te stellen en te behandelen bij een volgende gelegenheid, vooral ook omdat het voorliggende raadsvoorstel nu anders is dan wat er in Leidschendam-Voorburg ligt. Ik weet ook niet wat er in Wassenaar gebeurt; dat lijkt mij ook van belang.

Mevrouw **Zoun** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Ik zou graag de beantwoording door de wethouder willen horen. Ik zou dit onderwerp nu dus willen behandelen.

Mevrouw **De Bruin** (VVD): Voorzitter. Ik volg de lijn van de heer Maassen: het is te kort dag om dit zorgvuldig te bespreken. Ik stel dus voor om het te verzetten naar de volgende vergadering.

Mevrouw **Wijnen** (D66): Voorzitter. Wat ons betreft is dit een waardevol amendement dat wij graag ook mede indienen, maar ik hoor dat collega's wat meer tijd nodig hebben. Dat begrijpen wij heel goed, tenzij uitstel van het beleidsplan een enorme impact heeft.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Voorzitter. Wij kunnen het voorstel volgen om dit naar een volgende agenda of naar de commissie te verplaatsen.

De **voorzitter**: Ik kijk heel even naar de wethouder: zijn er qua wettelijke termijnen et cetera grote problemen bij verplaatsing? Dat is het enige wat ik wil weten.

Wethouder **De Bruijn**: Wat is de eerst beschikbare optie?

De **voorzitter**: De volgende raadsvergadering, over een maand. U mag heel kort reageren, zonder inhoudelijke behandeling en alleen over de vraag of er een probleem is als dit over een maand in de raadsvergadering komt, volgens mij op 1 november. Dat is het enige waarop u mag reageren.

Wethouder **De Bruijn**: Ik begrijp de aanvraag en ik begrijp ook waarom men hier een bespreekstuk van wil maken. We vragen natuurlijk ook extra middelen aan en ik moet heel eerlijk zeggen dat, als we een maand vertraging hebben, dat ook een maand vertraging betekent in het kunnen afstemmen van zaken met Leidschendam-Voorburg en Wassenaar en in het kunnen starten met het nieuwe beleidsplan. Ik kan, als dat misschien mag, stiekem verklappen dat het amendement niet zo heel veel impact heeft.

De **voorzitter**: We gaan geen inhoudelijke dingen doen; het spijt me. Heeft u gezegd wat u wilde zeggen?

Wethouder **De Bruijn**: Ja.

De **voorzitter**: Mooi. Dan gaan we stemmen over het ordevoorstel om agendapunt 6.3 te verschuiven naar de volgende raadsvergadering, na eerst een behandeling in de commissie Mens en Samenleving, want het lijkt me handig om de inhoud daar met elkaar af te stemmen.

In stemming komt het ordevoorstel.

Het ordevoorstel wordt bij handopsteken aangenomen met 15 tegen 5 stemmen, waarbij de fracties van D66, de VVD, de SP, GroenLinks en het CDA ervoor hebben gestemd en de fracties van Voorschoten Lokaal en de PvdA ertegen hebben gestemd.

De **voorzitter**: Dat betekent dat we agendapunt 6.3 een maand uitstellen en dat het aan de orde komt in de eerstvolgende vergadering van de commissie Mens en Samenleving. Wellicht is het handig om daarbij ook het beoogde amendement te bespreken. Vervolgens komt het aan de orde in de volgende raadsvergadering.

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Voorzitter. Ik wil terugkomen op de opmerking van mijn collega, de heer Bremmer, dat wij over de Financiële verordening schriftelijke vragen hebben gesteld. Ik wil met u delen hoe ik daar zelf persoonlijk in sta en hoe een aantal van mijn collega's daarin staan.

De **voorzitter**: Ik ga u even korthouden. We zijn nu bezig met …

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Ik wil namelijk voorstellen om dat stuk van de agenda af te halen, want ik kan er niet over stemmen als ik de antwoorden op de schriftelijke vragen niet heb gekregen en de reikwijdte van het besluit dat ik neem, daardoor niet kan inschatten. Ik wil daarmee dus aangeven dat ik dat voor mezelf niet kan verantwoorden.

De **voorzitter**: Ik constateer dat er een ordevoorstel is van de CDA-fractie om agendapunt 6.6 van de agenda te halen. Wenst iemand daarop te reageren alvorens we overgaan tot de stemming? Dat is niet het geval. Dan gaan we stemmen over het ordevoorstel om agendapunt 6.6 van de agenda te halen en naar de volgende raadsvergadering te verschuiven.

In stemming komt het ordevoorstel.

Het ordevoorstel wordt bij handopsteken aangenomen met 16 tegen 4 stemmen, waarbij de fracties van D66, Voorschoten Lokaal, de PvdA, de SP, GroenLinks en de CDA-fractie, met uitzondering van de heer Bremmer, ervoor hebben gestemd en de fracties van de VVD en de heer Bremmer van het CDA ertegen hebben gestemd.

De **voorzitter**: Dat betekent dat agendapunt 6.6 van de agenda is gehaald, terugkomt in de eerstvolgende vergadering van de commissie Burger en Bestuur en daarna wordt doorgeleid naar de eerstvolgende raadsvergadering.

Er is een kleine controlevraag: kan de rest van de financiële stukken door, nu deze stukken van de agenda zijn gehaald? Het antwoord van de wethouder daarop is ja.

De agenda wordt aldus gewijzigd vastgesteld.

De **voorzitter**: De spreektijden voor vanavond zijn 18 minuten per fractie en 34 minuten voor het college.

2. Beëdiging burgercommissielid

De **voorzitter**: We gaan over tot een feestelijk moment, want er is een nieuw burgercommissielid voor de VVD-fractie, de heer Reidsma, die de belofte zal afleggen. Ik verzoek de heer Reidsma om naar voren te komen. Ik zal de belofte voorlezen. Ik verzoek alle aanwezigen om te gaan staan.

De heer Reidsma legt de belofte af.

De **voorzitter**: Van harte gefeliciteerd! Ik wens u heel veel plezier.

(Applaus)

De **voorzitter**: Tot gauw bij de commissies. Ze zijn rijkelijk gevuld in de volgende cyclus.

3. Vaststellen raadsnotulen van 29 juni en 6 juli 2023

De notulen worden ongewijzigd vastgesteld.

4. Lijst van ingekomen stukken voor de gemeenteraad
4.1. Brieven van instellingen of burgers;
4.2. Informatiebrieven van het college van B en W
4.3. Schriftelijke beantwoording van vragen uit de raad

Mevrouw **Van der Wende** (CDA): Voorzitter. We zouden het college willen vragen om brief 2214 van een inwoner van Adegeest in ieder geval te betrekken bij de plannen die er zijn voor Adegeest en om brief 2215 te betrekken bij het Speelruimteplan. Wij denken dat die brieven dan goed worden afgedaan.

De **voorzitter**: Uw verzoeken om deze brieven te betrekken, worden doorgeleid.

Mevrouw **Mieremet** (D66): Voorzitter. Ik heb een vraag over informatiebrief 054 over de onderzoeksopzet van de evaluatie inzake het AB-huis. Die hebben we reeds besproken in de commissie; tenminste, die is op de agenda gezet. Ik weet niet of het tekstueel is, maar ik denk wel dat het belangrijk is. Er staat: "Welk orgaan (…) had in welke stap welke taak?" Bij "orgaan" staat "college, raad, organisatie", maar is de burgemeester onderdeel van het college of is dat een apart orgaan? Met andere woorden: wat betekent dit?

De **voorzitter**: Over de rol van de burgemeester kan ik meedelen dat ik drie petten heb: collegevoorzitter, raadsvoorzitter en bestuursorgaan. Ik weet niet of ik daarmee uw vraag beantwoord.

Mevrouw **Mieremet** (D66): Ik snap de verwarring, maar er staat: "Welk orgaan (…) had in welke stap welke taak?" Ik wil graag dat dat alle organen zijn die betrokken zijn geweest. Snapt u? Het gaat erom dat de scope volledig is.

De **voorzitter**: Zullen we het zo doen dat we het college vragen om de organen die daar staan, op te vatten als alle betrokken organen? Zullen we het zo doorgeleiden naar het college?

Mevrouw **Mieremet** (D66): Graag. Dank u wel.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Wende, nog een nabrander?

Mevrouw **Van der Wende** (CDA): Tegelijk alle drie in één keer was een beetje lastig. Ik doe dus graag eerst de brieven van de instellingen en dan de informatiebrieven. Nu dus nog een nieuwe ronde. Het gaat over informatiebrief 061 over de naamgeving openbare ruimte en het beleidsplan dat daarbij zit. De aanleiding om iets te doen voor prominente Voorschotenaren, was motie 242. Die is, met uitzondering van D66, door alle fracties ingediend. Die motie is ingetrokken omdat het college aangaf te komen met een plan daarvoor. Nu ligt dat plan er. Er ligt inderdaad mooi beleid, maar de intentie van het overgrote deel van de raad om iets te doen voor Ton van der Pol, staat ons inziens nog overeind. Als ik het beleid nu goed lees, moet er een verzoek ingediend worden. Eigenlijk wil ik mede namens het overgrote deel van de raad het verzoek bij het college neerleggen om dat alsnog tot uitvoering te brengen.

De **voorzitter**: Dit is ingewikkeld. Ik kan inhoudelijk antwoorden, maar ik ben ook voorzitter. Vindt u het goed dat ik hier kort op inga terwijl ik hier blijf zitten? Ik zie dat de raad dat goedvindt. Er waren een aantal initiatieven en vragen over een herinnering aan markante Voorschotenaren. Alle initiatieven krijgen volgende week bericht. Ik kan u alvast aangeven dat in die brieven staat of hun eerdere verzoek mag worden geïnterpreteerd als verzoek om die herinnering aan die markante Voorschotenaren, zoals aangegeven in het beleidsplan, tot uitvoering te brengen en of zij dat aan ons willen laten weten. Dat verzoek wordt dus in behandeling genomen. Als daar "ja" op wordt aangegeven, wordt het verzoek tot uitvoering gebracht zoals in het beleidsplan staat aangegeven.

Mevrouw **Van der Wende** (CDA): Kan de raad daar dan een informatiebrief over verwachten?

De **voorzitter**: Nee, want het is een uitvoeringsstuk. Dit ligt gewoon als verantwoordelijkheid bij het college.

Mevrouw **Van der Wende** (CDA): Moeten we dan opnieuw een motie indienen? Of een officieel verzoek via …

De **voorzitter**: We gaan nu echt heel erg de inhoud in. Ik heb getracht aan te geven wat in het beleidsplan staat. Dat verzoek komt volgende week te liggen bij de initiatiefnemers, met de vraag of ze ermee akkoord gaan dat het verzoek tot uitvoering wordt gebracht. Daarmee blijft het verzoek dus staan; punt. Dat is het.

Met inachtneming van het bovenstaande wordt besloten overeenkomstig de voorstellen tot afdoening.

5. Vragenuurtje en actuele bestuurlijke aangelegenheden

De **voorzitter**: De heer Posthuma heeft vragen aangemeld over de door bewoners in de Vlietwijk ervaren overlast. Ik zal die vragen beantwoorden. Ik vraag de heer Bremmer of hij het voorzitterschap even van mij wil overnemen.

(De heer Bremmer neemt het voorzitterschap van de vergadering over van de burgemeester.)

- *Door inwoners van de Vlietwijk ervaren overlast*

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Het gaat over de beantwoording van de schriftelijke vragen 325 en 326 over door bewoners ervaren overlast in de Vlietwijk. Naar aanleiding van onze vragen en vooral de antwoorden op die vragen hebben wij van meer mensen in de wijk berichten hierover ontvangen met verschillende verhalen. Het gaat om een gevoel van onveiligheid, overlast, een slecht onderhouden leefomgeving en vrouwonvriendelijk gedrag op straat. Die dingen zijn wat mij betreft onacceptabel. Zijn daarmee de antwoorden op onze schriftelijke vragen wel afdoende? Wat kan en moet het college meer gaan doen? Hoe gaat de gemeente het gesprek aan met de bewoners van de Vlietwijk? En zijn er misschien extra maatregelen te nemen om de oorzaken van deze overlast weg te kunnen nemen? Ik ben benieuwd wat het college hierop te zeggen heeft.

Burgemeester **Stemerdink**: Voorzitter. Staat u mij toe om iets breder hierop in te gaan, want wellicht is enige mate van context welkom in plaats van "ja", "nee" of "misschien". Ik denk dat we allemaal de Vlietwijk kennen. Volgens mij is het een heel leuke woonwijk, maar het is een typische woonwijk uit de jaren zestig. Overal in het land zie je dat de verschillende samenstellingen van doelgroepen in de typische jarenzestigwijken leiden tot minder onderlinge cohesie. Dat is een trend die je eigenlijk overal ziet, ook in Voorschoten, niet alleen in de Vlietwijk maar eigenlijk ook breder. Maar op dit ogenblik heeft de Vlietwijk op dat punt zeker de aandacht, zoals we eerder ook in de beantwoording hebben aangegeven. De toename van onrust en de signalen daarover herken ik. Het antwoord op die vraag is dus ja. Zijn de vragen daarmee destijds afdoende beantwoord? Dat denk ik wel, maar de tijd heeft in de afgelopen weken niet stilgestaan. Dat betekent dat we met de signalen die wij hebben gekregen - er zijn meer meldingen gedaan over woonoverlast en ook over een toename van een onveilig gevoel - met alle partners aan tafel zijn gegaan. Met "alle partners" bedoel ik ook echt de partners in het zorgdomein en in het veiligheidsdomein en ook de woningcorporatie. De gesprekken daarover zijn uitstekend. Ik vind het belangrijk om dat hier aan te geven. Vooral bij de meldingen van woonoverlast zie je, als ik dat hier zo mag uitspreken, dat ook de culturele verschillen een rol spelen. Kinderen spelen tot heel laat 's avonds op straat en er zijn bezoeken door grotere families. Het buitenleven neemt daardoor een prominentere rol in dan bij anderen. Dat is gewoon een feitelijke constatering.

Waar zijn wij nu dus mee bezig? De afgelopen week is dat zeker geïntensiveerd. We zijn ermee bezig dat bewoners over en weer meer respect krijgen, want het begint met elkaar begrijpen. Je woont met elkaar in één wijk. Je bent ook samen verantwoordelijk voor het fijne gevoel in de wijk. Die gesprekken lopen dus zeker en die zijn niet alleen vrijblijvend, maar zijn bedoeld om tot goede afspraken te komen. Dat gaat aan de ene kant over "hoe kunnen we de woonoverlast verminderen?" en aan de andere kant over begrijpen dat we hier gewoon met z'n allen leven en

daar met elkaar gewoon een heel goede invulling aan moeten geven. Ook met de omwonenden die die woonoverlast hebben gemeld en ervaren, zijn er uiteraard intensieve contacten. Ook daar wordt aangegeven: deze afspraken gaan wij maken. We gaan de komende weken bekijken in hoeverre dat wel of niet effect heeft. Vanuit alle kanten is er aandacht voor beiden, want uiteindelijk moeten we er toch met z'n allen uitkomen. Ik hoop daarmee de vragen afdoende te hebben beantwoord, niet stuk voor stuk, maar door de context te hebben geschetst.

De **voorzitter**: Voor de meekijkende kijkers: u zegt dat dit de komende weken wordt vervolgd.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Ik dank de burgemeester voor de beantwoording van de vragen, het duidelijk serieus nemen van de geschetste problemen en het herkennen van het beeld. Dat doet goed, ook al is dit geen leuk bericht. De vraag is wel of er niet iets meer nodig is dan alleen extra overleggen en extra spreken met partners. Zijn er niet andere typen maatregelen nodig om dit probleem goed te kunnen tackelen? Dus graag nog een reactie van de burgemeester: is er iets meer dan focussen op meer overleg en het goed in stelling brengen van alle ketenpartners?

De **voorzitter**: Voordat ik de burgemeester het woord geef, wil ik de raadsleden de gelegenheid geven voor eventuele korte aanvullende bijdragen.

Mevrouw **Wijnen** (D66): Voorzitter. Ik vraag me af of de burgemeester ook van mening is dat het concentreren van veel sociale huurwoningen op één plek wellicht ook een rol kan spelen en dat dat in onze toekomstige bouwplannen wellicht dus een aandachtspunt moet zijn. Verder vraag ik me af of er signalen zijn van deviant wonen, of we niet iets meer moeten doen en of het wellicht een optie zou zijn om met deviant wonen gesprekken te gaan voeren of wellicht om een buurtpreventieteam te stimuleren. Dat is een vraag aan de burgemeester.

De heer **'t Lam** (GroenLinks): Voorzitter. Er is ook een brief gekomen vanuit de Vlietwijk met een uitnodiging, onder anderen aan de burgemeester, om te overleggen over de problematiek die hier geschetst is. Ik ben benieuwd of de burgemeester en de gemeente die uitnodiging gaan aannemen en mogelijk ook mede gaan faciliteren, zodat dat gesprek ook goed op gang komt.

Burgemeester **Stemerdink**: Voorzitter. Ik begin met de laatste vraag. Ik heb kennisgenomen van die brief. Ik vind het wonderlijk om dit soort problemen, die gaan over individuen en gezinnen, op deze manier in de openbaarheid te bespreken, in aanwezigheid van iedereen en met de pers erbij. Ik zeg altijd maar: het zou je eigen gezin maar zijn dat daar en passant wordt genoemd. Ik vind dat niet netjes. U vraagt mij of ik inga op die uitnodiging. Nee, dat ga ik dus niet doen. Wij nemen onze eigen stappen en onze eigen maatregelen. Ik vind dat je ieders privacy, van wie dan ook, moet respecteren. Ik verwacht dat van alle partners.

Dan kom ik bij de vraag van de heer Posthuma of meerdere stappen nodig zijn. Indien dat nodig is, gaan we dat zeker doen. Wij hebben op dit ogenblik voldoende handvatten om er vertrouwen in te hebben dat dit verbetering gaat bieden, maar als dit niet leidt tot verbetering, zal ik de eerste zijn om te gaan bekijken wat er verder nog nodig is. Wellicht gaan we daar dus naar kijken. Ik hoop het niet, want we hopen natuurlijk dat dit op deze manier, ook met een intensieve begeleiding van alle gezinnen daar, kan worden opgelost.

Dan kom ik bij de vraag over de concentratie van sociale woningen. Dat vind ik een politieke vraag. Ik ga niet over die keus. Ik denk dat dat meer thuishoort bij een ander onderwerp. Nu ga ik u waarschijnlijk iets heel raars vragen. U zei "deviant wonen". Ik moet u bekennen dat ik geen idee heb waar u het over heeft. Ik kan de vraag dus niet beantwoorden, want ik weet het gewoon niet.

Mevrouw **Wijnen** (D66): De exacte definitie heb ik nu natuurlijk niet opgezocht, maar deviant wonen betekent dat als een huurflat bij wijze van spreken bestemd is voor een huishouden van vier personen, daar in principe niet acht personen horen te wonen.

Burgemeester **Stemerdink**: Dus overbevolking van huizen.

Mevrouw **Wijnen** (D66): Ja, overbevolking, of soms ook het wonen in een woning tot een bepaalde huurgrens maar er toch een ander inkomen op nahouden. Dat soort afwijkingen zijn er soms ook.

Burgemeester **Stemerdink**: Dus afwijkend. Dit is een leerzame avond. De vraag of de gemeente maatregelen wil nemen om mensen, kort door de bocht gezegd, verplicht te laten doorstromen als een inkomen te hoog wordt voor een sociale huurwoning, is een politieke vraag. Die hoort waarschijnlijk bij hetzelfde onderwerp thuis als uw eerdere vraag. Ik zie dat u dat niet bedoelt.

De **voorzitter**: Een laatste opmerking, want anders gaan we te ver.

Mevrouw **Wijnen** (D66): Dat was niet mijn vraag. Ik vroeg of er signalen bekend zijn van deviant wonen.

Burgemeester **Stemerdink**: Ik ken geen signalen over te hoge inkomens voor een huurwoning, maar dat wil niet zeggen dat ze er niet zijn, want het is niet mijn portefeuille. Ik heb geen signalen dat er te veel mensen woonachtig zijn in één huis. Heb ik daarmee uw vragen voldoende beantwoord? Excuses, u vroeg ook naar een buurtpreventieteam. Ik vind het fijn dat u dat zegt. Dat meen ik echt, want ik heb toevallig vorige maand gezegd dat wij in onze gemeente niets met buurtpreventieteams doen; daarmee vat ik mijn interne vraag samen. Ik neem deze suggestie dus meer dan graag mee om te kijken of dat gaat helpen en of er mensen zijn die dit willen opstarten. Enfin, ik heb het over het hele vraagstuk eromheen. Dus dank daarvoor.

De **voorzitter**: Kijk eens aan, een happy end van deze vragen.

(De burgemeester neemt het voorzitterschap van de vergadering over van de heer Bremmer.)

De **voorzitter**: Ik wil graag opmerken dat onze leuke bode Leonie Bronke hier vanavond voor het laatst is. Ze gaat de organisatie niet verlaten, maar ze krijgt een andere functie, namelijk die van BOA. Wethouder Van der Elst zei net "functie elders", maar dan op een positieve manier. We gaan je hier missen, maar succes met je andere leuke baan!

(Applaus)

6. Hamerstukken:
6.1. Burgerinitiatief Verkenning en bevorderen hofwoningen nieuwe stijl voor 50+ in Voorschoten - besluit over agendering (raadsregistratienummer Z/23/079622)

De **voorzitter**: Het doel van het initiatief is dat de raad in de Woonvisie een passage opneemt over hofwoningen voor 50-plussers. Vandaag besluiten we alleen over de geldigheid van het initiatief en daarmee over de agendering. Dit is voor ons allen waarschijnlijk de eerste keer. Dat doen we volgens de afspraak in onze verordening. Het initiatief voldoet aan de regels en kan daarmee op de agenda komen van de vergadering van de commissie Wonen, Ruimte en Groen op 5 oktober en in de raadsvergadering van 2 november. In de commissie zullen de indieners het voorstel inhoudelijk toelichten conform onze verordening.

Het voorstel wordt zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

6.2. Voortzetting samenwerking Warmte Leidse Regio (raadsregistratienummer Z/22/070761/361515)

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen.

Mevrouw **Schroot** (D66): Voorzitter. Wij zijn erg voor de samenwerking, maar missen nog wel de breedte, zoals het maken van systeemafwegingen, de warmte, de koude, de elektriciteit, de opslag, het beter in positie brengen van lokale initiatieven en het gebruikmaken van de expertise van inwoners. Desondanks zullen we voorstemmen.

Het voorstel wordt zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

6.4. Zienswijze jaarrekening 2022 Stichting Voorschotense Openbare School (VOS) (raadsregistratienummer Z/23/077698/357512);
6.5. Rechtmatigheidsverantwoording college (raadsregistratienummer Z/23/078961/360778);

6.7. Controleverordening gemeente Voorschoten 2023 (raadsregistratienummer Z/23/078687/360790);
6.8. Controleprotocol en normen en toetsingskader 2023 (raadsregistratienummer Z/23/078690/361505);
6.9. Wijzigingsverordening leges 2023 en aanpassing tarieventabel leges 2023 (raadsregistratienummer Z/23/076028/354606);
6.10. Herziening afvalstoffenverordening (raadsregistratienummer Z/23/076995/319206);
6.11. Advies aanwijzing lokale omroep in gemeente Voorschoten (raadsregistratienummer Z/23/077287/360432);
6.12. Reguliere herziening APV (raadsregistratienummer Z/23/076382/358501)

De voorstellen worden zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

7. BESPREEKPUNTEN

8. Beleidsuitgangspunten Woonvisie Voorschoten 2023 (raadsregistratienummer Z/22/072328/360769)

De **voorzitter**: De gemeente gaat dit jaar het woonbeleid actualiseren. Als basis hiervoor stelt de gemeenteraad een aantal beleidsuitgangspunten vast. Ik heb gezien dat er heel veel amendementen zijn aangekondigd. Doet u mij een plezier en noem het nummer, zodat we weten in welke volgorde de amendementen in stemming worden gebracht en ook of alles is ingediend. Ik ga proberen om het allemaal goed bij te houden.

Mevrouw **Van der Krogt** (GroenLinks): Voorzitter. Naar aanleiding van alle vragen die wij gesteld hebben in de commissie WRG, dien ik met ondersteuning van de PvdA amendement 219 in om de datum van 1 januari te vervroegen. Een belangrijk uitgangspunt voor ons, voor GroenLinks, is hierbij de tekst die eigenlijk al vermeld is in besluitpunt 19: "Voor de lopende projecten geldt dat wanneer er voor 1 januari 2025 geen anterieure overeenkomst ligt met de projectontwikkelaar, bovengenoemde uitgangspunten gaan gelden." Wij vinden het belangrijk dat er duidelijkheid is over de ingangsdatum en dat er geen afspraken gemaakt kunnen worden die voor die tijd de Woonvisie nog kunnen schaden. De wethouder gaf in zijn beantwoording in de commissie WRG al aan dat in de eerste termijn de regeling ook al ingaat, gezien de Regionale Woonagenda - dus 30% sociaal en 35% betaalbaar - en dat bij alles wat nu nog niet een collegebesluit heeft, die datum als een soort onderdatum van besluitvorming van de Regionale Woonagenda wordt gebruikt. Dat zijn letterlijk de woorden van de wethouder. Nieuwe projecten komen er niet meer in. Onduidelijkheid blijft, ook bij mij dus en ook met deze positieve beantwoording, want nog steeds is niet duidelijk of dit geldt voor een nieuw aangekondigd project of voor een project waar allang een anterieure overeenkomst over is. Vandaar mijn amendement om de datum te vervroegen. In de beantwoording van de technische vragen, waarop ik vandaag antwoord kreeg, waarvoor mijn hartelijke dank, zien we een mooi overzicht van de projecten waar wel of geen anterieure overeenkomst over is. Dan kan ik concluderen dat voor de beoogde bouw van 623 woningen nog geen anterieure overeenkomst geldt. Het zou een enorme gemiste kans zijn als al deze projecten voor 1 januari 2025 alsnog een anterieure overeenkomst krijgen, want gaat deze regeling dan wel gelden? Dat hebben we wel gehoord en gezegd, maar het staat nergens op papier. Dat zou namelijk betekenen dat wij de voorgestelde percentages betaalbare woningen krijgen. Ik vraag het college: dat kan toch niet de bedoeling zijn? We hebben het iedereen horen zeggen, de wethouder en het college: "Wij willen betaalbaar gaan bouwen". Maar als de datum 1 januari 2025 blijft, is mijn grote zorg dat er in deze periode, tussen vandaag en 1 januari 2025, nog anterieure overeenkomsten afgesloten gaan worden die niet conform de nieuwe regels zullen zijn. Ons inziens kunnen we deze kans niet door de vingers laten glippen. Het amendement, dat mede wordt ingediend door de PvdA en D66, luidt:

"Amendement 219.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 28 september 2023, gezien het raadsvoorstel nr. Z/22/072328/360769,

overwegende dat:

a. *de noodzaak tot bouwen van meer sociale woningen en betaalbare koopwoningen op zo kort mogelijke termijn groot is;*
b. *de rijksoverheid aanstuurt op het bouwen van meer sociale huurwoningen en betaalbare koopwoningen;*
c. *het coalitieakkoord in lijn met de richtlijnen uit Den Haag spreekt over meer sociale woningbouw en goedkope koop;*
d. *er momenteel startnotities van een aantal woningbouwprojecten zijn vastgesteld waarbij, naar verwachting, voor 1 januari 2025 de anterieure overeenkomst wordt gesloten;*
e. *projecten waarvoor de datum van 1 januari 2025 een anterieure overeenkomst gesloten wordt, niet aan de voorwaarden hoeven te voldoen die in dit raadsvoorstel worden vastgesteld;*

Besluit:

het voorgestelde besluit / de ontwerpverordening als volgt te wijzigen:

beslispunt 9 te wijzigen in:

'Voor de lopende projecten geldt dat, als er op het moment van aanname van dit raadsvoorstel geen anterieure overeenkomst ligt met de projectontwikkelaar, bovengenoemde uitgangspunten gaan gelden'."

Ik heb nog een aantal extra opmerkingen, want dit ging over mijn amendement. Wij gaan het amendement dat D66 gaat indienen over de bijzondere doelgroepen, waarbij ook de reguliere woningzoekenden worden genoemd, steunen om stigmatisering te voorkomen.

Er is een vraag gesteld over de opkoopbescherming. Ik blijf erbij dat voordelige woningen en de bouw daarvan voor mensen die het zich beter kunnen veroorloven dan de mensen die alleen een betaalbare woning kunnen kopen, een aanleiding kunnen zijn om die woningen op te kopen; daarmee loop ik alvast vooruit op het amendement van de SP. GroenLinks vindt dat wij daarom extra voorzichtig moeten zijn en dat we de maatregel, ook al is het een tussenmaatregel voor vier jaar, toch moeten aanpassen en dus toch willen gaan toepassen. Die zorgen blijven. In het amendement van de SP staat dat het woordje "geen" moet worden weggehaald. Wij zeiden dat de letter "g" weghalen al voldoende is, want dan staat er "een opkoopbescherming".

Het kan voor Voorschotenaren heel ongunstig uitpakken als beslispunt 8 wordt doorgevoerd voor ons dorp. Zoals wij aangaven in de commissie WRG, is onze zorg dat wij dan in de regio een tweede keus gaan krijgen als we een woning willen gaan betrekken. Een belangrijk argument is dat in Leiden, in Leiderdorp en bijvoorbeeld in de nieuwe wijk in Katwijk nieuwe woningen gebouwd gaan worden, meer nieuwe woningen dan in ons dorp komen. Mensen zouden dus kunnen willen vertrekken. Als beslispunt 8 wordt doorgevoerd en Voorschotenaren dus de eerste keus hebben bij het wonen, zou dat dus ook in Leiden, Katwijk en Leiderdorp kunnen plaatsvinden. We willen heel nauwgezet blijven volgen welk instrumentarium hoe wordt ingezet om te onderzoeken op welke manier de mensen uit ons dorp voorrang kunnen krijgen in ons dorp, maar zeker ook wat de gevolgen zouden kunnen zijn voor hen die ons dorp zouden willen verlaten.

Er worden heel veel amendementen ingediend. We willen een groot aantal daarvan medeondertekenen. Bij een aantal amendementen willen we even de beantwoording van het college afwachten.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Je kan de juf wel uit de klas halen, maar de juf blijft erin zitten. Ik werd digitaal, volgens mij met een rode pen, of mondeling gecorrigeerd. Uw variant is taalkundig inderdaad beter. Daar heeft u helemaal gelijk in. Het gaat om de inhoud, hè?

Je zou het met de grote hoeveelheid amendementen niet zeggen, maar eigenlijk is dit best een goed stuk. Het punt is alleen dat elk punt een apart beslispunt is, wat ertoe uitnodigt om daar ook als raad nog iets van te vinden en daar iets aan toe te voegen, iets aan te passen of iets te verwijderen. Maar zoals ik in de commissie al zei - ik zeg het uit mijn hoofd, want ik heb een digitaal probleempje en ik kan het stuk nu niet zien - zijn er van de zestien beslispunten dertien of veertien heel behoorlijk. Wat mij betreft gaat de discussie maar over een paar punten. Ik sluit me allereerst aan bij het betoog van mevrouw Van der Krogt van GroenLinks: die anterieure

overeenkomst moet naar voren, want het moet inderdaad niet de bedoeling zijn dat de ontwikkelaars van de 600 woningen die nu gepland staan en waar al wel gesprekken over zijn maar nog geen anterieure overeenkomsten, die anterieure overeenkomsten de komende anderhalf jaar gaan sluiten en zich vervolgens niet aan de afspraken van de Woonvisie hoeven te houden. Wij dienen echter een ander amendement in. Ik wil het heel precies aangeven, want het enige verschil tussen het amendement van de SP - dat is trouwens amendement 226, dat ik bij dezen indien - en het amendement van GroenLinks is de ingangsdatum. Mevrouw Van der Krogt kiest voor het moment van aanname van de Woonvisie Voorschoten. De SP kiest ervoor om te zeggen: vanaf 1 januari 2024. Daaronder ligt eigenlijk nog een vraag die misschien wel beantwoord moet worden voordat we een fatsoenlijke keuze kunnen maken: wanneer moet de daadwerkelijke Woonvisie naar verwachting ingesteld worden? Dit is immers alleen de uitgangspuntennotitie van de Woonvisie, niet de Woonvisie zelf. Ik weet niet of dat de bedoeling was van mevrouw Van der Krogt, want ze zei in de commissie iets anders, maar misschien is het goed om duidelijkheid te krijgen over wat hier precies bedoeld wordt. Met het uitgangspunt zijn wij het heel erg eens. Wij vinden alleen dat er nog een kleine termijn moet zijn waarbij voor de ontwikkelaar duidelijk is dat dit de datum wordt; vandaar 1 januari 2024. 2025 duurt echt te lang, want het is eigenlijk al twee jaar duidelijk dat dit eraan gaat komen vanuit het landelijk beleid, vanuit het provinciaal beleid, vanuit het regionaal beleid en ook vanuit wat de gemeente tot nu toe gecommuniceerd heeft. Het oorspronkelijke uitgangspunt van minister De Jonge dat je dit niet van vandaag op morgen moet invoeren en dat je niet alles wat er ligt, open moet breken, is hier dus niet meer van toepassing, want het is inmiddels allang bekend dat dit eraan zit te komen. Ontwikkelaars worden niet meer verrast als je zegt: per 1 januari 2024 voeren we dit in. Het amendement, dat mede wordt ingediend door de PvdA, luidt:

"Amendement 226.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 28 september 2023, gezien het raadsvoorstel nr. 8 d.d. 28 september,

overwegende dat:

a. *het niet wenselijk is dat lopende projecten worden opengebroken om aan de betaalbaarheidscontingenten van deze woonvisie te voldoen;*
b. *het wel wenselijk is dat nieuwe en nog nauwelijks ontwikkelde projecten zo snel mogelijk voldoen aan deze eisen;*
c. *er ergens een grens moet worden getrokken welke projecten wel en niet moeten worden aangepast;*
d. *het sluiten van een anterieure overeenkomst op 1 januari 2025 als bovengenoemde grens wel erg ver weg is;*

Besluit:

het voorgestelde besluit als volgt te wijzigen:

1. In beslispunt 9 het jaartal '2025' te vervangen door '2024'."

Ik wil graag naar amendement 224 over de uitgangspunten. Zoals ik al zei, vind ik dit een goed stuk. Het is natuurlijk geënt op regionaal beleid en op nationaal beleid. Het lijkt me goed om in de uitgangspunten vast te leggen dat dat het geval is. Dat is het idee achter dit amendement: dat we aangeven dat dit gebaseerd is op de Regionale Woonvisie van Holland Rijnland en op de nationale woon- en bouwagenda, dat de doelstellingen hier ook zullen worden uitgevoerd en dat het uitgangspunt van deze Woonvisie, dat ook ontbreekt, is dat het aantal betaalbare woningen en sociale huurwoningen in de voorraad in Voorschoten groeit, dus niet alleen de percentages bij nieuwbouw maar ook in de voorraad. Dat heeft namelijk gevolgen voor de beleidskeuzes die je daarna maakt in de Woonvisie en in je woonbeleid. Er ligt wel overal onder de oppervlakte dat dit de bedoeling is, maar het staat er niet. Als je je uitgangspunten vaststelt, is dit zo'n voor de hand liggend uitgangspunt dat het waarschijnlijk gewoon over het hoofd is gezien. Het is wat dat betreft dus een kleine aanvulling. Het amendement, dat mede wordt ingediend door GroenLinks, D66 en de PvdA, luidt:

"Amendement 224.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 28 september 2023, gezien het raadsvoorstel nr. 8 d.d. 28 september,

overwegende dat:

a. *de Regionale Woonvisie Holland-Rijnland en de Nationale Bouw- en Woonagenda ten grondslag liggen aan de Woonvisie Voorschoten;*
b. *het wenselijk is om expliciet te benoemen dat de Voorschotense Woonvisie hierop is gebaseerd;*
c. *het wenselijk is om de doelstellingen uit deze documenten ook expliciet te benoemen als doelstellingen van de Woonvisie Voorschoten;*

Besluit:

het voorgestelde besluit aan te vullen met het volgende beslispunt:

1. Deze Woonvisie is gebaseerd op de Regionale Woonvisie van Holland-Rijnland en de Nationale Woon- en Bouwagenda. De doelstellingen en afspraken uit deze documenten gelden ook in deze Woonvisie. Uitgangspunt van de Woonvisie is dat het aantal betaalbare woningen en sociale huurwoningen in de Voorschotense woningvoorraad groeit.

Dit beslispunt wordt genummerd als beslispunt 1 en de overige beslispunten worden voorzien van een nieuw nummer."

Ten slotte amendement 225 over de opkoopbescherming, waar mevrouw Van der Krogt al op in is gegaan. Er zijn weinig betaalbare koopwoningen beschikbaar op de koopmarkt in Voorschoten. Er is dus schaarste. We zien in heel Nederland, dus ook in Voorschoten, dat de mensen die zo'n huis willen kopen om er zelf in te gaan wonen, vaak te maken hebben met concurrentie van ontwikkelaars of investeerders die zo'n huis willen kopen om het duur te verhuren. We hebben hier in een eerdere raadsvergadering al een discussie over gehad en ook in de commissie. De wethouder gaf daarbij aan dat het niet om veel woningen gaat. Hij had het over een paar procent van de 1.000 woningen die te koop staan, maar als het een paar procent is - laat het 2% zijn - gaat het om twintig woningen per jaar. Aangezien de woningbouwplannen waar we het over hebben, over de komende tien jaar gaan, gaat het in tien jaar tijd dus om 200 woningen. Tegelijkertijd willen we bij nieuwbouw 20% van de woningen in de betaalbare koopcategorie laten bouwen. Als we de komende tien jaar met heel veel geluk 1.000 woningen gaan bouwen in Voorschoten, gaat het dus om hetzelfde aantal. De wethouder doet het af met "het is maar een klein deel", maar het is eigenlijk evenveel als al die woningen die hij voor deze groep wil laten bouwen. Laat ik er duidelijk over zijn: daar is heel veel behoefte aan. We kunnen het aantal beschikbare woningen voor de mensen die wel een woning kunnen kopen maar niet een al te dure, met deze maatregel dus ongeveer verdubbelen. Dat lijkt mij absoluut de moeite waard. Daarom dien ik dit amendement bij dezen in. Het amendement, dat mede wordt ingediend door de PvdA en GroenLinks, luidt:

"Amendement 225.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 28 september 2023, gezien het raadsvoorstel nr. 8 d.d. 28 september,

overwegende dat:

a. *er schaarste is aan betaalbare koopwoningen in Voorschoten;*
b. *woningzoekenden voor deze schaarse betaalbare koopwoningen concurrentie ondervinden van investeerders;*
c. *die investeerders deze woningen bij voorkeur als dure huurwoning verhuren;*
d. *het een doelstelling van de Woonvisie is om het aanbod van betaalbare koopwoningen te vergroten, terwijl dure huurwoningen geen beleidsdoel zijn;*
e. *de rijksoverheid op verzoek van gemeenten het instrument van opkoopbescherming heeft geïntroduceerd, zodat gemeenten erop kunnen sturen dat dit aanbod aan koopwoningen bij de juiste woningzoekenden terechtkomt;*

f. onder andere Leiden en Den Haag inmiddels hebben aangegeven gebruik te maken van dit instrument, wat een waterbedeffect tot gevolg kan hebben;

Besluit:

het voorgestelde besluit als volgt te wijzigen:

1. In beslispunt 6 het woord 'geen' te schrappen."

De heer **Lavrijsen** (VVD): Voorzitter. Ook de VVD kan zich in grote lijnen vinden in de uitgangspunten van dit stuk. Ik denk dat er een aantal goede uitgangspunten in staan, bijvoorbeeld het vastleggen van de looptijd van projecten en over de realisatie van de bouw. Dat geeft ook wat meer houvast dat we op een bepaald moment echt de woningen gaan krijgen als we een overeenkomst hebben gesloten. Ik noem ook punt 14 over de doorstroming en punt 8 over het ontwikkelen van instrumenten om Voorschotense jongeren en starters voorrang te geven. Daar staan we in de basis niet negatief tegenover. We hadden bijvoorbeeld graag gewild dat het percentage goedkopere koop wat hoger was geweest, maar wij begrijpen natuurlijk dat dit veelal afspraken en regels zijn die voortkomen uit regionale en landelijke afspraken. In de basis kan de VVD-fractie dus instemmen met dit voorstel.

Er is een vloedgolf van moties en vooral amendementen ingediend. Dat is hartstikke mooi. Gelet op de spreektijd ga ik ze niet allemaal doornemen, want dan krijg ik ruzie met mijn collega's aan mijn linker- en rechterkant. Dat wil ik voorkomen; wij hebben geen ruzie; wij hebben discussies. Nee, die discussie gaan we niet voeren, in het belang van mijn linkse vrienden tegenover mij. Ik pak er een paar amendementen uit waar ik vragen over heb. Amendement 224 van de heer Maassen, waarin onder andere wordt verwezen naar de Regionale Woonagenda, klinkt heel logisch, maar is in onze ogen tegelijkertijd een beetje overbodig. Ik wil dat dus ook een beetje aan het oordeel van het college overlaten: hoe kijkt het college daartegen aan?

Met amendement 231 van D66 wordt gevraagd om de Omgevingswet mee te nemen. De Omgevingswet is nog niet van kracht. De ambitie is nu om de wet per 1 januari van kracht te laten worden. Die discussie gaan we hier ook niet opnieuw voeren, maar we weten allemaal hoe de historie van die wet eruitziet. Het lijkt mij heel logisch en ook niet juist om vooruit te lopen op een wet die nog niet bestaat. Mijn vraag aan het college is hoe het dit duidt. Ik denk dat ik dit zelf redelijk goed kan overzien, maar ik heb de wijsheid niet in pacht en ik hoor graag het college daarover.

Mevrouw **Schroot** (D66): De bedoeling van dat amendement is om alvast te handelen in de geest van de Omgevingswet. Wij zijn er al heel lang in meegenomen dat de Omgevingswet eraan zit te komen. We hebben nu gemerkt, bijvoorbeeld bij Rodenburg, dat er geen participatie is ingezet door de ontwikkelaar en dat mensen alweer op de tribune zitten, terwijl de bedoeling van de Omgevingswet juist is om mensen mee te nemen, zodat trajecten en plannen zo spoedig mogelijk kunnen worden uitgevoerd met weinig toestanden en Raad van State-problemen. Dat is dus de bedoeling: al handelen in de geest van de Omgevingswet.

De heer **Lavrijsen** (VVD): Ik begrijp wel wat mevrouw Schroot bedoelt, maar zij heeft het specifiek over participatie. De Omgevingswet is veel breder dan dat. En nogmaals, het is nog steeds een wet die niet van kracht is. Daar zit onze twijfel. Vandaar onze vraag aan het college hoe het dit voorstel duidt. Het zou op zich niet onlogisch zijn, zoals mevrouw Schroot het uitlegt, maar dat wachten we toch even af.

Ik heb in de commissievergadering een opmerking gemaakt over de prioriteringslijst van bouwprojecten: moet en kan die worden toegevoegd et cetera? Na veertien amendementen voel ik niet de behoefte om er nog een vijftiende aan toe te voegen, maar ik vraag het college of dat nog in de pijplijn zit en of dat überhaupt nodig is. Het lijkt mij eigenlijk heel handig om dat aan het definitieve eindproduct toe te voegen. Dan zal dat een flexibele lijst zijn die naarmate bouwprojecten vorderen, natuurlijk ook aangepast moet worden.

Mevrouw **Van der Wende** (CDA): Voorzitter. Ook van onze kant eerst complimenten voor het mooie stuk dat er ligt. Het is ook fijn dat de raad op deze manier fasegewijs wordt meegenomen om met elkaar te komen tot een Woonvisie. Het is fijn dat deze stap van de beleidsuitgangspunten

nu al wordt gemaakt voordat er een definitief stuk ligt. Dit is dus een belangrijke stap, ook om een betere verdeling van de woningvoorraad te krijgen en hopelijk spoedig ook een uitbreiding van de woningvoorraad in Voorschoten.

Ik houd het een beetje kort ten aanzien van de grote hoeveelheid amendementen. Zoals we al zeiden, vinden we dit een goed stuk. Diverse partijen hebben al aangegeven dat een heleboel beleidsuitgangspunten die erin staan, prima zijn. Een aantal amendementen verwijzen wat ons betreft naar documenten en wet- en regelgeving die gewoon al vastliggen en zijn dus een beetje overbodig. Andere aspecten, zoals de cultuurhistorische waarde, horen ons inziens thuis in de omgevingsvisie, waar we de komende jaren ook nog met z'n allen over gaan praten, en in het omgevingsplan, dus niet per definitie in deze Woonvisie. Daarnaast dienen wij zelf een motie in.

Mevrouw **Schroot** (D66): Ik vraag me af of mevrouw Van der Wende zich realiseert dat het kader van de cultuurhistorische waarde breder is en terug moet komen in al het beleid. Ik vraag me af waarom dat volgens haar alleen in de omgevingsvisie of in de omgevingsplannen terecht zou moeten komen en niet in de Woonvisie.

Mevrouw **Van der Wende** (CDA): Omdat we daarmee een integrale afweging maken met die andere producten ten aanzien van alle aspecten in het omgevingsplan en in de omgevingsvisie en omdat je dan het totale plaatje ziet. Dat middel is ook juridisch bindend voor derden. Dat is dus gewoon een heel sterk instrument. En dan kunnen we daar met z'n allen mooi over praten. Wat mij betreft zou het dus niet per definitie in de Beleidsvisie Wonen terecht moeten komen.

Mevrouw **Schroot** (D66): Ik hoorde de heer Lavrijsen zojuist zeggen dat hij er, als ik het zo mag formuleren in vrije bewoordingen, niet van overtuigd is dat de Omgevingswet op 1 januari ingaat.

De **voorzitter**: Meneer Lavrijsen, wilt u reageren op de vertaling van mevrouw Schroot van uw woorden? Dat hoeft niet, maar dan voorkomen we misschien een Babylonische spraakverwarring.

De heer **Lavrijsen** (VVD): Ik heb niet gezegd dat ik er niet in geloof. Ik heb verwezen naar de historie van de wet en de totstandkoming ervan en ik heb gezegd dat er nog allerlei mitsen en maren zijn rondom dit onderwerp. Als we dit vaststellen, stellen wij iets vast met betrekking tot een wet die gewoon feitelijk nog niet is vastgesteld. Dat lijkt mij raar. Ik ben geen jurist en daarom heb ik dit bij het college neergelegd, maar dat is iets anders dan dat ik een cynicus ben, zoals ik nu volgens mij een beetje word neergezet.

Mevrouw **Schroot** (D66): Excuus, meneer Lavrijsen, zo was het niet bedoeld.

De **voorzitter**: Het misverstand is opgehelderd.

Mevrouw **Schroot** (D66): Ik dacht het kort en bondig even samen te vatten. Maar wat heeft de Cultuurhistorische waardenkaart, gehoord de woorden van de heer Lavrijsen, volgens het CDA te betekenen als de Omgevingswet niet ingaat? Wat doen we er dan mee?

Mevrouw **Van der Wende** (CDA): Die ligt al vast in de bestemmingsplannen. Het maakt niet uit of die nou "bestemmingsplannen" heten of "omgevingsplan".

Mevrouw **Schroot** (D66): Ik ben benieuwd hoe het kan dat we geen bestemmingsplannen in de raad hebben gekregen en dat die Cultuurhistorische waardenkaart in januari 2023 is vastgesteld. Zou u dat aan mij kunnen uitleggen?

Mevrouw **Van der Wende** (CDA): Nee, dat kan ik helaas niet gedetailleerd doen.

De heer **Posthuma** (PvdA): Ik heb vanmiddag met veel belangstelling de motie van het CDA tot mij genomen. Kan ik ervan uitgaan dat het CDA amendement 218 gaat steunen? Daarin geven wij als PvdA niet alleen richting ten aanzien van het land van Rodenburg, maar pakken we dit eigenlijk veel breder op dan deze enkele casus. Graag een reactie van mevrouw Van der Wende.

Mevrouw **Van der Wende** (CDA): Ik heb mijn tekst ten aanzien van de motie volgens mij nog niet uitgesproken. Laat ik daar dan nu mee beginnen.

De **voorzitter**: Wellicht kunt u de vraag van de heer Posthuma dan meenemen in uw betoog. Meneer Posthuma, is dat voor nu akkoord? U meldt zich weer als u een aanvullende vraag heeft.

De heer **Posthuma** (PvdA): Ja.

Mevrouw **Van der Wende** (CDA): Dat scheelt tijd. Gezien de discussie over het land van Rodenburg die de afgelopen tijd is ontstaan, willen we inderdaad motie 301 indienen. Bij de Woonvisie zal een afweegkader woonprogrammering bij voorkeur worden toegevoegd. We willen het college daarom met deze motie verzoeken bij de actualisatie van het afweegkader woningbouw het land van boer Rodenburg niet daarin op te nemen. We hebben ervoor gekozen om dit concreet te maken - het gaat concreet om deze locatie - en om inderdaad niet in te stemmen met een verbreding waarvan wij de consequenties nog niet kunnen overzien. We houden het dus beperkt en we richten ons op deze locatie. Vandaar dat we deze motie, die concreet is en zich op deze locatie richt, indienen en niet voor een breder verband hebben gekozen.

De heer **Posthuma** (PvdA): Mevrouw Van der Wende is heel goed bekend met hoe de gemeenteraad werkt en weet natuurlijk dat een motie veel minder dragende lengte heeft en dat het college die makkelijker terzijde kan leggen. Was het niet veel logischer geweest om dit als amendement in te dienen? Als u zo graag en absoluut wil hebben dat aan het land van Rodenburg niks gedaan wordt, moet u geen motie maar een amendement indienen. Wat is daar de reden van geweest?

Mevrouw **Van der Wende** (CDA): Dat heeft te maken met het feit dat er nu geen afweegkader bij zit. Amenderen daarvan is dus lastig; een amendement is op dat punt niet passend. Vandaar dat wij voor een motie hebben gekozen. We hebben er het volste vertrouwen in dat ook als wij het met een motie doen, het college daar uitvoering aan zal geven.

De heer **Posthuma** (PvdA): Ik plaats daar een andere hypothese tegenover. Dan mogen de kijkers en andere mensen zelf beoordelen wat daarvan de reden zou kunnen zijn. Volgens mij heeft u een motie geschreven die puur voor de politieke bühne bedoeld is en waarmee u een amendement, dat veel breder is, terzijde probeert te schuiven. Het vervelende is dat dit al de derde of misschien de vierde keer is dat het CDA dit doet. Het is eerder gebeurd bij voorstellen van de GroenLinksfractie. Ik vind het ongelofelijk dat u dat nu weer doet. Dit is niet de manier waarop ik graag politiek wil bedrijven in deze raad. Ik wil dat gewoon absoluut niet meer hebben. Ik hoop echt dat dit de laatste keer is.

Mevrouw **Van der Wende** (CDA): Ik heb er pertinent bezwaar tegen dat over onze intenties aannames worden gedaan die totaal niet correct zijn. Wij zijn betrokken bij het Land van Rodenburg en wij zijn er echt inhoudelijk van overtuigd dat dit de beste weg is. Ik sta absoluut niet achter de aannames en intenties die ons worden toegewezen. De motie, die mede wordt ingediend door Voorschoten Lokaal en de VVD, luidt:

"Motie 301.

De raad van de gemeente Voorschoten. in zijn vergadering bijeen d.d. 28 september 2023, gezien het raadsvoorstel nr. Z/22/072328/360769,

constaterende dat:

a. *het college recentelijk met een ontwikkelaar heeft gesproken over de ontwikkeling van het land van boer Rodenburg;*
b. *alleen al het aangehaalde gesprek tussen gemeente en ontwikkelaar heeft geleid tot sterke gevoelens van beroering en onbehagen bij grote groepen omwonenden van het aangehaalde perceel;*

overwegende dat:

a. *de beleidsuitgangspunten in de Woonvisie die nu voorliggen, een resultaat zijn van enerzijds gesprekken met stakeholders (de corporaties, huurdersvertegenwoordigers, Niersman Projectontwikkeling), de Participatiegroep Wonen en Bouwen, inwoners en de commissieleden en anderzijds opgelegde landelijke en regionale beleidskaders;*

b. *het vigerende afweegkader woningbouw op enig moment zal worden geactualiseerd;*

van mening dat:

a. *het bijzondere groene karakter van het betreffende perceel behouden moet blijven voor Voorschoten;*
b. *woningbouw in Voorschoten eerst op grote bestaande ontwikkellocaties zoals Starrenburg III dient te worden gerealiseerd conform de prioritering opgenomen in het zogenaamde afweegkader woningbouw;*
c. *naast bestaande grote ontwikkellocaties ook de ontwikkeling van ons centrum prioriteit verdient;*
d. *ontwikkeling van het land van boer Rodenburg gezien de vorengenoemde argumentatie geen prioriteit zou moeten krijgen in het afweegkader woningbouw;*

verzoekt het college bij de actualisatie van het afweegkader woningbouw het land van boer Rodenburg daarin geen prioriteit te geven,

en gaat over tot de orde van de dag."

De heer **Van der Ende** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Wat is de Woonvisie 2023 goed geschreven en wat is zij duidelijk, maar wat een dossier is het geworden! Vijftien amendementen zijn er ingediend; zoveel heb ik er zelf nog nooit meegemaakt voor een raadsvoorstel. Maar het blijft een feit dat we allemaal hetzelfde willen: veel en goedkope woningen voor de inwoners, zodat ze straks gewoon in Voorschoten kunnen wonen. Vooral de jeugd snakt naar een eigen stek om te kunnen wonen. Er zijn een aantal amendementen bij, bijvoorbeeld over inkorting van de termijn voor de anterieure overeenkomst naar 2024 en over inwerkingtreding na dit raadsbesluit. We wachten eerst het antwoord van de wethouder af. Stel je voor dat er nog geen anterieure overeenkomst is met de ontwikkelaars van Starrenburg III, wat gaat er dan nog van het plan terechtkomen? Hoeveel woningen gaan er gebouwd worden in Voorschoten? Als het aan deze coalitie ligt, gaat er heel veel gebouwd worden, minimaal 65% sociaal en middenhuur. Dat is eigenlijk heel fijn voor de jeugd, zodat die een fijne toekomst kan opbouwen in Voorschoten. Daarnaast wil Voorschoten Lokaal de opkoopbescherming toevoegen aan deze Centrumvisie.

Wij zijn voor de amendementen 218, 225 en 234 en wij gaan ook met de motie mee.

De heer **Maassen** (SP): Ik denk dat de heer Van der Ende zich versprak. Hij zei namelijk dat hij graag zou zien dat de opkoopbescherming zou worden toegevoegd aan de Centrumvisie. Ik neem aan dat hij de Woonvisie bedoelde.

De heer **Van der Ende** (Voorschoten Lokaal): Sorry, de Woonvisie, ja.

De **voorzitter**: Dat is ook weer opgehelderd. Dat is goed om te horen.

Mevrouw **Schroot** (D66): Voorzitter. Wij hebben onze vele amendementen al in de commissie aangekondigd. Het zijn er heel wat omdat wij vinden dat zij nodig zijn als uitgangspunt maar ook als herbevestiging. Iedereen doet z'n best, maar toch gebeuren er te veel onhandige dingen in de woonportefeuille. Ik geef enkele voorbeelden. Er wordt onvoldoende geanticipeerd op de Omgevingswet, waardoor weerstand is gecreëerd bij Rodenburg, de motie Natuurinclusief bouwen lijkt alweer vergeten en ontwikkellocaties liggen veel langer braak dan nodig. Uitermate pijnlijk vinden we het dat rond 1980 woningzoekenden jarenlang op de wachtlijst stonden voor een starterswoning en dat die wachtlijst nu, 45 jaar later, in onze regio is opgelopen tot bijna zeven jaar. Dat wil niemand en toch is het gebeurd. Laten we beginnen met de ambitie om in 2050 de wachtlijst tot een aanvaardbare periode terug te brengen. Wij stellen voor om concreter en volledieger te zijn in de besluitenlijst van dit raadsvoorstel. We willen voorkomen dat gemaakte afspraken uit beeld verdwijnen. Daarom zijn we bezig met het herbenoemen daarvan. Zonder realistische doelen voor de lange termijn blijven we een beetje meedrijven met de dominante wind en zien we wel waar het schip strandt. Dat is zonde van de tijd, het geld en de energie en weinig hoopgevend voor de woningzoekenden over tien jaar. Ik heb het niet over nu, want nu wordt alles beloofd, maar over tien jaar hebben we nog steeds een probleem. Hoe gaan we efficiënt en effectief te werk? Want dat willen we toch allemaal? D66 kijkt vooral verder dan één collegeperiode. Onze conclusie is dat we meer kaders moeten opnemen om vooruitgang te boeken

in ons lokale antwoord op een van de grootste maatschappelijke opgaven van dit moment. Om die reden dienen wij de amendementen 231, 232, 233, 234, 235, 236, 238, 239 en 240 in. Ik ga ze niet allemaal voorlezen, want u heeft er allemaal kennis van kunnen nemen. De amendementen luiden als volgt.

(Mede ingediend door de PvdA)

"Amendement 231.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 28-9-2023, gezien het raadsvoorstel nr. Z/22/072328/360769,

overwegende dat:

a. *1 januari 2024 de nieuwe Omgevingswet van kracht wordt;*
b. *ook Voorschoten in een periode in overgang is totdat het omgevingsplan en al het beleid zijn vastgesteld;*

Besluit:

De lijst beleidsuitgangspunten aan te vullen met het volgende punt:

Met inachtneming van de nieuwe omgevingswet, handelen we in de geest van die wet."

"Amendement 233.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 28-9-2023, gezien het raadsvoorstel nr. Z/22/072328/360769,

overwegende dat:

a. *er een flink tekort is aan betaalbare woningen dat zo spoedig als mogelijk moet worden opgelost;*
b. *er verhoudingsgewijs geen verdere achterstanden mogen ontstaan in de percentages betaalbare woningen;*
c. *het tekort aan betaalbare woningen een maatschappelijke opgave is;*
d. *dus iedereen verantwoordelijk is voor de oplossing;*
e. *de oplossing niet uitsluitend op gemeentegrond kan worden gerealiseerd;*

Besluit de onderstaande beleidsuitgangspunten te wijzigen:

1. Punt 2 te wijzigen naar:

'We streven bij alle plannen waarvoor op 1 januari 2024 geen getekende anterieure overeenkomst ligt naar de onderverdeling van 35% middensegment in: 5% goedkope koop tot € 255.000, 20% betaalbare koop tot € 355.000 en 10% middenhuur tot € 1.123,13 (prijspeil 2023)'."

"Amendement 234.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 28-9-2023, gezien het raadsvoorstel nr. Z/22/072328/360769,

overwegende dat onbedoelde stigmatisering in formulering ongewenst is;

Besluit het onderstaande beleidsuitgangspunt te wijzigen:

Punt 15 te herformuleren in:

'Bijzondere en reguliere doelgroepen verspreiden we over ons dorp om wederzijdse integratie en acceptatie te bevorderen'."

"Amendement 235.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 28-9-2023, gezien het raadsvoorstel nr. Z/22/072328/360769,

overwegende dat:

a. *de controlerende en kader stellende rol van de raad met betrekking tot de prioriteringsvolgorde van alle bouwprojecten verbetert bij een heldere en zo compleet mogelijke analyse en afweging van de voorgestelde keuzes;*
b. *onder andere de bodem- en wateropgave, de te verwachten maatschappelijke weerstand en de daadwerkelijke realisatietermijn van de (project)ontwikkelaar gemotiveerd opgenomen horen te zijn in de analyse en afweging in de prioriteringslijst;*
c. *het uitleggen van omstreden besluiten vereenvoudigt wanneer alle afwegingen voor alle belanghebbenden begrijpelijk zijn;*

De lijst beleidsuitgangspunten aan te vullen met het volgende punt:

We voegen een haalbaarheidsanalyse toe bij de prioritering van de (ver)nieuwbouwlocaties."

"Amendement 236.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 28-9-2023, gezien het raadsvoorstel nr. Z/22/072328/360769,

overwegende dat:

a. *concretisering van onze Voorschotense bouwambitie helderheid verschaft en motiveert om het gestelde doel te behalen;*
b. *als grote stappen middels projecten met veel woningen om welke reden dan ook niet realiseerbaar blijken te zijn, veel kleinere projecten, zoals optoppen, ook bijdragen aan het behalen van het te stellen doel;*
c. *we vanaf 1 januari 2024 alle nieuwe gerealiseerde woningen tellen die worden toegevoegd aan onze woonvoorraad om de af te spreken doelen te behalen;*
d. *de Voorschotense achterstand in betaalbare woningen moet worden ingehaald en opgelost. Daar helpt een stip op de horizon bij.*

De lijst beleidsuitgangspunten aan te vullen met de volgende punten:

1. *We bouwen in Voorschoten te minste 600 woningen tussen 1 januari 2024 en 2035.*
2. *We streven er naar om in 2050 het Voorschotense tekort aan betaalbare woningen te hebben opgelost.*

"Amendement 238.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 28-9-2023, gezien het raadsvoorstel nr. Z/22/072328/360769,

overwegende dat:

a. *een betaalbare gezonde woning samenhangt met een redelijke energierekening;*
b. *rekening moet worden gehouden met woonwensen van nieuwe bewoners;*
c. *er meer typen betaalbare woningen nodig zijn dan alleen studio's;*
d. *daarvoor naast bouwhoogte ook voldoende grondoppervlakte nodig is;*
e. *prestatieafspraken met corporaties op basis van de woonvisie worden gemaakt;*
f. *Voorschoten nog een inhaalslag moet maken in verduurzaming van haar woonvoorraad;*

De lijst beleidsuitgangspunten aan te vullen met de volgende punten:

1. *Ten minste 25% van het te bebouwen woonoppervlak van een bouwlocatie bouwen we sociale huur, zodat we voldoende verschillende typen woningen realiseren.*

2. *De bestaande woonvoorraad brengen we zo spoedig mogelijk in goede staat, inclusief verduurzaming naar ten minste label C."*

(Mede ingediend door GroenLinks en de PvdA)

"Amendement 239.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 28-9-2023, gezien het raadsvoorstel nr. Z/22/072328/360769,

overwegende dat:

a. *in 2019 de motie Natuurinclusief bouwen is aangenomen met steun van D66, GroenLinks, VVD, CDA, ONS, SP en PvdA;*
b. *hier bovendien landelijke wetgeving voor wordt verwacht;*
c. *natuurinclusief bouwen betekent dat er zodanig gebouwd en ingericht wordt dat een bouwwerk bijdraagt aan de lokale biodiversiteit en natuurwaarden;*

De lijst beleidsuitgangspunten aan te vullen met het volgende punt:

1. We (ver)bouwen nieuwe panden natuurinclusief, tenzij dit om een duidelijke reden niet mogelijk is."

"Amendement 240.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 28-9-2023, gezien het raadsvoorstel nr. Z/22/072328/360769,

overwegende dat:

a. *onze in januari 2023 gepubliceerde Cultuurhistorische waardenkaart aansluit bij de doelstellingen van de aanstaande Omgevingswet;*
b. *voor alle belanghebbenden van (ver)nieuwbouwprojecten duidelijkheid nodig is over de (on)mogelijkheden voor de (her)ontwikkeling van een locatie op basis van cultuurhistorische waarden;*

De lijst beleidsuitgangspunten aan te vullen met het volgende punt:

1. Onze Cultuurhistorische waardenkaart als een van de leidende principes te hanteren bij initiatieven."

De amendementen 218 en 219 dienen wij mede in. Bij amendement 219 zijn niet voor het eerst vandaag partij en naam verwisseld; daar zien we dus graag nog een correctie van. Ook de amendementen 224, 225 en 226 dienen wij mede in. Net als het college willen wij snel vooruitgang boeken. We staan welwillend tegenover het amendement over opkoopbescherming, want als het inderdaad een kleine moeite is, zoals de heer Maassen in de commissie aangaf, kunnen we dit instrument zeker niet laten liggen. Motie 301 van het CDA, de VVD en Voorschoten Lokaal verbaast ons. Natuurlijk zijn we voor het onbebouwd laten van het land van Rodenburg, want we kunnen ruimschoots bouwen op de versteende grond. Dat dekken we in onze optiek niet alleen met amendement 218, zoals de heer Posthuma net aangaf, maar ook met de amendementen 240 en 235. We horen graag van de indieners wat de toegevoegde waarde is van deze motie.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Ik sluit me helemaal aan bij de woorden van de heer Maassen: soms zegt een groot aantal voorstellen en amendementen iets over de kwaliteit van het stuk, maar dat is hierbij absoluut niet het geval. We zijn zeer blij met de kwaliteit. Nogmaals complimenten voor het ambtenarenapparaat en de wethouder zelf voor deze stukken.

Er zijn gigantisch veel voorstellen ingediend. Dat betekent ook dat dit leeft. Het realiseren van woningen, vooral betaalbare woningen, is natuurlijk ook een van de belangrijkste doelstellingen die we hebben in deze gemeente. We hebben er alle vertrouwen in dat deze wethouder daar goede

stappen in gaat zetten. Zoals we al hebben gezegd, dienen wij amendement 218 in om ervoor te zorgen dat we vooral eerst gaan bouwen op versteende plekken.

De heer **Maassen** (SP): Realiseert de heer Posthuma zich dat amendement 218 betekent dat bouwen op Starrenburg III naar beneden gaat op de prioriteitenlijst?

De heer **Posthuma** (PvdA): Volgens mij is dat met dit amendement niet het geval. Starrenburg III is volgens mij een van de dingen die we juist graag willen laten bouwen. Dat gebeurt met dit amendement nog steeds.

De heer **Maassen** (SP): De laatste keer dat ik daar keek, was de grond die bij Starrenburg III ligt geen versteende grond maar groen. Dat betekent dat het volgens dit amendement naar beneden moet op de prioriteitenlijst. Dat is de reden waarom de naam van de SP niet onder dit amendement staat; dat is dus niet omdat het campagneteam van de PvdA die naam weggegumd heeft.

De heer **Posthuma** (PvdA): Wat een kinnesinne, meneer Maassen! Nee, daar moeten we het vooral echt niet over gaan hebben. In de praktijk werken wij natuurlijk hartstikke goed samen met de SP. We streven natuurlijk heel veel dezelfde doelen na. Het amendement, dat mede wordt ingediend door GroenLinks en D66, luidt:

"Amendement 218.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 28 september 2023, gezien het raadsvoorstel nr. Z/22/072328/360769,

constaterende dat:

a. *de vast te stellen Beleidsuitgangspunten Woonvisie Voorschoten 2023 het referentiekader vormen voor de op te stellen Woonvisie 2023;*
b. *het voorstel van het college geen uitgangspunten bevat die betrekking hebben op de relatie tussen woningbouw en een groene leefomgeving;*

overwegende dat:

a. *het fundament van het huidige coalitieprogramma uit drie pijlers bestaat:*
   - *Voorschoten blijft een heerlijk woondorp;*
   - *Voorschoten heeft meer betaalbare woningen voor verschillende doelgroepen;*
   - *Voorschoten is duurzaam en toekomstbestendig;*
b. *in de uitwerking van deze drie pijlers onder meer het groene karakter van ons dorp en de noodzaak van meer betaalbare woningen worden geformuleerd;*

voorts overwegende dat:

a. *er een groot aantal plannen voor woningbouw is, waarvan de uitvoering in te veel gevallen traag tot zeer traag verloopt;*
b. *een sterke regiefunctie van de gemeente bijdraagt aan het omzetten van huidige projectplannen in concrete woningbouw, waardoor het aantal woningen kan worden opgeleverd dat past binnen de ambities van zowel onze gemeente als de regio;*

van mening dat de spanningsvolle relatie tussen (het vinden van) locaties voor woningbouw en het behoud van het groene karakter van het dorp vertaald moet worden in enkele beleidsuitgangspunten;

Besluit als beleidsuitgangspunten toe te voegen:

1. *Wij geven prioriteit aan woningbouw op versteende grond.*
2. *Nieuwe bouwplannen die afbreuk doen aan het beeldbepalende groene karakter van het dorp, verdienen geen prioriteit."*

Ik wil als een vliegende Jantje alle moties en amendementen langsgaan om daarop te reageren. Het amendement van de SP over de uitgangspunten van de Woonvisie ondertekenen we graag mee als Partij van de Arbeid. Ook amendement 233 van D66 ondertekenen we graag mee. Het amendement van de SP over de anterieure overeenkomst ondertekenen we ook graag mee; nou ziet u het weer, meneer Maassen. Op amendement 231 van D66 over de Omgevingswet wil ik de reactie van het college even afwachten. Ten aanzien van de motie over het land van Rodenburg ben ik heel benieuwd naar de tweede termijn en naar wat de wethouder daarover gaat zeggen: hoe verstandig is het om er één specifiek aspect uit te pakken in plaats van dat je het generiek probeert te organiseren voor meer dan alleen het land van Rodenburg?

Wethouder **Van der Elst**: Voorzitter. Met plezier wil ik beginnen met een algemene mededeling, die me best wel positief stemt. De vigerende Woonvisie, die dus gaat over de jaren 2019-2022, is natuurlijk geschreven op basis van beleid van het toenmalige college, ondersteund en uitgewerkt door onze eigen ambtenaren, maar een heel groot stuk van het schrijf- en redactiewerk is toen gedaan door een extern bureau. Dat heeft een bak geld gekost. Deze Woonvisie hebben we zelf geschreven. Er is nog iets memorabels: als je een drietrapsraket pakt - eerst een startnotitie, dan beleidsuitgangspunten en dan nog de Woonvisie - is dat ook een participatiestap naar u toe, want u heeft veel meer grip dan anders om inbreng te hebben en een debat met elkaar aan te gaan. U weet veel beter van tevoren wat er op u afkomt. En ja, de lange lijst met zeventien - ik herhaal: zeventien beleidsuitgangspunten - blijkt te leiden tot veel amendementen, ideeën, gedachten, aanvullende beleidsuitgangspunten. Dat is beter dan een kale boel waar weinig op te reageren valt. Dat is precies wat we graag willen. Ik denk dat we dat met elkaar mogen delen en dat is mooi.

De heer **Maassen** (SP): Ik wil het enthousiasme van de wethouder volledig delen. Ik ben het helemaal met u eens: dit is een goede manier om dit aan te pakken. We zitten als raad nu inderdaad in een positie waardoor we kunnen bijsturen voordat het stuk geschreven is. Dat levert nu inderdaad even wat amendementen op, maar dat past bij deze werkwijze en ik wil u daar echt voor complimenteren. Dank u wel.

Wethouder **Van der Elst**: Voorzitter, via u aan de heer Maassen: dank u wel.

Het prettige is dat we deze keer wederom heel veel vragen hebben, maar dat er een behoorlijke structuur is, want niet minder dan dertien amendementen en een motie kan ik straks keurig langsgaan. Dan heb ik meteen een heel groot stuk van uw inbreng kunnen beantwoorden. Desalniettemin heb ik daaraan voorafgaand een paar algemene opmerkingen. Een aantal woordvoerders hebben gesproken over de datum van 1 januari 2025, die in meerdere amendementen terugkomt. Ik wil nog eens herhalen wat de stand van zaken is. We hebben in de Regionale Woonagenda van Holland Rijnland samen afgesproken, ook in dit gremium en in deze raadzaal, dat als er op 1 januari 2025 nog geen anterieure overeenkomst is, lopende projecten zullen moeten voldoen aan de 30%-35%-regeling enzovoort. Dat is een besluit dat door deze raad gedeeld is. Daar komt nu dit beleidsuitgangspunt, die datum, vandaan. We zijn daar dus al langs geweest met elkaar. We zouden een andere datum kunnen noemen, maar hij stond erin en u heeft 'm gezien. U heeft die datum geaccordeerd, in deze context. We hebben ook gezegd - daarbij verwijs ik naar het collegeakkoord - dat we lopende projecten niet zomaar open gaan breken, zij het dat je links en rechts wel een interpretatieslag moet maken tussen de oude definities, zoals "sociale koop" enzovoort, die nu allemaal wat anders worden geduid, anders klinken en andere kaders hebben meegekregen. Je moet dus wel een interpretatieslag maken. Dat is ook de reden waarom u als raad overal waar nog geen anterieure overeenkomst is, aan de bak komt om mee te kijken: geven we die vertaalslag de goede wending en waar moeten we precies naartoe?

Het betekent ook het volgende. U heeft recent, in de vrijdagzending, een halfjaarlijks overzicht gezien. Onze planning is dat u dat elk half kalenderjaar krijgt; dat loopt dus niet synchroon met de Voor- en Najaarsnota; dan mis je trouwens de laatste vier maanden van het jaar. Dat overzicht is niet zozeer beleidsmatig. Het is echt een opsomming van wat we per project hebben gedaan. Er staan er veertien aan de verticale as. Dat betekent dat wij op dit moment veertien lopende projecten hebben. Daar kunnen dus projecten bij zitten die niet gaan voldoen aan de 30%-35%-regeling als er een anterieure overeenkomst getekend is voor 1 januari 2025. Er kunnen best projecten bij zijn die misschien wel richting 100% sociaal gaan. Dat zou kunnen, maar in dat overzicht ziet u wat de stand van zaken is ten aanzien van sociale koop, het middensegment - dat is een conglomeraat van alle mogelijke definities - en vrije sector. U ziet dus dat er bruto dik 1.000 woningen aan komen. Dat is echt niet bedoeld als iets om vervolgens uitgebreid een debat over te

gaan voeren. Ik denk dat we dat eerder moeten doen als we vooruitkijken. Ik kom straks terug op hoe we dat denken te gaan doen. Dat is dus de bedoeling. Dat betekent dat alle woningbouwprojecten die nog kunnen gaan komen en die niet op die lijst van veertien staan - dat geldt vanaf 28 juni, toen Holland Rijnland in de vergadering van het Algemeen Bestuur de nieuwe Woonagenda vastgesteld heeft - zullen moeten voldoen aan 30%-35%; punt. Ik heb dus niet gezegd dat er geen nieuwe projecten meer bij die lijst van veertien komen. Nee, daar kunnen best projecten bij komen, maar de projectontwikkelaars en iedereen die iets wil, weten dat zij zich zullen moeten houden aan een ondergrens van 30%-35%. Dat is al gelopen. Daar hoeven we ons dus geen zorgen over te maken. Nu willen we de lopende bouwprojecten wel zo veel mogelijk ruimte geven om uit te kristalliseren en tot succes te komen. Daarom pleiten we ervoor om vast te houden aan die datum van 1 januari 2025 en zeker niet aan 1 januari 2024, want dan krijgen we heel veel gedoe. Dan ga je waarschijnlijk grote projecten stilzetten. We doen ons best om het zo snel mogelijk af te ronden; dat is feitelijk wat we willen.

Meneer Maassen heeft een aantal opmerkingen gemaakt. De ingangsdatum heb ik genoemd. De Woonvisie komt 7 december op de raadsagenda; die kunt u op de langetermijnagenda zien. Ik ga straks in op uw amendement over opkoopbescherming.

Meneer Lavrijsen van de VVD: we kijken intern, overigens al een tijdje, heel goed naar die prioriteitenlijst. Wat bedoelen we daar precies mee, hoe verhoudt zich dat tot de gebundelde projectenplanning en wie gaat nu precies waarover? Het plan is dat we dat eerst ambtelijk gaan uitwerken. Dat zal nog even duren; het is een complex verhaal, dat heel veel interne planning en control raakt. Het voorstel dat ik op dit moment in mijn hoofd heb, is dat we - mogelijkerwijs in een vergadering van de commissie Planning en Control - naar u toe komen om samen te kijken hoe we dat vorm kunnen geven. Zoals we dat nu zien, gaat dat dus anders worden.

Meneer Van der Ende: ook ik dacht eerst dat er vijftien amendementen zijn, maar er zijn er twee niet ingediend. Er zijn er dertien over.

Het landje van Rodenburg: er was eerst niets; dat hebben we toen aan de pers laten weten, omdat er rumoer ontstond. Het college wist van niks. Toen is iemand langsgekomen die een gedachtelijn op tafel heeft gelegd. Toen hebben we keurig tegen de pers gezegd: dames en heren, er is nu een gedachtelijn. Dat was het, maar alleen dat al betekent dat er actiegroepen, kindertekeningen en petities komen. Dat is allemaal goed; kan je nagaan hoe woningbouw leeft, maar er is niks meer dan dat. Dus om nu te zeggen dat we de fout ingaan met participatieprojecten … Als er geen plan is, wordt het lastig. Het is dus echt prematuur. Je kan er verder ook niks over zeggen.

Mevrouw **Schroot** (D66): Ik begrijp wel wat u zegt, maar als de wethouder het gesprek aangaat met een ontwikkelaar, geeft hij toch een hand aan iemand. Ik ben niet tegen een hand geven aan iemand, maar de geest van de Omgevingswet, waar we het zojuist al over hadden, zegt dat je niet je weerstand al moet gaan creëren. Het participatietraject moet gefundeerd plaatsvinden. Hoe gaat dat volgens de wethouder goed verlopen? Want door het geven van die hand heeft hij die weerstand eigenlijk al gecreëerd.

Wethouder **Van der Elst**: Tegen iedereen die op mij afstapt en die met mij wil praten, zeg ik "prima" en die krijgt een hand van me. Dat vind ik gewoon een beleefdheidsvorm. Die hand krijg je sowieso. En ik weet zeker dat participatie staat of valt bij zorgvuldig plannen, overwegen wat je doet en denken in fasen en stappen. Je moet dus niet zomaar even een participatietraject beginnen terwijl er geen plan is. Dat is te vroeg. Ik kan daar verder dus niks mee; sorry.

Mevrouw **Schroot** (D66): Dan vraag ik me toch af of de wethouder met de ontwikkelaar gesproken heeft over die participatie, want de ontwikkelaar heeft zelf gekozen voor publiciteit en heeft het eigenlijk over zichzelf afgeroepen, waardoor wij nu als raad en u als college met een heel lastige situatie zitten en dit soort dingen worden opgeroepen.

Wethouder **Van der Elst**: In ieder geval heeft het college de publiciteit opgezocht. Ik weet niet helemaal zeker op welke publiciteitsactie van welke projectontwikkelaar u doelt. Het college heeft de pers opgezocht en ik ervaar het niet als een probleem. We komen er mogelijkerwijs later op terug en misschien nooit. Dat is waar we nu zijn.

Mevrouw **Schroot** (D66): De website van de ontwikkelaar die over dit project gaat.

Wethouder **Van der Elst**: Ik zal daar nog eens naar kijken, maar het lijkt me vroeg.

Ik ga in tempo alle amendementen en de ene motie langs. Ik begin met amendement 224, ingebracht door de SP. Daarin noemt de heer Maassen terecht een aantal punten die niet als zodanig in de beleidsuitgangspunten staan, maar voor veel ingediende amendementen geldt dat we al zeventien uitgangspunten hebben. Als we er 27 van maken, raken we door een heleboel stukjes hooiberg ontzettend veel kwijt. Dat is een nadeel. Ik wil u erop wijzen, meneer Maassen, dat we heel goed begrijpen wat u inbrengt, maar dat het er echt in staat, zij het niet bij de beslis- of uitgangspunten. Op pagina 4 wordt het eerste deel uitgewerkt waar u naar zoekt. Bij argument 1.1. staat het andere deel. Het staat er dus echt in.

De heer **Maassen** (SP): Volgens mij beslist de raad over de beslispunten. Dat zijn de uitgangspunten die worden gebruikt voor de nota. Het leek me goed om dat er expliciet in te zetten. Ik had gezien dat het erin staat, maar niet in de beslis- of uitgangspunten, en dat is waar we over besluiten. Dat er daarna nog zeventien andere amendementen zijn ingediend, wist ik ook niet toen ik dit opschreef. Het leek me gewoon een noodzakelijke aanvulling om het completer te maken.

Wethouder **Van der Elst**: De tekst die achter de uitgangspunten staat, staat er niet voor niks. U mag dat dus toch wel zien als enige integraliteit van het stuk. Als we het te groot maken, zie je door de ballen de kerstboom niet meer; dat krijg je dan. Ja, we zijn de tijd vooruit, zoals u hoort.

Amendement 233, ingebracht door D66, gaat over de ingangsdatum waarop de verdeling 30%-35% en de onderverdeling voor het middensegment zouden moeten ingaan. Daar heb ik het nodige over gezegd. Echt liever niet. Als het nou een heel klein beetje eerder zou moeten … Maar we schieten hier niks mee op. Geef die lopende projecten nou de ruimte om te doen wat we willen. Alle nieuwe projecten gaan voldoen aan de nieuwe regeling.

Amendement 225, ingediend door de heer Maassen, gaat over de opkoopbescherming. In de commissie hebben we gezegd: echt liever niet, want we zijn er echt van overtuigd dat dit meer kost dan dat het oplevert. Die paar procent mutatie in die 1.020 woningen leidt natuurlijk niet allemaal tot kapitalistische opkopers die het huis kopen en lekker gaan verhuren. Dat zal er een fractie van zijn. Desalniettemin kan ik me voorstellen dat, hoewel het heel veel kosten en gedoe gaat opleveren, vanuit het perspectief van een raadslid, waarbij je ook een beetje kijkt naar het politieke belang en wat minder naar de praktische en operationele uitvoering, elk huis dat gekocht en vervolgens verhuurd wordt, er één te veel is. Maar de afweging is: liever niet. Dat blijven we bij.

Amendement 219 is vergelijkbaar met het andere amendement over de startdatum. Ook dat amendement ontraden we dus. We houden het liever bij 1 januari 2025. Voor amendement 226, ingebracht door de SP, geldt hetzelfde, want ook dat gaat over het vervangen van 2025 door 2024. We komen echt steeds weer op die startdatum uit.

In amendement 234 van D66 komt het woord "stigmatisering" naar voren. Het is vervelend als de tekst zoals die nu opgenomen is, stigmatiserend zou overkomen. We hebben ons dat zeker niet gerealiseerd. Als de raad punt 15 liever herformuleert volgens het voorstel van D66, laten we dat dus graag over aan het oordeel van de raad, want het is zeker niet stigmatiserend bedoeld. In het amendement staat ook al dat dat begrepen was.

In amendement 218 van de PvdA wordt bepleit dat we prioriteit geven aan woningbouw op versteende grond; dus niet alleen, maar wel prioriteit. Nieuwe bouwplannen die afbreuk doen aan het beeldbepalende groene karakter, krijgen geen prioriteit. Dat staat bijna letterlijk in het collegeprogramma. Het is fijn dat u dat zo goed gelezen heeft. We kunnen daar onmogelijk tegen zijn. Het is een prima plan; we zijn het eens.

Amendement 231 van D66: met inachtneming van de nieuwe Omgevingswet handelen we in de geest van die wet. Het zou raar zijn als het andersom was. Ik snap het dus echt niet. Ja, we hebben allemaal gelijk, maar ik zie echt niet waarom we dat nu in dit kader moeten amenderen. Natuurlijk handelen we in het kader van de wet; het zou raar zijn als dat anders was. Dus we ontraden amendement 231.

Amendement 235, ingediend door D66: we voegen een haalbaarheidsanalyse toe bij de prioritering van nieuwlocaties. Als dat noodzakelijk zou zijn, doen we dat uiteraard sowieso al. Als het niet noodzakelijk zou zijn, wil ik het echt ontraden, want dan krijg je onnodige projecten. Wie is daarbij gebaat? Het is hoe je operations runt. We zien dit niet als een beleidsuitgangspunt. Wat de prioritering van nieuwbouwlocaties betreft, willen we, zoals ik net al heb gezegd in antwoord op de inbreng van de heer Lavrijsen, om te beginnen graag met u in gesprek in de commissie Planning en Control. We denken dat we het daar samen beter kunnen doen.

Amendement 236 van D66: ten minste 600 woningen in de periode tussen 1 januari 2024 en 2035. Die woningbouwopgaven zoals die nu genoemd worden in aantallen, gaan echt over de periode tot en met 2030. 2035 is verschrikkelijk ver. Het door u genoemde aantal van 600 woningen lijkt ons erg laag, want in de lijst die u in vrijdagzending heeft gezien, ziet u een brutotoevoeging van meer dan 1.000 woningen. Maar we weten niet of je dit nu in de beleidsuitgangspunten moet zetten terwijl je ver over een aantal verkiezingen heen gaat. Dit is dus een beetje moeilijk. We vinden het eerlijk gezegd niet een echt beleidsuitgangspunt, eerder een kwantitatieve uitwerking op operationeel niveau. Het streven om in 2050 het Voorschotense tekort aan betaalbare woningen op te lossen, is er, maar dat vinden we zover weg dat we vinden dat we niet veel kunnen zeggen over ons streven op die termijn. De twee punten in amendement 236 willen we dus toch ontraden.

Mevrouw **Schroot** (D66): Natuurlijk is 2050 heel ver weg, maar als je geen stippen op de horizon zet, blijven we zwalken. Dat is wat ik probeerde uit te leggen: we wilden die achterstand al in 1980 inhalen en dat is niet gelukt. Hoe wil de wethouder zonder stip op de horizon dat tekort aan betaalbare woningen oplossen?

Wethouder **Van der Elst**: Als volgt. De woningbouw is een branche, een segment, een business die zich typisch kenmerkt door pijplijnvulling. In algemene zin: als je als college vijf jaar geleden iets niet besluit ten aanzien van goedkoop bouwen, krijg je daar nu de consequentie van. Dan is die pijplijn dus niet gevuld met veel goedkope woningbouw. Voor zover onze polsstok reikt, gaan we dat zo veel mogelijk wél doen, maar 2050 is wat ons betreft zo ongelofelijk ver. Ik kan niet eens meer uitrekenen over hoeveel gemeenteraadsverkiezingen je dan heen stapt. Dat is de reden waarom ik hier toch terughoudend in ben. Ik zal niet zeggen "wie dan leeft, wie dan zorgt", maar dan leven we toch wel echt in een andere wereld.

Amendement 238: ten minste 25% van het te bebouwen woonoppervlak gebruiken voor sociale huur. Zo programmeer je bouw niet. Laten we het dus even houden bij die 30%-35%. Je verstikt jezelf echt met dit soort regels. Verduurzaming hoort echt bij de prestatieafspraken zoals we die met de corporaties gaan afspreken. U heeft al gezien dat wij ernaar streven - de afspraak is er in de nationale prestatieafspraken- om naar ten minste label C te gaan. De wooncorporaties werken daaraan.

Amendement 239 gaat over natuurinclusief bouwen van nieuwe panden. Als dat er ook weer bij moet als beleidsuitgangspunt, heb je er dus toch weer één bij. U heeft wel gelijk en wij vinden het ook wel belangrijk, maar moet dat allemaal nou per se hier? Daar moet de raad misschien maar iets over zeggen, maar je krijgt een erg lange lijst van beleidsuitgangspunten.

Amendement 240, ingebracht door D66, gaat over de Cultuurhistorische waardenkaart. Het gevoel is een beetje hetzelfde als bij het vorige amendement: het wordt een hele lange lijst waar je dan allemaal rekening mee moet houden, terwijl je dat eigenlijk toch al deed.

Tot slot motie 301. Het staat op de agenda waar het nu staat. Daar gaat de raad over. Er zal geadviseerd zijn dat het daar een goede plek heeft. Eerlijk gezegd weet het college niet helemaal zeker of deze motie … Mevrouw Van der Wende van het CDA zei dat al, ook al wilde zij de motie hier wel inbrengen. U sluit iets uit, terwijl we het nog over beleidsontwikkeling hebben. U zegt: daar niet. Maar er zijn heel veel andere plekken waarvan je ook zou kunnen zeggen: daar niet. Ik ben het er natuurlijk mee eens, want ik heb in de pers, bij het aannemen van 71 handtekeningen en daarna nog een keer gezegd dat er inderdaad geen prioriteit aan gegeven wordt. Dus waarom u dit nou in deze … We hebben het al gezegd. Waar is die oproep dan voor nodig? Ja, natuurlijk zijn we het ermee eens, maar ik snap niet waar u nou precies … Ik heb begrepen dat andere raadsleden het daarmee eens zijn. Ja, u heeft gelijk, maar we hadden het al gezegd.

Mevrouw **Van der Wende** (CDA): Ik vind het een beetje jammer dat u het procesmatig aanvliegt en begint over de vraag of dit wel de plek is of niet. Ik denk dat dit heel belangrijk is. We hebben het nu over woningbouw en woningbouwprogrammering en over waar we prioriteit aan geven of niet. Wij vonden het dus passend om de motie nu in te brengen. We hadden haar ook kunnen inbrengen als vreemd aan de orde van de dag, maar we denken dat zij hier toch op haar plek is. Jammer dat het antwoord procesmatig was in plaats van inhoudelijk.

Wethouder **Van der Elst**: Inhoudelijk hebben we een kopie; dat is wat ik heb gezegd. Ik heb dus wel degelijk inhoudelijk gereageerd. Ik heb dit al gezegd. Dat weet u.

Ik geloof dat er iets gloort. Wat mij betreft zijn we door de eerste ronde amendementen heen.

De **voorzitter**: Complimenten, wethouder, want het is een lange lijst. We beginnen straks aan de tweede termijn, maar zijn alle vragen uit de eerste termijn beantwoord en is er niks overgebleven?

De heer **Lavrijsen** (VVD): Voorzitter. Ik verzoek om een schorsing van vijf of tien minuten.

De **voorzitter**: Dan gaan we zes minuten schorsen.

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

De **voorzitter**: De heer Lavrijsen had verzocht om een schorsing. Normaal gesproken geven we het woord eerst aan degene die om een schorsing had verzocht, maar hij is weggelopen. Dat is best een beetje zorgelijk na een schorsing, maar wie ben ik? Is er iets uit de schorsing gekomen wat aan het begin van de tweede termijn van de raad gemeld moet worden?

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. We hebben een nieuwe versie van amendement 218. We hebben een aantal woordjes gewijzigd in het eerste dictum. We hebben natuurlijk overleg gehad met collega Maassen, die over wonen altijd goede opmerkingen maakt. Op basis van zijn input hebben we de eerste regel van het dictum aangepast.

De **voorzitter**: De schorsing heeft dus opgeleverd dat amendement 218 is aangepast. Het wordt straks rondgemaild.

Mevrouw **Van der Krogt** (GroenLinks): Voorzitter. Dank aan de wethouder voor de beantwoording. Er zijn een aantal dingen waar ik op aansloeg. Een van de opmerkingen betreft het grote aantal ingediende amendementen. Ik hoorde de wethouder ook zeggen dat het zo fijn is dat participatie een onderdeel is van deze mogelijkheden. Ik denk dat de grote hoeveelheid amendementen daar deel van uitmaakt. Ik vind dat dat duidt op een grote betrokkenheid. Ik vind het goed om dat mee te geven, maar er zijn ook nog een aantal opmerkingen. De wethouder zegt dat bouwen op versteende grond prioriteit krijgt; dat staat ook in het collegeakkoord. Daar zijn we blij mee, want wij van GroenLinks willen graag dat versteende grond benut wordt maar dat groen voor het grootste gedeelte groen kan blijven. Dus waarom wordt dit niet opgenomen in de visie? Dat maakt dat wij samen met de PvdA het gewijzigde amendement 218 indienen. We hebben het tijdens de schorsing aangepast en het wordt straks door de heer Posthuma ingediend.

Vanuit de Regionale Woonagenda is afgesproken dat als er geen anterieure overeenkomst is afgesloten, afspraken nog niet gaan lopen. Lopende projecten breken we niet open. Er is echt iets wat ik nog niet begrijp. Ik weet dat ik de vraag vaker heb gesteld, maar als er geen anterieure overeenkomst is, is het dan wél of niet een lopend project? Daar ben ik heel benieuwd naar. Ik hoop dus dat daar een antwoord op komt.

Tot slot een muggenzifterijtje, maar wel een heel belangrijke. In de Startnotitie Woonvisie waar de wethouder naar verwees, staat die datum van 1 januari 2025, zoals de wethouder al zei. Maar daarbij staat dat we stapsgewijs in gaan voeren tót 2025 en niet vanaf 2025. Waarom dus niet per 1 januari 2024 of per de datum waarop het raadsbesluit ingaat, zoals wij voorstellen? Want in die startnotitie, die we inderdaad hebben aangenomen, staat dat we tót 2025 stapsgewijs de percentages gaan invoeren. Als u het wilt nalezen: het staat op bladzijde 13, in thema 2.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. In principe ben ik blij met de beantwoording en met de al door de PvdA aangekondigde aanpassing van amendement 218, want het is inderdaad niet de bedoeling

dat bebouwing van Starrenburg III lager op de prioriteitenlijst komt te staan. Met die aanpassing kan ik dat amendement natuurlijk wél steunen.

Ik wil doorgaan op het punt dat mevrouw Van der Krogt zojuist naar voren bracht, namelijk de uitgangspuntennotitie, de benoeming van het jaartal 2025 en de anterieure overeenkomst. De vraag is: als in die uitgangspuntennotitie staat dat het stapsgewijs ingevoerd gaat worden, hoe ziet dat "stapsgewijs" er dan uit? Betekent dit dat per 1 januari 2025 al die stappen gezet moeten zijn? En waarom is dan nu in de uitgangspunten niet beter uitgewerkt hoe die stappen eruit gaat zien? Nu staat er alleen: dan is het afgelopen. Ik zou graag een toelichting van de wethouder willen horen: hoe zien die stappen eruit en waarom zou een eerdere datum - per direct of per 1 januari 2024 - niet kunnen? Welke stappen moeten in de tussentijd nog gezet worden? Dat is eigenlijk de vraag.

De heer **Lavrijsen** (VVD): Voorzitter. Dank aan de wethouder voor de heel duidelijke beantwoording van de vragen. Daar zijn we blij mee. Ons uitgangspunt is dat we zo veel mogelijk aansluiten bij de regionale afspraken die er liggen. Ik denk dat dat voor eenieder de meeste duidelijkheid biedt. Voor amendement 218 hadden wij wel enige sympathie. De heer Maassen triggerde mij zojuist met zijn vraag over Starrenburg III, maar met het gewijzigde amendement is die trigger weggenomen en zullen wij dat amendement in ieder geval steunen. Ik weet niet of ik alle amendementen moet langsgaan om aan te geven wat we wel of niet gaan steunen. Amendement 234 willen wij ook steunen. Zeker gelet op de antwoorden van de wethouder laat ik het daar voorlopig bij.

Mevrouw **Van der Wende** (CDA): Voorzitter. Ook ik hoor graag nog een reactie van de wethouder op het gewijzigde amendement 218. Ook wij hadden Starrenburg III in gedachte als een van de voorbeelden die onder het eerdere amendement zouden vallen, wat we zouden willen voorkomen. We gaan nog even kijken of het aangepaste amendement daar nu meer richting aan geeft. De wethouder gaf ten aanzien van onze motie aan dat hij al heeft gezegd dat het landje van Rodenburg inderdaad geen prioriteit heeft. Als ik dat als toezegging kan noteren, kunnen we de motie intrekken, want dan heeft de wethouder het ook gezegd en staat dat ook genoteerd. Dat zou ik dus graag nog even willen horen van de wethouder.

De heer **Van der Ende** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Alles is onderhand wel gezegd.

Mevrouw **Schroot** (D66): Voorzitter. Ik heb soms het gevoel dat we een beetje langs elkaar heen praten over de manier waarop we kaders moeten stellen. Ik voel me daarin soms niet gehoord. Ik wil graag nog een keertje het gesprek met de wethouder aangaan om te kijken hoe we elkaar kunnen vinden. We hadden de indieners van de motie een vraag gesteld, maar nu ze daar een andere variant van maken in de zin van een toezegging, hoef ik het antwoord niet te horen, hoewel ik wel benieuwd blijf waarom de amendementen 218, 240 en 235, zoals ik het beluister, niet gesteund gaan worden, terwijl daarin juist die kaders worden vastgelegd, waardoor het ingewikkelder is om op Rodenburg te gaan bouwen. We gaan echt analyses maken en we gaan de Cultuurhistorische waardenkaart ook als uitgangspunt hanteren. Maar ik zie geen reactie van mevrouw Van der Wende. Waarschijnlijk heeft ze dus geen behoefte om te reageren, wat veelzeggend is.

De **voorzitter**: Volgens mij is dit uitgelokt.

Mevrouw **Van der Wende** (CDA): Ik heb al eerder aangegeven dat de verbreding, zoals het amendement eerder aangaf, ook inhield dat Starrenburg III dan niet bebouwd zou kunnen worden en dat we daar moeite mee hadden. Ik wil straks dus nog even kijken naar het aangepaste amendement. Dan kijken we hoe we daarin staan.

Mevrouw **Schroot** (D66): Dat is prettig om te horen, maar over het amendement over de Cultuurhistorische waardenkaart heb ik nog niks gehoord, terwijl juist dat een heel belangrijk punt is om de afweging te maken of iets wel of niet een waardevol gebied is en of we daar wel of niet willen gaan bouwen. Het lijkt me dus heel belangrijk om dat te steunen, omdat u de motie heeft ingediend. Het gaat er natuurlijk om wat voor dorp we willen zijn, want daar is de Cultuurhistorische waardenkaart voor nodig. Hoe gaan we daarmee om? Ik zou er echt bij iedereen voor willen pleiten om te overwegen het amendement te steunen, want het is zó belangrijk om uit

te gaan van een kader dat misschien vanzelfsprekend lijkt maar dat niet opgenomen is in de uitgangspunten. Wellicht kan ik iemand overtuigen; ik hoop het.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Ik dank een aantal partijen voor de steun die zij voor het amendement hebben uitgesproken. Dat waardeer ik zeer. De goede toevoeging van de heer Maassen heeft de kwaliteit van het amendement ook beter gemaakt; dat wil ik nogmaals benadrukken. Het gewijzigde amendement, dat mede wordt ingediend door GroenLinks en D66, luidt:

"Amendement 218.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 28 september 2023, gezien het raadsvoorstel nr. Z/22/072328/360769,

constaterende dat:

a. *de vast te stellen Beleidsuitgangspunten Woonvisie Voorschoten 2023 het referentiekader vormen voor de op te stellen Woonvisie 2023;*
b. *het voorstel van het college geen uitgangspunten bevat die betrekking hebben op de relatie tussen woningbouw en een groene leefomgeving;*

overwegende dat:

a. *het fundament van het huidige coalitieprogramma uit drie pijlers bestaat:*
   - *Voorschoten blijft een heerlijk woondorp;*
   - *Voorschoten heeft meer betaalbare woningen voor verschillende doelgroepen;*
   - *Voorschoten is duurzaam en toekomstbestendig;*
b. *in de uitwerking van deze drie pijlers onder meer het groene karakter van ons dorp en de noodzaak van meer betaalbare woningen worden geformuleerd;*

voorts overwegende dat:

a. *er een groot aantal plannen voor woningbouw is, waarvan de uitvoering in te veel gevallen traag tot zeer traag verloopt;*
b. *een sterke regiefunctie van de gemeente bijdraagt aan het omzetten van huidige projectplannen in concrete woningbouw waardoor het aantal woningen kan worden opgeleverd dat past binnen de ambities van zowel onze gemeente als de regio;*

van mening dat de spanningsvolle relatie tussen (het vinden van) locaties voor woningbouw en het behoud van het groene karakter van het dorp vertaald moet worden in enkele beleidsuitgangspunten;

Besluit als beleidsuitgangspunten toe te voegen:

1. *Voor het inbrengen van nieuwe woningbouwprojecten geven we prioriteit aan woningbouw op versteende grond.*
2. *Nieuwe bouwplannen die afbreuk doen aan het beeldbepalende groene karakter van het dorp, verdienen geen prioriteit."*

Wethouder **Van der Elst**: Voorzitter. In de richting van mevrouw Van der Krogt van GroenLinks en voor de duidelijkheid: lopende projecten staan in die lijst met lopende woningbouwactiviteiten. Dat zijn er veertien. Die heeft u in de vrijdagzending kunnen vinden. Dat is overigens een halfjaarlijks overzicht dat op initiatief van het college voor u is opgesteld, want ik kan me vaag herinneren dat de raadsleden daar behoefte aan hebben: waar zitten die woningaantallen precies? Voor zover bekend staan ze er nu in. Begin volgend jaar krijgt u een tweede en dan een derde. Als je die achter elkaar legt, krijg je een aardig beeld van wat we precies aan het doen zijn. Als het goed is, neemt de Y-as, de verticale as, ook toe, want er komt nog meer bij; we zijn ambitieus. Als projecten op die lijst staan, is de stand van zaken wat het college betreft dat er uiterlijk 1 januari 2025 een anterieure overeenkomst gesloten moet zijn. In sommige gevallen zal dat echt nog even duren. Die tijd denken we dus nodig te hebben. Als er voor die veertien projecten op 1 januari 2025 nog steeds geen anterieure overeenkomst is gesloten, gaan we terug naar de tekentafel. Dan

moeten we zien. Ik neem aan dat je dan in de 30%-35%-zone komt en in de onderverdeling voor het middensegment. Voor alle nieuwe projecten - dat zijn projecten die daar niet op staan - handelen we sinds 28 juni, de vergadering van het Algemeen Bestuur van Holland Rijnland, naar die agenda, zoals we u hebben verteld. Er komt dus wel een project bij, maar niet een project dat niet aan 30%-35% voldoet. Dat heb ik gezegd en dat gaan we dus doen. U kunt me daarop toetsen. In het eerstvolgende project dat erbij komt - we verwachten er een of twee op een niet zo heel lange termijn - zult u dat percentage terugvinden. Zo simpel ligt het. Ik hoop dat het daarmee duidelijk is, want het is belangrijk dat u dat weet. Daarop is ook onze gedachte gebaseerd dat 1 januari 2025 nog wel ver weg is, maar dat het maar om een beperkt aantal projecten gaat.

Welke stappen moeten nog worden gezet en hoe zit het precies met het stap voor stap naar iets toe groeien? Dat was een vraag van mevrouw Van der Krogt. Dat moet u als volgt zien. We hebben nu veertien projecten in de pijplijn zitten. Als daar iets bij komt, ga je stap voor stap toegroeien naar hogere percentages goedkoop, want die nieuwe projecten zullen allemaal moeten voldoen aan 30% sociaal en 35% midden. De gemiddelden gaan dus stap voor stap steeds meer in de richting die je wil hebben. Dus hoe meer nieuwe projecten erbij komen, hoe sneller dat gemiddelde naar meer sociaal en meer middensegment gaat. Dat wordt bedoeld met "stap voor stap".

Mevrouw Van der Wende vroeg met betrekking tot de motie of ik een toezegging wil doen. Dat vind ik lastig, want als ik iets zeg, sta ik daar echt achter en ik heb het drie keer gezegd. Moet het nou echt met een toezegging nog een keer bekrachtigd worden? Zo'n toezegging komt intern op een lijstje te staan en in elk portefeuillehoudersoverleg komt die lijst met toezeggingen weer aan de orde. We komen daar nooit vanaf. Ik geloof trouwens dat een toezegging je een kratje bier kan kosten. Ik heb gewoon gezegd hoe het zit. Waarom moet ik daar nou dan weer een toezegging over doen? Ik begrijp dat slecht, moet ik u eerlijk gezegd zeggen.

Mevrouw Schroot: fijn, we gaan met elkaar een kopje koffie drinken. Ik zal het secretariaat vragen om snel een afspraak met u te maken. Dat gaan we doen.

Er is een aanpassing gekomen van amendement 218 van de PvdA, maar ik zei al dat wij het aardig herkennen uit ons eigen collegeakkoord. Dat bent u een beetje aan het herschrijven. Dat mag.

De **voorzitter**: Zijn alle vragen vanuit de raad beantwoord? Dat is het geval. Alvorens we naar de stemming gaan, kijk ik naar de lijst van de amendementen, het voorstel et cetera. Wenst u nog een schorsing om dingen af te kunnen stemmen of te bespreken? Of is alles helder voor eenieder? Ik zie dat er behoefte is aan een schorsing.

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

De **voorzitter**: Zijn er uitkomsten van de schorsing die relevant zijn voor de stemmingen?

Mevrouw **Van der Wende** (CDA): Voorzitter. We hebben het aangepaste amendement met betrekking tot het versteende gebied bestudeerd. Zoals dat is aangepast, kunnen wij ons daarin vinden, met name omdat Starrenburg III daarmee niet van de baan is, wat natuurlijk heel belangrijk is.

Wat betreft de toezegging die min of meer hangt: we houden de motie in onze zak; we houden die aan. Die formulering is niet de juiste, maar we houden de motie in onze zak, mocht zij nog een keer nodig zijn, maar we hopen dat het amendement nu ook deze lading dekt.

De **voorzitter**: Motie 301 is ingetrokken en maakt dus geen onderdeel meer uit van de beraadslaging. Aanhouden kan niet; het is intrekken. U kunt de motie op een ander moment altijd weer indienen. Dat staat u uiteraard vrij. De motie is dus ingetrokken. U mag de motie altijd in uw binnenzak houden; dat spreekt uiteraard voor zich. We gaan over tot de stemmingen, uiteraard eerst over de amendementen. Ik noem de nummers, waarbij we de volgorde hanteren van de beslispunten, zodat we een logische volgorde krijgen in de besluitvorming, omdat een aantal amendementen ook met elkaar te maken hebben. Nog een kleine procedurele opmerking bij amendementen 219 en 226. Wanneer we daaraan toekomen, beginnen we met amendement 219, want die is het meest verstrekkend. Als dat amendement wordt aangenomen, vervalt amendement 226.

In stemming komt amendement 224 van de SP, GroenLinks, D66 en de PvdA.

Het amendement wordt met een digitale stemming verworpen met 9 tegen 11 stemmen, waarbij de fracties van D66, GroenLinks, de PvdA en de SP ervoor hebben gestemd.

In stemming komt amendement 233 van D66.

Het amendement wordt met een digitale stemming verworpen met 9 tegen 11 stemmen, waarbij de fracties van D66, GroenLinks, de PvdA en de SP ervoor hebben gestemd.

In stemming komt amendement 225 van de SP, de PvdA en GroenLinks.

Het amendement wordt met een digitale stemming aangenomen met 17 tegen 3 stemmen, waarbij de fractie van de VVD ertegen heeft gestemd.

In stemming komt amendement 219 van GroenLinks, de PvdA en D66.

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Hoewel de SP een ander amendement heeft ingediend, zullen we ook dit amendement steunen.

Het amendement wordt met een digitale stemming verworpen met 9 tegen 11 stemmen, waarbij de fracties van D66, GroenLinks, de PvdA en de SP ervoor hebben gestemd.

In stemming komt amendement 226 van de SP en de PvdA.

Het amendement wordt met een digitale stemming verworpen met 9 tegen 11 stemmen, waarbij de fracties van D66, GroenLinks, de PvdA en de SP ervoor hebben gestemd.

In stemming komt amendement 234 van D66.

Het amendement wordt met een digitale stemming aangenomen met algemene stemmen.

In stemming komt het gewijzigde amendement 218 van de PvdA, GroenLinks en D66.

Het amendement wordt met een digitale stemming aangenomen met algemene stemmen.

In stemming komt amendement 231 van D66 en de PvdA.

Het amendement wordt met een digitale stemming verworpen met 4 tegen 16 stemmen, waarbij de fracties van D66 en de PvdA ervoor hebben gestemd.

In stemming komt amendement 235 van D66.

Het amendement wordt met een digitale stemming verworpen met 9 tegen 11 stemmen, waarbij de fracties van D66, GroenLinks, de PvdA en de SP ervoor hebben gestemd.

In stemming komt amendement 236 van D66.

Het amendement wordt met een digitale stemming verworpen met 5 tegen 15 stemmen, waarbij de fracties van D66, de PvdA en de SP ervoor hebben gestemd.

In stemming komt amendement 238 van D66.

Het amendement wordt met een digitale stemming verworpen met 9 tegen 11 stemmen, waarbij de fracties van D66, GroenLinks, de PvdA en de SP ervoor hebben gestemd.

In stemming komt amendement 239 van D66, GroenLinks en de PvdA.

Het amendement wordt met een digitale stemming aangenomen met 14 tegen 6 stemmen, waarbij de fracties van Voorschoten Lokaal en de VVD ertegen hebben gestemd.

In stemming komt amendement 240 van D66.

Het amendement wordt met een digitale stemming verworpen met 9 tegen 11 stemmen, waarbij de fracties van D66, GroenLinks, de PvdA en de SP ervoor hebben gestemd.

In stemming komt het geamendeerde voorstel.

Het geamendeerde voorstel wordt met een digitale stemming aangenomen met algemene stemmen.

De **voorzitter**: Ik denk dat het goed is om te constateren dat er door de vragen en amendementen qua spreektijd veel van het college is gevraagd. Bent u het ermee eens dat we over de spreektijd van het college heen gaan? Naar alle waarschijnlijkheid zal het college onvoldoende tijd hebben om alle vragen bij de komende agendapunten te beantwoorden. Ik zal de spreektijden uiteraard strak handhaven. Het is een beetje wat het is. Ik constateer dat de raad daarmee instemt.

9. Eerste wijziging Doelgroepenverordening Voorschoten 2020 (raadsregistratienummer Z/23/078563/360645)

De **voorzitter**: In juni heeft het Algemeen Bestuur van Holland Rijnland de Regionale Woonagenda 2023 vastgesteld. Deze agenda bevat samenwerkingsafspraken tussen de dertien gemeenten binnen Holland Rijnland. Een van de afspraken is aanpassing van de Doelgroepenverordening, onder meer om betaalbare woningen langer te behouden voor de passende doelgroep. Het bijgevoegde raadsvoorstel en bijlage 1 zijn allebei gewijzigd.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. We hebben een heel kleine opmerking. De wethouder heeft daar met een korte informatiebrief ook nog op gereageerd. Bij ons rees de vraag hoe de aangepaste Doelgroepenverordening zich in juridische zin verhoudt tot de nog vigerende beleidsregel, die pas in Q1 2024 in werking zal treden. Wij willen gewoon zeker weten dat het juridisch rock solid is.

Wethouder **Van der Elst**: Voorzitter. Ik zal extra snel spreken. Mijn reactie bestaat uit twee antwoorden. Ten eerste: het college is bevoegd. Dat staat in 6.4 van de huidige beleidsregel. Die beleidsregel, namelijk dat het college gemotiveerd kan afwijken, volgt dus op de verordening. Punt twee is dat het college zelfs de mogelijkheid heeft om in uitzonderlijke gevallen te besluiten om een of meerdere artikelen van de beleidsregel buiten toepassing te plaatsen. We kunnen altijd met een privaatrechtelijke overeenkomst overeenkomen wat tijdelijk nodig is.

De **voorzitter**: Ik constateer dat we kunnen overgaan tot de besluitvorming.

In stemming komt het gewijzigde voorstel.

Het gewijzigde voorstel wordt met een digitale stemming aangenomen met algemene stemmen.

10. Locatie woonwagen (raadsregistratienummer Z/22/061956/361469)

De **voorzitter**: Voor de ontwikkeling van woningen op het terrein Segaar/Arsenaal is het nodig om de woonwagenstandplaats ter plaatse op te heffen. Met dit raadsbesluit wordt de locatie Hofweg/Korte Vliet (zuid) aangewezen als locatie voor de nieuwe standplaats.

Mevrouw **Ilić** (GroenLinks): Voorzitter. Tijdens de commissievergadering vroeg GroenLinks hoe er rekening gehouden is met de rechten van woonwagenbewoners en hun beschermde cultuur. Hierop kwam geen voor ons duidelijk antwoord. Mogelijk is dit dus in strijd met de rechten van de mens. Die zorg blijft bij ons; die is niet weggenomen. We vroegen ook waarom de gemeente hier een probleem voor een ontwikkelaar oplost. Tijdens de vergadering werd ons wel duidelijker dat dit perceel cruciaal is voor het huidige bouwplan. Het laatste woord over de financiële verdeling is dus vast nog niet gesproken. Ten derde vroegen we waarom de gemeente Voorschoten dit niet direct

aangrijpt als mogelijkheid om ook te voldoen aan de richtlijn of verplichting die we vanuit de regio hebben om meerdere wagens te plaatsen in Voorschoten. Dat vroegen we ons af. We hebben de wethouder in zijn antwoord hierop horen zeggen dat Holland Rijnland hierin volgens hem een sleutelrol speelt, maar dat dit praktisch gezien kan: er kunnen drie wagens op deze nieuwe locatie. Sinds 2018 ligt er al een verzoek voor drie standplaatsen bij de gemeente Voorschoten. Dit is het moment: ga nu fatsoenlijk om met de inwoners van Voorschoten en wijs de Hofweg/Korte Vliet aan als de nieuwe locatie voor drie woonwagens. GroenLinks, de SP en D66 vinden dat je fatsoenlijk met je inwoners om moet gaan en dienen daarom amendement 227 in. Het amendement luidt:

"Amendement 227.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 28 september 2023, gezien het raadsvoorstel nr. Z/22/061956/361469,

overwegende dat:

a. *voor de realisatie van Segaar/Arsenaal de woonwagen aan de Leidseweg 514 uiterlijk op 1-1-2025 verplaatst moet zijn en hier kennelijk afspraken over gemaakt zijn;*
b. *het daarmee zowel in het belang van de gemeente als van de bewoners is om op korte termijn tot een goede oplossing te komen;*
c. *de raad meermaals heeft aangedrongen op het zo spoedig wegnemen van onzekerheid voor de bewoners;*
d. *er een regionale opgave is om 36 extra standplaatsen te realiseren (bron: Regionale Woonagenda Holland Rijnland 2023);*
e. *de VNG-richtlijn voor het woonwagen- en standplaatsenbeleid aangeeft dat er zo veel mogelijk rekening moet worden gehouden met de persoonlijke omstandigheden van de betreffende woonwagenbewoners (https://vng.nl/sites/default/files/2021-05/wegwijzer-gemeentelijk-woonwagen-en-standplaatsenbeleid.pdf);*
f. *op de beoogde nieuwe locatie ruimte is voor maximaal 4 woonwagenstandplaatsen en er derhalve mogelijkheden zijn om familieleden van betrokkenen te plaatsen;*

Besluit:

het voorgestelde besluit als volgt te wijzigen:

'De locatie Hofweg/Korte Vliet aan te wijzen als nieuwe locatie voor het plaatsen van 3 woonwagens.'

en het college op te dragen een dekkingsvoorstel voor de hiervoor eventueel benodigde extra middelen aan de raad voor te leggen bij de begroting 2024, of zo nodig op een later moment als separaat kredietvoorstel."

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Ik ga het niet onnodig lang maken. Ik sluit me volledig aan bij het betoog van mevrouw Ilić.

De heer **Lavrijsen** (VVD): Voorzitter. De VVD stemt in met dit raadsvoorstel. Ik zal uitleggen waarom. Allereerst is de verplaatsing van de woonwagen noodzakelijk voor de woningbouwontwikkeling op Segaar/Arsenaal. Dat is al een jaar of vijf bekend. Op die woningbouwontwikkeling zitten we met z'n allen te wachten. De verplaatsing van de woonwagen is daarmee gewoon een onderdeel van het ontwikkelplan. Ten tweede vinden wij de nieuwe voorgestelde locatie aan de Vliet bij de Hofweg een acceptabel alternatief voor de huidige locatie. We hadden nog twijfels of de nieuwe standplaatsen te combineren waren met de toekomstige situering van het warmteverdeelstation. Daarop hebben we in de commissievergadering een duidelijk antwoord gekregen van het college: dat kan. Die zorg is dus weggenomen. Ten slotte is het verplaatsen van de woonwagen gewoon een afspraak die we als raad hebben gemaakt. Het komt namelijk terug in het ruimtelijk kader Segaar/Arsenaal. Al vanaf moment één, toen de eerste concepten van het ruimtelijk kader naar de raad zijn gestuurd, staat daar in heel duidelijk Nederlands in dat verplaatsing van de woonwagen, ongeacht op welke manier daar ontwikkeld gaat worden, noodzakelijk is. Ik denk niet dat het verstandig is om nu daarop terug te komen. Dat doen we dus ook niet met dit raadsvoorstel.

Maar ik begrijp ook de vragen en de zorgen van de huidige woonwagenbewoners. Ik heb ze vaker dan eens gesproken. Sterker nog, ik ken ze al zo'n 30 à 35 jaar, niet heel persoonlijk, maar ik ken wel de situatie. Ik begrijp waar die zorgen en wensen zitten, maar ik begrijp ook dat niet alle wensen zomaar ingewilligd kunnen worden. Daarom denk ik dat het bij deze materie, die zo complex is en waar ook veel emotie bij komt kijken, belangrijk is dat het college in het hele proces en het hele traject dat hierna gaat volgen, de bewoners op zo'n manier meeneemt dat het voor hen behapbaar wordt en dat dit op een manier gebeurt die bij hun persoonlijke situatie past. De wethouder begrijpt wat ik daarmee bedoel.

Mevrouw **Schroot** (D66): Voorzitter. Wij kunnen ons ook helemaal aansluiten bij de woorden van mevrouw Ilić.

Mevrouw **Persoon** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Voorschoten Lokaal is voorstander van het realiseren van meer nieuwbouwwoningen. Dat hiervoor een woonwagen verplaatst moet worden, is heel vervelend voor de desbetreffende familie, maar is wel noodzakelijk. Er wordt een groot budget voor ingezet, maar de plek aan de Hofweg is erg mooi en rustig gelegen. Wij denken ook dat andere Voorschotenaren die ook al heel lang op de wachtlijst staan, daar graag zouden willen wonen. Wij zullen voor de locatie aan de Hofweg voor deze twee woningen stemmen. Verder willen wij even afwachten wat de wethouder over amendement 227 te zeggen heeft.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Ik sluit me ook aan bij de woorden van mevrouw Ilić. In het verleden zijn de grondrechten van woonwagenbewoners structureel geschonden. We hebben als gemeente een zorgplicht. Die zorgplicht gaat ver. Tijdens de commissiebehandeling refereerde de wethouder eraan dat met het huidige voorstel wordt voldaan aan de geldende wettelijke eisen. We zijn toen even in de cijfers gedoken: wat is het verschil tussen de huidige oppervlakte en de toekomstige oppervlakte? De kavel van de woonwagen is op dit moment 375 vierkante meter en gaat naar 264 vierkante meter. Dat betekent dat de nieuwe kavel 70% is van de bestaande. De woonoppervlakte van de woonwagen is nu 105 vierkante meter en de nieuwe woonoppervlakte is 78 vierkante meter. Dat betekent dat het nieuwe woonvlak 74% is van het bestaande. Ik weet niet hoe u dit ziet, maar ik zou er ook niet echt heel blij van worden als zowel mijn kavel als mijn woonoppervlakte kleiner wordt. De wethouder heeft in de commissie heel duidelijk gezegd dat er een maatregel moet worden genomen en dat er eindelijk een knoop doorgehakt moet worden. Dat begrijp ik heel goed, maar het is echt ons probleem als gemeente. Als de wethouder hoort dat de kavelgrootte significant afneemt en dat de oppervlakte van de woning afneemt … Het is natuurlijk een mooie plek aan de Vliet, het is nieuw en er gaat een behoorlijk bedrag van de gemeenschap in, maar is het redelijk als de kavel met 30% afneemt en de woonwagen met 25% afneemt? Stel dat dit voor een rechter komt; denkt u dan dat de Raad van State hier positief over gaat oordelen? Mijn vraag daarbij is ook of hierover juridisch advies is ingewonnen.

Mevrouw **Van der Wende** (CDA): Voorzitter. Ik houd het deze keer kort en ik sluit me aan bij de woorden van mevrouw Persoon.

Wethouder **Van der Elst**: Voorzitter. Dit is een behoorlijk complex dossier, waar echt twee kanten aan zitten. Er is een behoorlijke overlap tussen die twee kanten, maar het gaat niet om hetzelfde. Wat nu voorligt, is eigenlijk het concretiseren van het voornemen dat we al langer hadden. U weet van een voorkeurslocatie, een voorgenomen besluit en een voornemen dat geuit is in de aangenomen Kadernota. Nu wordt die locatie echt aangewezen voor twee woonwagens. Dat is stap één. Daarnaast heeft een verplaatsing van woonwagens natuurlijk de nodige impact voor betrokkenen. We onderschatten dat niet. Ik wil een aantal opmerkingen maken. De in het amendement genoemde overwegingen suggereren wellicht dat het plaatsen van nieuwe woonwagens meteen betekent dat voor die familie ook woonplekken vrijkomen. Daar gaat Holland Rijnland over, onder de voorwaarde dat dit formeel aangewezen woonwagenbewoners zijn, want daar zijn bepaalde beschermde statussen aan toegekend door wet- en regelgeving. Mochten het gewone Nederlanders, Voorschotenaren, zijn die toevallig in een woonwagen wonen maar niet als zodanig aangewezen staan, dan gaat Holland Rijnland daar a priori niet over. Desalniettemin zullen wij als college ons uiterste best doen om zo goed mogelijk ook voor deze inwoners te zorgen. We begrijpen dat er vanuit maatschappelijk-sociaal perspectief wel een extra stapje gezet zou kunnen worden.

Mevrouw **Ilić** (GroenLinks): Ik vraag u om mij mee te nemen in de denklijn dat Holland Rijnland gaat over die tweede of derde plek, want het verzoek voor twee woonplaatsen naast de huidige

locatie is al in 2018 ingediend. De vraag is dus niet nieuw. Het antwoord zou dus ook gegeven moeten kunnen worden op de huidige locatie, dus door niet te verplaatsen, maar is er een tweede en derde locatie mogelijk of gaat Holland Rijnland dan iemand anders daar een woonwagen geven? Gaat Holland Rijnland daarover?

Wethouder **Van der Elst**: Holland Rijnland gaat over het koppelen van enerzijds mensen die een woonwagen zoeken en woonwagenbewoners zijn, dus als zodanig aangemerkt zijn, en anderzijds de vrijkomende woonwagens. We kunnen daar wel over praten en we kunnen de belangen van die inwoners wel behartigen, maar Holland Rijnland gaat erover.

Mevrouw **Ilić** (GroenLinks): En gaat dat dus niet op voor de eerste? Kunnen we die vrij verplaatsen? Gaat u als wethouder dus toch wel over uw grondgebied?

Wethouder **Van der Elst**: Ik neem zonder meer aan dat dat kan. Maar nogmaals, als dit echt woonwagenbewoners zijn in de naam der wet, om het zo te noemen, dan gaat Holland Rijnland over de koppeling.

Mevrouw **Ilić** (GroenLinks): Wie of wat moet ik me voorstellen bij "Holland Rijnland"? Met wie zit u aan tafel of wie belt u?

Wethouder **Van der Elst**: Ik bel zelf niet. Holland Rijnland wordt gebeld door onze ambtenaren; althans, tot nu toe.

We moeten nog gaan onderhandelen met de Leidse subregio. In totaal moeten er twaalf woonwagens geplaatst worden. We zijn op dit moment niet verplicht. We hebben wel een verantwoording om ons share te nemen. We gaan nu van één naar twee. Van de twaalf in totaal hebben we er dus één genomen. Het is duur, zeer kostbaar, om dat te doen, maar één gaan we plaatsen. Vervolgens zal moeten blijken waar de rest terechtkomt. We anticiperen op een mogelijkheid om er nog twee neer te zetten. Dan worden het er vier, maar dat gaat het nodige kosten. We willen echt in onderhandeling met buurgemeenten kijken wat dat dan precies betekent en wie wat gaat betalen. Dat is wel een voorwaarde. We gaan zorgvuldig met gemeenschapsgeld om en we hebben daar maar weinig van. Het gaat bovendien om heel veel geld en er zijn nog meer inwoners die behoeften hebben en die wat het college betreft steun nodig hebben. Als we het aan de ene kant uitgeven, kunnen we dat aan de andere kant niet doen.

Ik wil benadrukken dat wij ons echt realiseren dat hier een sociaal-maatschappelijke opgave ligt, naast het verhuizen van deze woonwagens.

Ik heb nog niet geantwoord op de vragen van de fractie van de PvdA. De omvang van de woning bepaalt niet hoe goed de woning is. Wij voldoen aan datgene wat wettelijk gesteld en geëist wordt. Vervolgens gaan moderne woonwagens uit van een efficiënter gebruik van het woonoppervlak. Er is minder energieverbruik. Het is hoogwaardige kwaliteit. Het is schoon en er is minder onderhoud nodig. Is er juridisch advies gegeven? Ja, intern.

De **voorzitter**: Zijn de vragen uit de eerste termijn beantwoord? Dat is het geval. Er is behoefte aan een tweede termijn.

Mevrouw **Ilić** (GroenLinks): Voorzitter. Er lijken een aantal dingen door elkaar te lopen. Ik hoor uitspraken zoals "we hebben afspraken gemaakt, maar we kunnen wensen niet zomaar inwilligen", "anderen willen er ook wel wonen", "het zijn duidelijke afspraken en we gaan de huur dus ontbinden". Eén: het is geen gewoon huurhuis. Er is niet voor niets een duidelijke internationale bescherming en er is niet voor niets een duidelijke internationale uitspraak gedaan over bescherming van deze cultuur. We kunnen dit niet als een gewoon, gelijk huurhuis behandelen. En zelfs voor een gewone huurder moet je de huur via de rechtbank ontbinden. Ik ben dus ook erg benieuwd naar de gerechtelijke procedures die we mogelijk kunnen verwachten. Ten tweede: "zomaar wensen inwilligen"? Wij willen bouwen; wij willen met z'n allen woningen. Deze mensen creëren het probleem niet. Het is niet zo dat zij aanbellen en zeggen: mag ik …? Punt.

De heer **Lavrijsen** (VVD): Voorzitter. Gewoon om het scherp te krijgen: kunnen we ervan uitgaan dat in ieder geval de huidige bewoners een nieuwe woonwagen op die plek toegewezen krijgen? Als

ik de wethouder goed heb gehoord, is het plaatsen van extra woonwagens zeker geen garantie dat de familie van de huidige bewoners die woonwagen toegewezen krijgen. Is dat correct?

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. De wethouder heeft nog één vraag van mij niet beantwoord, namelijk of er juridisch advies is ingewonnen. Maar ik ga even verder met mijn verhaal.

De **voorzitter**: Die vraag heeft de wethouder wel beantwoord.

De heer **Posthuma** (PvdA): O, dan heb ik even zitten snurken.

De **voorzitter**: Het antwoord daarop was ja.

De heer **Posthuma** (PvdA): Dat is heel duidelijk; helder. Dank u wel. Ik heb nog een andere vraag aan de wethouder. Als het goed is, komt hier een besluit uit. Heeft de betrokkene al een besluit ontvangen dat voor beroep vatbaar is? Of gaat hij dat krijgen na afloop? Wilt u de betrokkene dan ook wijzen op zijn rechten die hij daarbij heeft?

Wethouder **Van der Elst**: Voorzitter. We - ikzelf ook - hebben recent gesproken met beide bewoners. Ik weet niet zeker hoe een gerechtelijke procedure zou gaan lopen, mevrouw Ilić. Ik moet echt afwachten wat dat precies zou gaan betekenen. Het probleem is dat de status van deze bewoners niet helemaal duidelijk is. Zijn het formeel woonwagenbezitters in de zin van de wet- en regelgeving? Of zijn het inwoners die in een woonwagen wonen? Dat is echt iets anders. Dat proberen we dus te achterhalen. We hebben daar van Holland Rijnland geen ja of nee op gekregen.

Het antwoord op de vraag van de VVD: als we een derde of een vierde plaatsen, zijn die dan gegarandeerd beschikbaar voor familieleden? Dat weet ik niet. Daar gaat Holland Rijnland over. Zo ziet het er nu naar uit. Weten we zeker dat één of twee van de huidige bewoners terechtkomen in een eerste en/of tweede? Waarschijnlijk. We hebben Holland Rijnland dat antwoord wel ontlokt, maar het is nog steeds geen zekerheid. Het is echter hoogstwaarschijnlijk. We zullen ons daar wel voor inspannen.

De heer **Maassen** (SP): Er ligt toch sinds een aantal jaren een uitspraak dat juist woonwagenbewoners recht hebben op leven in familieverband en dat dat recht juist gegarandeerd is als onderdeel van hun cultuur? Dat impliceert toch dat die derde en vierde woonwagen, als je die bij elkaar gaat zetten, ingezet gaat worden om dat recht op leven in familieverband, dus met je eigen kinderen, mogelijk te maken.

Wethouder **Van der Elst**: Ja, als je formeel geregistreerd bent als woonwagenbewoner, maar als je je niet registreert, woon je toevallig in een woonwagen. Dat is nou het issue waarvan sprake zou kunnen zijn, hoewel ik dat niet kan bevestigen.

Zullen wij de bewoners op hun rechten wijzen als het zover komt dat we met hen in contact gaan? Ja. Voor zover mij bekend is er ambtelijk nog geen actie ondernomen voor een eventuele verhuizing of verplaatsing van woonwagens.

De **voorzitter**: Zijn alle vragen van de raad beantwoord? Meneer Posthuma, welke vraag moet nog worden beantwoord?

De heer **Posthuma** (PvdA): Over die mogelijke beroepsgang. Daar heeft de wethouder niks over gezegd. Hij heeft wel gezegd dat er iets gaat gebeuren, maar hoe werkt dat? Wat krijgt de bewoner overhandigd van de gemeente?

Wethouder **Van der Elst**: Een duidelijk antwoord: dat weet ik niet precies. Dat zal blijken.

De heer **Lavrijsen** (VVD): Als de huurovereenkomst wordt opgezegd, gebeurt dat formeel, schriftelijk. Is dat iets waartegen men in beroep kan? Komt er daarbij meteen een nieuw aanbod voor de nieuwe locatie? Hoe gaat dit in z'n werk? Ik ben niet heel erg thuis in deze materie, maar een huurder moet je inderdaad op zo'n manier behandelen, zeker als er een alternatief tegenover zou staan.

Wethouder **Van der Elst**: Zoals u van ons kunt verwachten, houden we ons aan de vigerende wet- en regelgeving, die ik op dit punt niet uit mijn hoofd ken.

De heer **Maassen** (SP): Ik weet het antwoord wel: bij de verhuur van woonwagens is gewoon het huurrecht van kracht. Het opzeggen van de huur kan in het geval van dringend eigen gebruik, wat het gebruiken van de grond voor nieuwbouw is. Als je dan een alternatief aanbiedt, komt daar een nieuw huurcontract voor.

De **voorzitter**: Dank voor deze toevoeging aan het debat. Ik constateer dat alle vragen zijn beantwoord. We gaan dus over tot de besluitvorming.

In stemming komt amendement 227 van GroenLinks, de SP en D66.

Het amendement wordt met een digitale stemming verworpen met 9 tegen 11 stemmen, waarbij de fracties van D66, GroenLinks, de PvdA en de SP ervoor hebben gestemd.

In stemming komt het voorstel.

Het voorstel wordt met een digitale stemming aangenomen met 14 tegen 6 stemmen, waarbij de fracties van GroenLinks, de PvdA en de SP ertegen hebben gestemd.

11. Beleidsplan Sociaal Domein 2023-2026 (raadsregistratienummer Z/23/72642/333928)

De **voorzitter**: Het nieuwe beleidsplan richt zich onder meer op preventie en sterke sociale structuren waar inwoners op kunnen terugvallen en meer samenwerking tussen inwoners, maatschappelijke instellingen en de gemeente.

Mevrouw **De Bruin** (VVD): Voorzitter. Wat de VVD betreft zou het Beleidsplan Sociaal Domein vanavond inhoudelijk niet verder besproken moeten worden. We onderschrijven nog steeds de eerder vastgestelde kaders, maar we hebben geconstateerd dat de inrichting van het beleidsplan verdere uitwerking behoeft, zoals ook is besproken in de commissie M&S. Daarom zouden we het college graag willen verzoeken om met een voorstel te komen voor een vervolgproces en om dat zo spoedig mogelijk met de commissie te bespreken. Graag een reactie van de wethouder daarop.

De **voorzitter**: Nog anderen in de eerste termijn?

De heer **Maassen** (SP): Ik vind dit een beetje raar, want we hebben de agenda besproken en toen is dit niet naar voren gekomen. Inhoudelijk ben ik het hiermee eens. Er gaat immers een amendement ingediend worden dat volgens mij precies deze strekking heeft, namelijk om dit raadsvoorstel op dit moment niet aan te nemen en om het verder te preciseren en te onderbouwen. Ik heb twee vragen aan de VVD. Ten eerste: waarom hebben we dit niet gewoon bij de agendavaststelling vastgesteld als u dit toch niet wil bespreken? Want de ambtelijke ondersteuning heeft tot nu toe - het is inmiddels 22.45 uur - hier moeten zitten om nu te horen dat u dit niet wil bespreken. Ten tweede: in hoeverre verschilt uw voorstel van het amendement van de PvdA, GroenLinks en de SP, dat nog niet ingediend is maar wel al klaarligt?

Mevrouw **De Bruin** (VVD): Als we aan de voorkant van deze agenda hadden gezegd dat we dit niet willen behandelen, is niet helemaal helder wat we dan daarna met het plan zouden doen. Ik wilde de wethouder dus graag vragen naar zijn visie daarop en hem verzoeken om met een proces te komen voor het vervolg, zodat we in de commissie daarover het gesprek kunnen voeren.

Mevrouw **Wijnen** (D66): Voorzitter. Ik ben nog wel benieuwd of de wethouder of wellicht de coalitiepartijen kunnen aangeven waarom er in de commissie allerlei tegengeluiden waren toen we verzochten om dit te doen. Er zou nog een amendement worden geschreven door het CDA. Dat is allemaal niet gebeurd. Nu hebben we dan te maken met voortschrijdend inzicht. Ik vind het een mooi inzicht, maar ik zou graag beter begrijpen waarom de wethouder en ook de coalitiepartijen destijds geen gebruik hebben gemaakt van het advies van de SP, de PvdA en GroenLinks en onszelf.

De **voorzitter**: Dat is ook een vraag aan de raad.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Ik wil eigenlijk de orde ter discussie stellen, want ik denk dat het verloop van de eerste termijn heel afhankelijk is van hoe de wethouder reageert op het verzoek van de VVD. Ik wil dus eigenlijk vragen of de wethouder daarop wil ingaan voordat we verdergaan met de eerste termijn.

De **voorzitter**: Zeker. Als u het daarmee eens bent, is dat prima, maar ik wil ook andere partijen wel de ruimte geven om hier iets van te vinden, want dat lijkt me ook netjes.

De heer **Maassen** (SP): U zei "eerste termijn". Vandaar dat ik het heel helder wil hebben.

De **voorzitter**: Ja. Stemt de raad ermee in dat ik de wethouder nu even het woord geef om te reageren op het punt van mevrouw De Bruin? Dat is het geval.

Wethouder **Schokker**: Voorzitter. Ja, het college is bereid om met een voorstel te komen. Er is in de commissie over gesproken. Er lijkt wel instemming te zijn met de visie en de uitgangspunten, maar eigenlijk niet met de concrete uitwerking en de verdere concrete stappen. Dat is gewoon nog niet helder naar voren gekomen. Ik denk dat er de afgelopen anderhalf jaar hard gewerkt is aan het beleidsplan, zowel door u als door de ambtenaren. Er zijn veel gesprekken geweest met inwoners, organisaties en betrokkenen. Ik wil hier ook wel even noemen dat het voor de betrokken medewerkers wel teleurstellend is dat deze inspanningen niet resulteren in een voorliggend beleidsplan. Daarom wil ik hen in ieder geval bedanken voor hun inzet en inspanningen, maar het is natuurlijk wel de bedoeling dat er in de toekomst een beleidsplan ligt en dat de raad zich daarachter schaart. Het college denkt dus dat het goed is om even een pas op de plaats te maken. Een bijkomend voordeel is ook dat we de aanbevelingen vanuit de evaluatie van Voorschoten voor Elkaar daarbij kunnen betrekken. We zullen u zo spoedig mogelijk nader informeren over het voorgestelde proces.

De **voorzitter**: Ik wil de toezegging concreet maken en kijken of ik die goed heb begrepen. Komt u met een nieuw beleidsplan naar de raad of met een voorstel voor het proces om tot een nieuw beleidsplan te komen? Dat heb ik nog niet scherp.

Wethouder **Schokker**: We komen met een voorstel voor het proces.

De **voorzitter**: Een voorstel voor het proces via een raadsinformatiebrief.

Wethouder **Schokker**: Dat is correct en die kan dan wellicht door de raad geagendeerd worden.

De **voorzitter**: Om te komen tot een nieuw sociaal beleidsplan.

Wethouder **Schokker**: Ja, want het is toch wel de bedoeling dat er in een gemeente een Beleidsplan Sociaal Domein is.

De **voorzitter**: De toezegging aan de raad is nu helder.

Mevrouw **De Bruin** (VVD): Voorzitter. Dank aan de wethouder voor de beantwoording en deze toezegging. Ik zou nu graag een punt van orde willen maken en u willen verzoeken, voorzitter, om het agendapunt niet verder te behandelen, niet in stemming te brengen en het van de agenda af te voeren.

De **voorzitter**: Het punt van orde is om dit agendavoorstel van de agenda te halen en de toezeggingen als zodanig ook te noteren. Wie wil op dit punt van orde reageren?

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Ik vind het wel een beetje lastig, want naar aanleiding van de reactie van de wethouder heb ik toch een aantal vragen. Hij heeft bijvoorbeeld gezegd dat hij de punten van het sociaal domein had overgenomen. Dat heeft hij in de commissie M&S toegezegd. Zojuist zegt hij hier precies het tegenovergestelde, namelijk dat die punten nog niet overgenomen zijn. Ik vind dat lastig. Er zijn een aantal zaken waarover ik hem echt wil bevragen. Daarom wil ik dit stuk eigenlijk graag bespreken. Wat mij betreft moet het stuk dus wél besproken worden.

De **voorzitter**: U bent dus tegen het ordevoorstel. U wilt het punt vanavond bespreken. Het ordevoorstel ligt nu namelijk als eerste voor.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Bij het voorstel dat ter bespreking op de agenda stond, ligt ook een amendement met de PvdA als eerste indiener, maar medeondertekend door de SP. Dat beoogt om het voorstel vandaag niet vast te stellen. Dat is op dit moment precies het ordevoorstel en dat is precies ook het voorstel dat ik twee weken geleden in de commissie al heb gedaan: trek het voorstel terug. Het nu niet instemmen met het ordevoorstel betekent dat we ook gaan stemmen over het voorstel. Volgens mij was dat niet de intentie; dat was in ieder geval niet mijn intentie. Het voorstel is wat mij betreft niet rijp voor besluitvorming. Ik steun dus het ordevoorstel.

Mevrouw **Wijnen** (D66): Voorzitter. Ook wij steunen het ordevoorstel. Ik heb alleen nog een vraag over de toezegging. Ik weet niet of ik die vraag nu mag stellen.

De **voorzitter**: Ik heb er zelf ook nog eentje, namelijk: op welke termijn? Dat bedacht ik ineens.

Mevrouw **Wijnen** (D66): Ja, precies.

De **voorzitter**: Daar komen we straks op terug. Dan kan de wethouder er even over nadenken.

De heer **'t Lam** (GroenLinks): Voorzitter. Wij kunnen instemmen met het ordevoorstel, maar eigenlijk ben ik wel benieuwd naar het antwoord op de vraag van mevrouw Wijnen over de situatie van twee weken geleden: waarom is dit toen niet toegezegd? Ik wil dat antwoord vanavond eigenlijk wel horen.

De **voorzitter**: Het ordevoorstel ligt nu voor. Dat is gedaan en dat moet ik als voorzitter als eerste in stemming brengen. Dat is zoals het werkt.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Voorzitter. Wij zijn voor het ordevoorstel.

De **voorzitter**: We gaan nu stemmen over het ordevoorstel om dit onderwerp vanavond niet te behandelen.

Het ordevoorstel wordt met een digitale stemming aangenomen met 19 stemmen tegen 1 stem, waarbij de fractie van de PvdA ertegen heeft gestemd.

De **voorzitter**: Daarmee is dit punt nu formeel van de agenda. Ik wil nog een concretisering: wethouder, op welke termijn denkt u met de raadsinformatiebrief te kunnen komen over het proces om te komen tot een nieuw sociaal beleidsplan?

Wethouder **Schokker**: Zo spoedig mogelijk, voorzitter, en uiterlijk in het vierde kwartaal.

De **voorzitter**: Uiterlijk in het vierde kwartaal van dit jaar. Prima, dan staat deze toezegging als zodanig genoteerd. Daarmee is dit agendapunt afgehandeld.

12. Startnotitie Nota Parkeerbeleid Voorschoten (raadsregistratienummer Z/23/078284/360592)

De **voorzitter**: Met deze startnotitie geeft de raad kaders mee voor het proces van de beleidsvorming op dit onderwerp. Deze kaders gaan over de afbakening van het onderwerp en het proces van totstandkoming.

Mevrouw **Persoon** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Terecht staat in de voorzet van het college dat het parkeerbeleid de persoonlijke belangen raakt. Tegelijkertijd moeten wij ons ook bewust zijn van het gemeenschappelijk belang. De openbare ruimte is van iedereen en het parkeerbeleid gaat juist over het gebruik van de openbare ruimte. Er staan al veel goede punten in deze startnotitie. Voorschoten Lokaal wil drie kaders noemen die we graag meegenomen zien in de uitwerking van dit stuk. Dat betekent voor Voorschoten Lokaal dat wij tegen betaald parkeren zijn; dat staat ook in ons collegeakkoord. Punt twee: Voorschoten is een dorp met veel verschillende wijken en wij vinden het daarom logisch dat per wijk gekeken wordt wat verstandig is op het gebied van parkeren. Zijn er huizen met eigen opritten? Wonen er veel jonge gezinnen of juist veel

alleenstaanden? Dat maakt allemaal uit voor de vraag hoeveel parkeerplaatsen er moeten zijn. Amendement 228 komt daar eigenlijk heel dicht bij en dat zullen wij steunen. En dan het derde punt; ik hoop dat de wethouder het allemaal meekrijgt. In de startnotitie wordt gemeld dat de laadpalen niet meegenomen worden in dit parkeerbeleid. Dat vindt Voorschoten Lokaal echt een gemiste kans. Juist nu moet Voorschoten alles in het werk stellen om voor zo veel mogelijk inwoners de drempel naar de overstap van fossiel naar elektrisch rijden zo laag mogelijk te houden. Wij zullen amendement 229 dus steunen. De inhoud van amendement 230 over vormen van mobiliteit snappen wij niet zo. Daar willen wij dus graag een toelichting op.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Voorzitter. Wat ons betreft is de voorliggende startnotitie een hamerstuk, maar we zijn natuurlijk zeer benieuwd naar amendementen die nog zullen worden ingediend. We zullen daar in de volgende termijn een reactie op geven.

Mevrouw **Van der Krogt** (GroenLinks): Voorzitter. Wij dienen een aantal amendementen in. We vinden de startnotitie op zich een heel goede basis om te gaan beginnen met het parkeerbeleid, maar wij vinden het toch een gemiste kans als een aantal zaken niet of juist wel in deze startnotitie staan. Ik zal het heel kort toelichten, waarmee ik volgens mij ook antwoord geef op de vraag van mevrouw Persoon over amendement 230. De wens van het college is om een koers uit te zetten. Wij hebben het idee dat dat al te veel naar een beleid gaat en dat dit nog niet in een startnotitie thuishoort. Wij missen dan de mogelijkheid om een heleboel kansen te benutten die wij graag ook in een participatietraject willen laten langskomen. Wij vinden het opnemen van de laadpalen belangrijk. Dank aan Voorschoten Lokaal, dat heeft toegezegd om dat te gaan steunen. Dat amendement wil ik bij dezen indienen. Het amendement, dat mede wordt ingediend door D66 en de PvdA, luidt:

"Amendement 229.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 28 september 2023, gezien het raadsvoorstel nr. Z/23/078284/360592,

overwegende dat:

a. *'laadpalen, laadpleinen en snelladers' expliciet benoemd worden als kans en ambitie in paragraaf 4.2 van de startnotitie;*
b. *deze faciliteiten beslag leggen op parkeerruimte en dat in de toekomst in steeds grotere mate zullen doen;*
c. *parkeerbeleid dat geen integraal rekening houdt met de opkomst van elektrisch rijden fundamenteel, gebrekkig is;*
d. *Voorschoten op dit moment geen door de raad vastgesteld beleid rond laadpalen heeft;*
e. *voor het opstellen van gedegen kaders nog gesproken moet kunnen worden over het opstellen van een POET-lijst en de mate waarin handhaving onderdeel moet zijn van parkeerbeleid;*

Besluit de startnotitie als volgt te wijzigen:

De laatste alinea van paragraaf 4 'In het parkeerbeleid … in het parkeerbeleid' (p. 9) te vervangen door:

'Gezien de onvermijdelijke samenhang tussen het parkeren en laden van elektrische voertuigen zal het bestaande laadpalenbeleid zoveel mogelijk worden geïntegreerd in het parkeerbeleid'."

Wij dienen ook amendement 228 in om de parkeernormen per wijk aan te passen aan de behoeften van de bewoners en de lokale situatie. Het amendement, dat mede wordt ingediend door het CDA, luidt:

"Amendement 228.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 28 september 2023, gezien het raadsvoorstel nr. Z/23/078284/360592,

overwegende dat:

a. *de landelijke richtlijn (CROW-norm) verschillende mogelijkheden biedt om een parkeernorm te hanteren;*
b. *uiteindelijk het parkeerbeleid van de gemeente leidend is in de beoordeling of er voldoende parkeergelegenheid aanwezig is of gerealiseerd kan worden;*
c. *hierbij maatwerk per locatie een mogelijkheid is;*

van mening dat de gemeente Voorschoten bij de bepaling van de parkeernormen binnen het nieuwe parkeerbeleid zoveel mogelijk moet zien aan te sluiten bij de lokale behoeften en mogelijkheden;

Besluit:

in de startnotitie H. 3.2 onder kopje 'Lokaal beleid Gemeente Voorschoten' de startnotitie aan te vullen met:

- Per gebied van Voorschoten aantoonbaar maken welke parkeernormen passen bij de behoeften van bewoners en de lokale situatie."

Amendement 222 van de PvdA zullen wij mede indienen. Wij hebben zelf nog het amendement om de tweede regel uit de tweede alinea van paragraaf 3 weg te laten. Dat is heel cryptisch, maar als u het goed leest, ziet u dat dat de koers en de wens van het college is. Het amendement, dat mede wordt ingediend door D66 en de PvdA, luidt:

"Amendement 230.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 28 september 2023, gezien het raadsvoorstel nr. Z/23/078284/360592,

overwegende dat:

a. *het de intentie van het college is om inwoners en de gemeenteraad uitgebreid te betrekken bij de uitwerking van (de kaders van) het parkeerbeleid, ten einde een zo groot mogelijk draagvlak te creëren;*
b. *het college in deze startnotitie alvast de gewenste koers van het beleid vermeldt;*
c. *het niet gepast is om op zodanige wijze te sturen op de uitkomst van een proces dat gepresenteerd als open van aard;*

Besluit de startnotitie als volgt te wijzigen:

De tweede regel van de tweede alinea van paragraaf 3: 'De wens van het college … vormen van mobiliteit'. (p. 5) te laten vervallen."

Mevrouw **Van der Wende** (CDA): Voorzitter. Er ligt een mooi document als startnotitie voor het parkeerbeleid. De VVD gaf al aan dat dit wat haar betreft een hamerstuk had kunnen zijn. Voor ons geldt dat bijna. In de commissie hebben we al aangegeven dat de parkeernormen per wijk verschillend zouden moeten kunnen zijn. Zoals het er nu in staat, zouden de parkeernormen overal dezelfde moeten zijn. We hebben dit in de commissie al aangekaart en GroenLinks heeft daar een mooi amendement voor gemaakt, amendement 228. Dat willen we dan ook graag mede indienen.

Mobiliteit is noodzakelijk. Elektrificatie van het wagenpark en ook het terugdringen van parkeer- en stallingsplekken in de openbare ruimte vinden we heel belangrijk. Bij het parkeerbeleid dient rekening te worden gehouden met elektrificatie en de claim die de laadpalen en de bijbehorende parkeerplaatsen legt op de rest van de parkeerplaatsen; dat mag duidelijk zijn. Er is alleen al een apart parkeerbeleid voor laadpalen. De vraag is inderdaad of het noodzakelijk is om dat beleid op te nemen in het parkeerbeleid. We horen graag het standpunt van het college daarover voordat we iets aangeven over het amendement.

Wat het amendement over extra onderzoek naar autoluwe zones in het centrum betreft: naar onze mening was dat ook al in de Centrumvisie opgenomen en is een participatietraject gevolgd om autoluw in bepaalde gebieden te bespreken en met de bewoners en de ondernemers daarin de

koers te bepalen. We hebben de Centrumvisie vastgesteld. Ik hoor dus graag of het college de mening deelt dat dit al genoeg is getackeld en dat er geen speciaal aanvullend onderzoek naar die behoefte in het centrum nodig is, anders dan het normale onderzoek ten aanzien van de parkeerplaatsen.

Mevrouw **Schroot** (D66): Voorzitter. Wij gaan akkoord met de startnotitie. Op voorhand geven wij ook al mee dat het reguleren zoals met blauwe zones en betalen voor het gebruik van de openbare ruimte, dat parkeren natuurlijk is, wat ons betreft bespreekbaar is. Dat kan namelijk als sturingsmiddel worden gebruikt om het openbaar vervoer, deelauto's en fietsen te stimuleren en biedt ook meer kansen voor woningbouw, wat we allemaal zo graag willen.

Amendement 222 staat in ons progressieve akkoord en in ons verkiezingsprogramma en dienen we daarom mede in. We horen graag het standpunt van het college over amendement 228, want wij begrijpen dat dit al gedaan wordt. Amendement 229 dienen wij mede in, omdat er raakvlakken en overlap is tussen laadpaalparkeren en de overige parkeerplekken die nodig zijn en omdat wij dit niet als gescheiden opgaven zien. Amendement 230 dienen we mede in, omdat we alle wensen van de verschillende fracties bij voorbaat op moeten noemen óf geen wensen, want dit is een raadsvoorstel en geen collegevoorstel.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Parkeerbeleid gaat over de schaarse ruimte. We moeten goed bekijken hoe we die op een goede manier kunnen indelen. Enerzijds gaat het om hoe we de auto de ruimte kunnen geven zodat mensen van A naar B kunnen en hun auto ergens neer kunnen zetten. Anderzijds kan een beperkte inzet van de auto in een gebied de kwaliteit van diezelfde omgeving verbeteren. In heel veel grote steden in de wereld zie je dat op plekken waar de auto echt weg is gegaan, de kwaliteit van de leefomgeving echt significant omhooggaat en dat dat ook echt iets van waarde heeft. Dat moet volgens mij ook tot uiting komen in het parkeerbeleid, dat we als gemeente Voorschoten nog niet hebben, maar dat er wel zou moeten komen. Dat is ook de reden waarom we amendement 222 indienen. Het amendement, dat mede wordt ingediend door GroenLinks en D66, luidt:

"Amendement 222.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 28 september 2023, gezien het raadsvoorstel nr. Z/23/078284/360592,

constaterende dat:

a. *de startnotitie Parkeerbeleid een goede, eerste aanzet is om te komen tot parkeerbeleid binnen de gemeente Voorschoten;*
b. *we met de toekomstig parkeerbeleid beter in kunnen spelen op het gebruik van de openbare ruimte in Voorschoten;*
c. *parkeerbeleid een manier is om onder meer een betere ruimtelijke kwaliteit te realiseren en een prettigere leef- en beleefomgeving;*

voorts constaterende dat het college van B en W verschillende, goede principes in de startnotitie hanteert, te weten: 1) Alternatieven voor autogebruik stimuleren (zodat bewoners en bezoekers minder autoafhankelijk zijn); 2) Duurzame manieren van mobiliteit stimuleren (zoals autodelen en elektrisch vervoer); 3) Parkeerdruk in de openbare ruimte beheersen en reguleren (het zo goed mogelijk verdelen van parkeerplaatsen in de openbare ruimte). Met name van toepassing bij de verdichtingsgebieden;

overwegende dat:

a. *wij een prachtige, historische straat in ons centrum hebben, namelijk de Voorstraat;*
b. *op het Treubplein ook kansen liggen om de kwaliteit van de omgeving te versterken;*

van mening dat het nadrukkelijk niet meenemen van het voor een deel autoluw maken van het centrum mogelijk kansen ontneemt voor de investeren in het kwaliteit van het centrum;

Besluit:

Op bladzijde 6 van de startnotitie het volgende punt als principe 4 op te nemen:

1. Het nadrukkelijk onderzoek doen naar autoluwe zones in het centrum die kwaliteit van de openbare ruimte, en leef- en beleefomgeving van onze bezoeker aan het centrum sterk kan verbeteren."

De andere amendementen - de amendementen 228, 229 en 230 - willen we heel graag mede indienen. Mevrouw Schroot heeft daar al een heel goede uitleg van gegeven. Daar ga ik in mee.

Wethouder **Schokker**: Voorzitter. Ik denk dat ik hoofdzakelijk de amendementen ga behandelen. Er zijn door Voorschoten Lokaal en D66 ook vragen gesteld, maar dit is geen inhoudelijke behandeling. De startnotitie is echt het proces. In de commissie heb ik ook aangeven dat we de punten tegen of voor gereguleerd parkeren et cetera allemaal mee zullen nemen. Er komt ook nog een themasessie. Al die punten worden dus gewoon meegenomen.

Met amendement 222, waarop een aantal van u ook heeft gereageerd, wordt het verzoek gedaan om een autoluwe zone, die de kwaliteit van de openbare ruimte en leefomgeving sterk kan verbeteren, op te nemen. Wij willen dat amendement als college ontraden, omdat we eigenlijk voorstellen om dat bij de Centrumvisie mee te nemen en niet specifiek in het parkeerbeleid. Qua parkeernormen en zo kunnen er natuurlijk wel verschillen zijn, maar het specifieke punt van autoluwe zones zou je eigenlijk meer bij het centrum moeten meenemen.

Met amendement 228 wordt verzocht om per gebied van Voorschoten aantoonbaar te maken welke parkeernormen passen bij de behoeften van bewoners en de lokale situatie. Op dit moment is er nog geen parkeerbeleid, maar we krijgen waarschijnlijk wel verschillende normen voor verschillende typen woningen. Het is ook waarschijnlijk dat je zowel in het centrum als in misschien een of twee andere gebieden ook wat normen krijgt. Daar sluit dit verzoek eigenlijk goed bij aan. Daarom kunnen we dit amendement oordeel raad geven.

Amendement 229 gaat over de samenhang van het laadpalenbeleid en het parkeerbeleid. Er is op dit moment al een laadpalenbeleid; er is nog geen parkeerbeleid, maar er is wel een laadpalenbeleid. Dat is eigenlijk vrij technisch; volgens mij zijn het wel 50 bladzijden. Het is heel gedetailleerd en ook behoorlijk technisch van aard. Dat gaat echt over hoe een laadpaal moet staan, welke technische vereisten er gelden en welke concessie daarbij komt kijken. Het gaat niet zozeer over parkeren. Het zijn uit de aard van de zaak dus eigenlijk twee verschillende dingen. Daarom is het niet logisch om die twee te integreren. Er wordt natuurlijk wel naar verwezen; dat was ook de vraag van het CDA. Dat geldt ook voor het snelladen en voor de laadpleinen, want daar is nog geen beleid voor. Dan zou het meer een advies zijn in het parkeerbeleid om daar ook wat voor te gaan ontwikkelen, maar het komt niet als zodanig terug in het parkeerbeleid. Het parkeerbeleid gaat meer over de normen et cetera.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): De wethouder reageert in technische zin op de intentie van dit amendement, maar ik denk dat de strekking van het amendement is: hoe gaan we in ons parkeerbeleid om met plekken waar laadpalen staan? Zoals ook in het amendement staat, worden daardoor immers parkeerplaatsen gereserveerd voor specifieke doeleinden. Ik denk dat het amendement echt daarop doelt.

Wethouder **Schokker**: Ja, maar dan beschouw je het als een gegeven. We nemen dus meer soorten beleid mee. In die zin nemen we dit mee, maar we kunnen het integreren in die zin dat er één geheel beleid uit voortkomt. Dat is wat ik aangeef. Daarom moeten we het amendement ontraden.

Mevrouw **Van der Krogt** (GroenLinks): Er wordt in de startnotitie wel een voorbeeld gegeven van aanhangers of caravans; ik noem maar even wat. Door het vergroten van het aantal elektrische auto's en dus van het aantal laadplekken die er dus moeten komen, worden parkeerplaatsen in beslag genomen. Daarom heeft dit een relatie met het parkeerbeleid. Vandaar dat we dit graag opgenomen willen hebben.

Wethouder **Schokker**: Die gevolgen nemen we ook mee. Het is misschien een beetje flauw, maar je krijgt een parkeerbeleid en een laadpalenbeleid. Als je dat door elkaar gaat vlechten … Het zijn

uiteraard echt twee verschillende dingen, maar we nemen wel de consequenties van het laadpalenbeleid mee.

Mevrouw **Van der Krogt** (GroenLinks): Ik heb gezocht naar het laadpalenbeleid en ik heb het met advies van onze ambtenaren gevonden op de website. Het is via een Rotterdams model. In een heleboel gemeenten wordt ditzelfde beleid gehanteerd. In mijn beleving hoort dit juist in de startnotitie thuis, omdat het dan past in het geheel van parkeren. Bij een laadpalenbeleid staan er auto's op parkeerplaatsen. Daarom denk ik dat het hierin thuishoort. Het hoeft ook nog niet besloten te zijn. We nemen een startnotitie aan. Als we het op voorhand afwijzen, kunnen we geen stap verder.

Wethouder **Schokker**: Wat ik kan toezeggen, is dat ik u schriftelijk heel helder uiteenzet wat het precieze verschil is tussen het laadpalenbeleid en het parkeerbeleid. Dat nemen we dan mee met het proces, maar het puur integreren, zoals hier nu voorgesteld wordt, moet ik echt ontraden.

En dan goed nieuws over amendement 230 over de passage in de tweede alinea van paragraaf 3. Ik begrijp de wens om die passage eruit te halen. Het is misschien ook een beetje ongelukkig opgeschreven. Die geven we dus gewoon oordeel raad.

De **voorzitter**: Zijn alle vragen uit de eerste termijn beantwoord? Dan gaan we naar de tweede termijn.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Voorzitter. Ik had beloofd om te reageren op de amendementen. De VVD is tegen amendement 222. We hebben van de wethouder begrepen dat hij amendement 228 overlaat aan het oordeel van de raad. Wij zijn zeker voor gedifferentieerde normen, maar ik had eerlijk gezegd de verwachting dat die normen per project zouden worden aangegeven en niet per wijk. Dat is het enige waarom we nog een beetje twijfelen over dit amendement.

Mevrouw **Van der Krogt** (GroenLinks): Ons amendement is niet gericht op wijken, maar op de lokale situatie, dus niet op de wijk. Het mag per straat verschillen, want dat is een lokale situatie.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Dank u wel voor de verheldering. Dan zijn we voor dit amendement. De wethouder heeft ons er niet van kunnen overtuigen dat amendement 229 onverstandig is. Wij zijn dus voor dat amendement. We zijn tegen amendement 230.

Mevrouw **Van der Krogt** (GroenLinks): Voorzitter. Dank voor de steun voor amendement 229. Wij vinden het dus echt wél belangrijk dat het meegenomen wordt, omdat juist het technische aspect erbij betrokken moet zijn. We vinden het dus heel belangrijk dat dit wél opgenomen wordt. Ik ben blij dat dit gesteund wordt.

Mevrouw **Schroot** (D66): Voorzitter. Een korte toelichting, want bij amendement 229 staat dat het laadpalenbeleid zo veel mogelijk wordt geïntegreerd in het parkeerbeleid. Het is natuurlijk niet de bedoeling dat u al die stekkerverordeningen enzovoorts opneemt, maar wel de dingen die daar wél mee samenhangen. Om die reden zullen wij het amendement blijven steunen.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Ik wil even verdergaan met de redenering van mevrouw Van der Krogt over de laadpalen, omdat dit natuurlijk ook geldt voor autoluwe of autovrije zones. We hebben recent vragen gesteld over de situatie in een bepaalde wijk, in Noord-Hofland, waar eigenlijk van de ene op de andere dag ineens parkeerplekken voor bewoners weg waren. Dat gaf enorm veel gedoe. Er was eerst een waarschuwing; er werd niet gelijk beboet door onze BOA's. Dat was dus heel vriendelijk, maar het feit dat je parkeerplekken of -ruimtes wegneemt uit de openbare ruimte, heeft invloed. Ik zou het dus eigenlijk vrij onverstandig vinden om, als je met je parkeerbeleid bezig bent, het autoluwe niet mee te nemen. Het klinkt voor mij gek. Er worden in de tekst allerlei dingen opgenoemd die ruimte innemen. Je kunt zaken toevoegen of je kunt zaken minder maken. Het is dus heel gek dat dit niet meegenomen wordt. Het enige wat je er bijna van kan denken, is dat er wellicht iets politieks achter zit, omdat het niet helemaal lekker in de headers komt, maar ik vind dit heel moeilijk te begrijpen. Hopelijk kan de wethouder er nog even op reageren en kan hij aangeven waarom het overduidelijk feit dat je minder parkeerplekken krijgt als je een autoluwe zone ingaat, geen onderdeel kan zijn van het parkeerbeleid. Dat tart alle wetten van de logica, maar de wethouder mag mij uitleggen hoe het dan wél precies zit.

De **voorzitter**: Ik ben vanavond toch al in de modus om dingen te vragen. U zei zoiets als: dan komt het in de …" O, de headers; de koppen van de krant. Ik dacht: ik ga het gewoon vragen, want waar hebben we het inmiddels over? Dank u wel, meneer Posthuma en de rest van de raad, die mij hiermee heeft geholpen. Dit is een leerzame avond voor deze voorzitter.

Wethouder **Schokker**: Voorzitter. Volgens mij is er alleen nog een vraag gesteld door de heer Posthuma, namelijk over de autoluwe zones in het centrum. In het parkeerbeleid komen de parkeernormen voor de verschillende typen woningen, ook voor het centrum, maar niet of het hele centrum autoluw zou moeten worden gemaakt. Dat wil ik dus echt bezien vanuit het centrum. Dat lijkt me meer iets voor de Centrumvisie: hoe kijk je naar een centrum? Daar komen veel meer aspecten bij kijken dan alleen het parkeernormendeel. Daarom willen we dat ontraden, omdat we niet alles bij alles willen betrekken.

De heer **Posthuma** (PvdA): Ik ga het nog een keer proberen. U heeft een knopje waar u aan kan draaien. U kunt een knopje draaien om meer parkeerplaatsen erbij te doen en u heeft een knopje om minder parkeerplaatsen te doen. Dat laatste is eigenlijk wat het parkeerbeleid de facto doet. U zegt eigenlijk dat u wel iets kan doen met "het knopje omhoog", maar dat u niets kan doen met "het knopje omlaag". Kunt u daarop reageren?

Wethouder **Schokker**: Dit heb ik niet gezegd. Ik heb gezegd dat er parkeernormen zijn. Die kunnen omhoog en omlaag. Ik heb alleen gezegd dat autoluwheid, als dat al een woord is, breder is dan de parkeernormen. We gaan hier hoofdzakelijk over keuzes over het parkeren. Autoluw is een breder concept en dat zou ik dus bij de Centrumvisie willen laten.

De heer **Posthuma** (PvdA): Ik moet constateren dat we er vanavond helaas niet uitkomen, maar we gaan vast nog wel een keer een goede bak koffie drinken.

De **voorzitter**: Een tweede bakkie; heel goed. Zijn alle vragen van de raad beantwoord? Dat is het geval. Ik constateer dat de wethouder een toezegging heeft gedaan, namelijk de technische uiteenzetting van het verschil tussen het laadpalenbeleid en het parkeerbeleid. Daarbij zeg ik u wel dat deze toezegging vervalt indien amendement 229 wordt aangenomen, want anders wordt het een beetje wonderlijk. Ik sluit de beraadslaging en we gaan over tot de besluitvorming. We stemmen deze keer op volgorde van de nummering van de amendementen.

In stemming komt amendement 222 van de PvdA, GroenLinks en D66.

Het amendement wordt met een digitale stemming verworpen met 9 tegen 11 stemmen, waarbij de fracties van D66, GroenLinks, de PvdA en de SP ervoor hebben gestemd.

In stemming komt amendement 228 van GroenLinks en het CDA.

Het amendement wordt met een digitale stemming aangenomen met algemene stemmen.

In stemming komt amendement 229 van GroenLinks, D66 en de PvdA.

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen.

Mevrouw **Van der Wende** (CDA): Voorzitter. Wij kunnen de argumentatie van de wethouder volgen dat wel de ruimtelijke consequenties worden meegenomen, maar dat niet die 50 pagina helemaal geïntegreerd worden in de nota Parkeerbeleid, want dan wordt de nota Parkeerbeleid misschien 150 pagina's. We snappen dat dat niet de bedoeling is. Daarom stemmen we tegen dit amendement.

Het amendement wordt met een digitale stemming aangenomen met 16 tegen 4 stemmen, waarbij de fractie van het CDA ertegen heeft gestemd.

De **voorzitter**: Daarmee vervalt de toezegging die de wethouder heeft gedaan, want die wordt hierin meegenomen. Die komt dus niet op de lijst te staan.

In stemming komt amendement 230 van de GroenLinks, D66 en de PvdA.

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Voorzitter. We vinden dit een heel nobel amendement, maar zodanig tekstueel op de details dat we tegen zullen stemmen, omdat we vinden dat het niet zo gedetailleerd hoeft in de raad.

Het amendement wordt met een digitale stemming verworpen met 9 tegen 11 stemmen, waarbij de fracties van D66, GroenLinks, de PvdA en de SP ervoor hebben gestemd.

In stemming komt het geamendeerde voorstel.

Het geamendeerde voorstel wordt met een digitale stemming aangenomen met 15 tegen 5 stemmen, waarbij de fracties van GroenLinks en de PvdA ertegen hebben gestemd.

13. Startnotitie businesscase huisvesting gemeentelijke organisatie (raadsregistratienummer Z/23/078134\358384)

De **voorzitter**: Dit is de startnotitie over de herhuisvesting van het gemeentekantoor in samenhang met nieuwbouw voor de bibliotheek. De startnotitie is, zoals u weet, bedoeld om als gemeenteraad kaders mee te geven voor het proces van beleidsvorming op dit onderwerp. Deze kaders gaan over de afbakening van het onderwerp en het proces van totstandkoming. Een procedurele mededeling: er is een gecorrigeerd raadsvoorstel naar uw raad gestuurd. Dat betreft het beslispunt. De toezegging in de commissie was nog niet verwerkt. Die is zojuist tekstueel verwerkt en het gecorrigeerde raadsvoorstel is naar de raad gestuurd.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. In de commissie B&B zijn wij als Voorschoten Lokaal behoorlijk kritisch geweest over de door de wethouder gekozen aanvliegroute. Hij typeerde dat als "een avontuur", waarbij wij de beladen term "Stopera aan de Vliet" hebben gebruikt. Uit de beantwoording van de technische vragen is gebleken dat het in deze businesscase gaat om de ontwikkeling van drie locaties, namelijk het gemeentehuis, het uitvoerend bedrijf op het MOC-terrein en Rosenburgh. Uit het onderzoek in fase 1 zou genoeg informatie moeten komen om de prioritering te bepalen: welke locatie kan beter als eerste ontwikkeld worden? Kritisch zoals wij zijn op de term "avontuur", realiseren wij ons immers ook dat dit frame van "een avontuur" die aanvliegroute mogelijk tekortdoet. De wethouder onderscheidt namelijk een aantal fasen en heeft toegezegd dat hij naar de raad komt wanneer er belangrijke besluiten genomen moeten worden. Graag vraag ik de wethouder of hij deze toezegging in deze raad nogmaals kan doen.

Via financiële kaders hebben wij als raad natuurlijk wel invloed op de gepaste voortgang van dit project. Vanzelfsprekend zitten we niet te wachten op eenzelfde situatie als met de MFA, waarbij we uiteindelijk in de eindfase toch zijn gestrand vanwege een tekort aan exploitatiedekking. Het CDA heeft hier al heel kritische vragen over gesteld, met name financiële vragen. Wat mij betreft kunnen die vragen in de komende fasen goed als leidraad dienen als toetsing. De wethouder heeft in de commissie ook geantwoord op de vraag of het uitvoeren van dit project een negatief effect zou hebben op de voortgang van andere projecten; denk hierbij aan de Kruispuntkerk, de scholenbouw en andere projecten die in ons collegeakkoord zijn genoemd. Zijn antwoord was klip-en-klaar: dat is niet zo; er wordt zelfs extra capaciteit aangetrokken om dat te garanderen. Kan de wethouder dit nogmaals bevestigen?

Wij blijven natuurlijk kritisch op de term "avontuur", maar we zien ook wel de noodzaak om dit een keer op een andere manier aan te vliegen. Afhankelijk van de antwoorden van de wethouder zullen we waarschijnlijk positief besluiten, want wij denken ook dat fase 1 sowieso erg belangrijk is, omdat het noodzakelijk is dat er onderzoek wordt gedaan naar hoe onze huisvesting van onze gemeentelijke organisatie eruit moet komen te zien tegen het licht van moderne maatschappelijke veranderingen, zoals veel thuiswerken, en hoe je over een jaar of zes, zeven, acht een uitvoerend bedrijf als dit hele project is afgerond. Daarnaast wordt natuurlijk onderzoek gedaan naar hoe de bibliotheek geïntegreerd kan worden, waar we ook een termijn van zeven jaar op hebben staan, de efficiëntere loketfunctie en combinaties van allerlei functies die de bibliotheek en de loketfunctie kunnen doen. Dat zijn allemaal zaken die nuttige inzichten opleveren om te kunnen komen tot een duurzaam en toekomstbestendige gemeentelijke organisatie. Wij wachten de antwoorden van de wethouder dus met spanning af.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Voorzitter. Wat de VVD betreft is deze startnotitie een hamerstuk, maar ik moet er toch nog wat meer over zeggen. Ten eerste: de term "avontuur" die de wethouder wordt aangewreven, was in eerste instantie mijn uitspraak. Ik heb dat zo genoemd, omdat ik denk dat het college met deze startnotitie beoogt om met elkaar een andere manier van werken in te gaan voeren. We hebben de afgelopen jaren inderdaad trajecten gelopen waarin we ons normale proces hebben gevolgd: het college komt met een voorstel, we behandelen dat in de commissie en we moeten het doen met wat er dan ook ligt. Dan kunnen we nog wel heel erg gaan amenderen, maar dit is zo'n groot project dat we voorzien en er zitten zo veel verschillende aspecten aan dat we volgens mij op zoek zijn naar een proces waarin we meer met elkaar op kunnen lopen om gezamenlijk een voorstel te maken waar we dan echt een oordeel over kunnen geven, zonder dat dat als verrassing uit de lucht komt vallen. Die intentie zie ik in deze startnotitie verwoord. Het maakt het wel spannend voor ons - ik zeg het toch maar zo: het is een beetje een avontuur - of we deze nieuwe werkwijze met elkaar tot een goed einde kunnen brengen. Ik begrijp dus ook de zorgen van de collega-raadsleden in de commissie, maar ik heb er alle vertrouwen in dat we dit proces met elkaar kunnen doorlopen.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Op dit late avonduur kunnen we het toch nog even hebben over de startnotitie Businesscase Huisvesting. De SP was vanwege ziekte niet aanwezig bij de commissiebehandeling. We zullen het nu dus even naar voren moeten brengen. Om te beginnen: het is logisch dat er wordt nagedacht over een nieuw gemeentehuis. De werkomstandigheden voor de mensen die wij als gemeente in dienst hebben, moeten goed zijn. Het huidige gebouw is verouderd en daar moet over nagedacht worden. Ten tweede: het had niet onze voorkeur dat er wordt nagedacht over een integratie met de bieb. Dat weet iedereen; daar zijn we duidelijk over geweest. Het voorstel dat wij graag hadden gezien, is inmiddels afgeserveerd. Dan zal er dus iets nieuws moeten komen. Toevallig was ik gisteren nog in een gemeentehuis dat geïntegreerd is met de bibliotheek. Dat heeft voordelen, bijvoorbeeld dat je de ruimte efficiënter gebruikt, maar de hele sfeer in het gemeentehuis wordt er ook heel anders van. Wij zijn daar dus niet bij voorbaat tegen. Wij zijn wel tegen wat door de heer Van Duivendijk werd samengevat als "Stopera aan de Vliet", een groot megalomaan complex waar alles in moet komen en dat qua kosten volledig uit de klauwen loopt. Je ziet in Nederland maar ook daarbuiten regelmatig dat dit soort plannen op die manier ontsporen. Dat is absoluut niet de bedoeling; daar willen wij absoluut niet aan meedoen. Wij vinden dus dat aan het begin de kaders strak moeten worden opgesteld om te voorkomen dat het uit de klauwen loopt, zowel qua tijd als qua financiën, en dat we dat ook moeten handhaven. We willen graag in dit onderzoek meegenomen zien hoe daar sturing op gehouden wordt. De heer Van Duivendijk noemde de Stopera, maar iets dichter bij huis qua tijd en qua geografie hebben we natuurlijk het Amaracomplex in Den Haag gehad. Daar is zoveel geld in de ontwikkeling gaan zitten dat er nu geen geld meer is voor de programmering.

Ten slotte, gesproken over programmering en cultuur. Ik heb het al even gehad over het plan dat gesneuveld is, het MFA-plan voor de multifunctionele culturele accommodatie in het gebouw van de huidige bieb. Dat ging natuurlijk niet alleen over de bieb, maar ook over andere functies, de culturele functies: de podiumfunctie, de bioscoop. Die komen natuurlijk niet terug in dit gemeentehuisvoorstel. De vraag is waar ze dan wél terugkomen, want het is nog steeds wél de bedoeling dat het Cultureel Centrum binnen een paar jaar gesloopt gaat worden, nog sneller dan de bieb. Maar daar zien we geen voorstel voor. Wij zijn een beetje bang dat het badwater al is weggegooid … Sorry, het is laat; ik ga het verkeerde spreekwoord in. Laat ik er maar even een actualiteit bij pakken: wij zijn bang dat de huid verkocht is voordat de wolf geschoten is. Ik weet dat het "beer" is, maar er was vandaag wat actualiteit met iemand die een filmpje verkeerd interpreteerde.

De **voorzitter**: Meneer Maassen, mag ik u vragen af te ronden? U bent door uw spreektijd heen.

De heer **Maassen** (SP): Bij dezen, voorzitter.

De **voorzitter**: Ik dacht: ik laat u even uw wolf afronden.

De heer **Maassen** (SP): De wolf verliest zijn haren, maar niet zijn streken.

De **voorzitter**: Precies. U bent door uw spreektijd heen.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter. Zoals alleen de heer Maassen dat kan, heeft hij vakkundig het gras voor mijn voeten weggemaaid. Het klopt dat we het hebben over een grote en in de afgelopen tijd groeiende investering. De gemeentelijke huisvesting was al een behoorlijk project. De heer Van Duivendijk zei het al: het is meer dan alleen het gemeentehuis. Het is een complex aan projecten waarbij nog gekeken moet worden wat wanneer opgepakt kan worden. Dat hebben we alleen maar nog complexer gemaakt door te zeggen: die bibliotheek komt wel goed, maar over zeven jaar gaan we jullie parkeren bij het gemeentehuis; dat komt helemaal voor elkaar. Er ligt nu een voorstel waar je eerlijk gezegd moeilijk tegen kunt zijn. Het is een algemene verkenning. We moeten het inderdaad op een gegeven moment op papier krijgen. We willen daarbij wel opmerken dat als wij al bedacht hebben dat de bibliotheek bij het gemeentehuis komt als oplossing of als alternatief voor de concrete plannen die er lagen, we al best een behoorlijk voorschot hebben genomen op de eerste verkenning die we nu kennelijk gaan doen. Er zijn al een aantal zaken waarvan we weten dat ze eruit moeten komen. Om eerlijk te zijn zie ik een paar suggesties, zoals het integreren van het museum, die ik allemaal fantastisch vind en waar we best naar mogen kijken, maar ik zie de scope van het project niet kleiner worden; laat ik het zo zeggen. Dan komt een Stopera aan de Vliet inderdaad een beetje in zicht. Ik vind dat tot op zekere hoogte prima, maar er moet een punt zijn waarop we klaar zijn met het freewheelen en met een beetje luchtfietserij en waarop we ook gaan kijken wat we daadwerkelijk gaan doen, hoe we de scope beperkt gaan houden en hoe we dit als gemeente gaan uitvoeren. Daar zijn we immers niet sterk in geweest. Mevrouw Van Meenen verwees zojuist naar het proces dat we eerder gelopen hebben met de MFA. We hebben samen natuurlijk wel degelijk heel veel sessies gehad waarbij we hebben bekeken wat de opties zijn. We hebben een verkenning gehad: wat gebeurt er in den lande allemaal? Dat kunnen we hier nog een keer doen, maar op een gegeven moment moeten we concreet worden.

De heer Maassen verwees er ook al naar dat er een zekere urgentie moet zijn, want we hebben problemen op te lossen. We hebben ook een aantal andere problemen die hieromheen spelen, onder andere de huisvesting van cultuur. Dat had eigenlijk een jaar geleden al opgelost zullen zijn. We zijn al twee jaar aan het wachten op het uitplaatsen van de schakelklas uit de Kruispuntkerk naar een nieuwe locatie. Al die dingen blijven lopen op de achtergrond. We gaan hier nu nog een keer een project in. We zijn benieuwd wat eruit gaat komen. We zullen dit voorstel nu steunen, maar het wordt wel tijd dat er hier op een gegeven moment een limiet aan komt, zodat we het blikje niet steeds verder gaan trappen. We zitten al in de volgende collegeperiode. De verleiding gaat er zijn om te zeggen: joh, het komt wel goed; het is nog lang niet 2028. Daar moeten we voor uitkijken. Er moet binnen afzienbare termijn een project liggen.

De **voorzitter**: Ook u attendeer ik op uw spreektijd. U heeft nog negentien seconden; het ken net.

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Voorzitter. We hebben als gemeente wettelijke taken, zoals een bibliotheek en ook een wettelijke verplichting, zoals het toezien op het verduurzamen van bedrijfspanden, waaronder ook ons gemeentehuis valt. Als raad hebben we een kaderstellende en controlerende taak. Bij het vaststellen van het proces dienen beide elementen geborgd te zijn. Voor ons ligt een startnotitie die voor de fractie van het CDA aanleiding was om technische vragen te stellen opdat wij de keuzes van het college konden begrijpen. De fractie van het CDA had een behoudender werkwijze willen zien. De wethouder en daarmee ook het college zetten in op een traject met fases die inmiddels betiteld worden als "een avontuur". We staan met de voorliggende startnotitie als raad dus aan de vooravond van een mogelijk complex proces. We hebben in de commissie expliciet gevraagd om dit proces stap voor stap te nemen, met daarin vooraf vastgestelde momenten van go/no go. Door deze in te bouwen kunnen we voorkomen dat we onderweg onomkeerbare stappen nemen of verplichtingen aangaan waar veel gemeenschapsgeld mee gemoeid is. Het betreft een grootschalig project, ook financieel, met veel impact. Dat vraagt om draagvlak, toetsing en beslismomenten. We zien een startnotitie die vijf fases kent. Elke fase vraagt om ambtelijke capaciteit, financiële investeringen en uiteindelijk ook een langetermijncommitment. We vragen het college om de toezegging dat er duidelijke momenten van go/no go worden ingebouwd en dat dit niet alleen gebeurd wanneer nodig. Na afloop van fase 1, wanneer alle onderzoeken en rapporten gedeeld zijn met de raad, is er wat ons betreft al zo'n moment. We horen graag of het college die toezegging wil doen.

Over ambtelijke capaciteit gesproken, waar de heer Van Duivendijk het ook over heeft gehad: de locatie gemeentehuis is onderdeel van een groter plan, namelijk het centrum. Daarin is de Kruispuntkerk een onderdeel dat de sleutel heeft tot voortgang in andere projecten, zoals

verplaatsing van culturele activiteiten en daarmee scholenbouw en woningbouw; dat zijn de beroemde treintjes van wethouder Van der Elst. We nemen toch niet te veel hooi op onze vork. Kan het college ons daarom toezeggen dat door vaststelling van de startnotitie Businesscase Gemeentehuis geen vertraging ontstaat in zaken omtrent de Kruispuntkerk enzovoort?

Mevrouw **Mieremet** (D66): Voorzitter. In tegenstelling tot behoudend zijn wij progressief. We willen dingen anders en dat moet misschien ook. In de commissie hebben we deze startnotitie besproken. Daarbij gaf de wethouder uitleg over de manier van werken in dit project: dat we het anders doen en dat fase 1 een inventarisatie is zonder financiële kaders en eigenlijk überhaupt zonder kaders. Dat is dus eigenlijk heel breed. Er zijn stakeholders en er wordt in het stuk geen uitputtende lijst gegeven maar er worden voorbeelden gegeven. Aan de ene kant is het fijn dat de boel niet dichtgezet wordt aan de voorkant en dat er met een open blik gekeken wordt. In de commissie hebben we gevraagd wie die stakeholders zijn. Gelukkig gaf de wethouder ook aan dat bijvoorbeeld de buitendienst een onderdeel daarvan uitmaakt en ook de inwoner die het gemeentehuis bezoekt. Dat is dus breed.

In fase 2 zijn de scenario's en de financiën duidelijk. Dan moeten we ook weten dat als we kiezen voor A, hoeveel dat kost en wat de consequenties zijn van die keuze. Investeren is één ding, maar de exploitatie is een ander en is soms ook best lastig vast te stellen voor iets wat pas over enkele jaren gerealiseerd wordt. In de tekst staat dat na fase 1 het visiedocument indien nodig ter besluitvorming vastgelegd wordt. Dan ga ik mee met de woorden van mevrouw Kortekaas en volgens mij eigenlijk van bijna alle voorgaande sprekers: we kunnen nu al zeggen dat dat nodig is. Dus "indien nodig": ja, dat is nodig. We horen heel graag of de wethouder dit ook zo ziet en deze toezegging wil doen. Dat is dezelfde toezegging als de toezegging die meneer Van Duivendijk vroeg.

Wij zijn bij D66 over het algemeen positief en houden van nieuwe en spannende dingen. Veranderen vinden we als mens over het algemeen spannend - dat hoorden we zojuist ook - terwijl het ook heel veel kan brengen. Veranderen betekent ook controle laten varen. Dat is het lastige, want dat is wel een van onze taken als raad. Om ons goed op de hoogte te stellen, zou het zeer wenselijk zijn dat wij, los van wanneer fase 1 afgelopen is, bijvoorbeeld eind 2023 een informatiebrief krijgen met hoever we staan. Dan zijn we drie van de zes maanden onderweg en op de helft van de eerste fase. Daarop hoor ik graag de reactie van de wethouder.

Elke fase een besluitpunt: een besluitpunt kan ook zijn dat we lekker bezig zijn en doorgaan. Een besluit hoeft niet altijd te zijn dat we het inhoudelijk hebben over "we gaan naar links of naar rechts", maar kan ook zijn: "dit is het, want het is heel goed; wethouder, ga zo door". Ik zou een besluit dus ook als iets positiefs willen zien. Ik wacht eerst de reactie af en dan ga ik straks verder.

De **voorzitter**: Ook u attendeer ik op uw spreektijd. U heeft nog 36 seconden.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Als PvdA dienen wij een ietwat technisch amendement in. In de tekst staat veel over de relatie die dit moet hebben met de Centrumvisie, maar in de antwoorden van het college op de vragen staat dat er niet bij. Wat mij betreft is dat wel echt belangrijk. Wij zijn heel blij met de Centrumvisie en wij zouden ook willen dat we een eventueel initiatief dat in het gemeentehuis zou plaatsvinden, ook op die manier zouden doen. Het amendement, dat mede wordt ingediend door GroenLinks, luidt:

"Amendement 221.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 28 september 2023, gezien het raadsvoorstel nr. Z/23/078134\358384,

constaterende dat:

a. *de startnotitie 'Businesscase Huisvesting Gemeentelijke organisatie' niet zo zeer zaken afbakent, maar vooral enkele relevante aandachtspunten meegeeft;*
b. *de startnotitie terecht aangeeft dat er een grote samenhang zit met de recente vastgestelde Centrumvisie Voorschoten;*

voorts constaterende dat:

a. *in de toelichting op de aanpak fase 1 (bladzijde 8 raadsvoorstel) een aantal relevante vragen staan genoemd waar de toekomstige uitgangspunten een antwoord op moeten formuleren;*
b. *er echter geen vraag is gesteld die betrekking heeft op de belangrijke relatie met Centrumvisie gemeente Voorschoten;*

overwegende dat de Centrumvisie en de herhuisvesting van de gemeentelijke organisatie onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn;

van mening dat de relatie met de centrumvisie nadrukkelijk moet worden meegenomen in de vragen die beantwoord zouden moeten worden.

Besluit:

Op bladzijde 8 van de startnotitie de volgende vraag in de opsomming toevoegen:

1. Hoe wordt met dit voorstel rekening gehouden met de Centrumvisie, en indien gewenst, deze ook versterkt?"

In de discussie in de commissie over deze startnotitie viel mij het volgende op. De wethouder zei zojuist dat ik goed op de hoogte ben van het prachtige coalitieakkoord "Voorschoten in verbinding vooruit". Dit stuk stond ook heel duidelijk in het coalitieakkoord. Ik was dus enigszins verbaasd dat een aantal coalitiepartijen heel kritische opmerkingen maakten over dit startstuk, terwijl het gewoon iets is wat in een startnotitie staat en terwijl je in fase 1 eigenlijk vooral bezig bent met datgene doen wat in het coalitieakkoord staat. Ik was dus verbaasd dat op bepaalde momenten - we hebben dit al vaker meegemaakt - de oppositie het college helpt om de juiste argumenten aan te voeren. Die verbazing wilde ik graag met deze zaal delen. Verder hoor ik graag wat de wethouder van ons amendement vindt.

Wethouder **De Bruijn**: Voorzitter. We hebben inderdaad al een mooie discussie gehad in de commissie. Ik kan me heel goed voorstellen dat sommige fracties een andere manier van werken spannend vinden. Daar hebben wij als college uiteraard alle begrip voor, maar zoals ik u al heb verteld in de commissie, is het voor ons echt belangrijk dat wij meer contactpunten hebben met u en de stakeholders en juist stap voor stap verder willen gaan in die verschillende fases om te zorgen dat we tussentijds niet de verkeerde kant opgaan. Wij hopen met deze benadering dus juist dat we dichter bij elkaar blijven en dat we uiteindelijk toch sneller tot een breed gedragen resultaat komen. Dat is dus echt de doelstelling daarachter.

Er zijn een aantal vragen gesteld. Ik begin meteen met een toezegging. Er is gevraagd om een beslismoment na fase 1, zodat we dan bij de raad terugkomen. Er is überhaupt gezegd: als er iets te besluiten valt na die fases, kom dan bij ons terug. Ik kan dat beamen, want het lijkt mij ook logisch, ook in aansluiting op de vraag van D66. Ik moet zeggen dat het voor mij en voor ons als college ook gewoon belangrijk om die bevestiging van jullie te hebben dat we inderdaad de goede kant opgaan. Als ik dat niet heb, dan … Nou ja, u begrijpt wat ik bedoel.

Er werd ook gevraagd naar de capaciteit ten koste van de andere projecten. Volgens mij heb ik in de commissie al concreet aangegeven dat de mensen die nu op fase 1 zitten, andere mensen zijn dan degenen die op dit moment bezig zijn met bijvoorbeeld de Kruispuntkerk of andere projecten die spelen. Wij zien het als volgt voor ons, wat ook de reden is waarom we nu nog niet van iedere fase die planning er daadwerkelijk in hebben. Als we fase 1 achter de rug hebben, gaan we kijken: dit zijn de randvoorwaarden; hoe gaan we nu de volgende stappen aanpakken, wat past daar voor planning bij, hoe past dat ook in de capaciteit die we met z'n allen hebben en wie zetten we daarop? Uiteraard, want gelooft u mij: de Kruispuntkerk en juist een goede plek voor de culturele instellingen zijn echt een prioriteit voor ons allemaal.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Ik beluister in het antwoord van de wethouder dat hij in een volgende fase een afweging moet maken ten aanzien van de capaciteit en moet kijken hoe we dan verder moeten en wat we aan mensen hebben. Wat krijgt dan prioriteit? Is dat dan de Kruispuntkerk, een ander project of het gemeentehuis? Dat lijkt me een duivels dilemma. Hoe gaat u dat doen?

Wethouder **De Bruijn**: Uiteindelijk gaat u daar als raad natuurlijk over, maar als ik specifiek deze onderwerpen bekijk, hebben wij samen wel aangegeven dat wij echt prioriteit geven aan het uitwerken van de Kruispuntkerkvarianten. Dat kan ik wel aangeven.

In de startnotitie worden een aantal voorbeelden gegeven, waaronder inderdaad ook een museum. In fase willen we graag heel duidelijk gaan kijken wat de mogelijkheden zijn, maar ook welke mogelijkheden passen bij de Voorschotense schaal. Dat wil ik u echt ook aangeven: wij en ook u zijn echt niet uit op een megalomaan project of een Stopera aan de Vliet. Ik denk dat wij - u als raad en wij ook - best wel weten wat ongeveer de Voorschotense maat is, maar juist daarom is het, als we die randvoorwaarden hebben verzameld, zo belangrijk dat we het met elkaar gaan afstemmen: is dit inderdaad waar we voor willen gaan? Wat mij betreft houden we dus echt focus op een realistische scope. Daar zullen we ons inderdaad ook hard voor maken.

Natuurlijk is er ook gesproken over het tempo. Ik gaf net al aan dat wij door deze aanpak en doordat we iedere keer gewoon dicht op elkaar zitten, het tempo uiteindelijk juist omhoog kunnen schroeven, want niks is zo vervelend als bij u komen met een fait accompli, waarna we weer terug moeten. Dat willen we met dit voorstel echt proberen te voorkomen.

Richting het CDA: ja, uiteraard doe ik die toezegging, maar het is ook logisch. Er zijn absoluut duidelijke momenten van go/no go. Ik heb al gezegd dat we na afloop van fase 1 bij u terugkomen.

D66 vroeg of de raad tussentijds een informatiebrief, een update, kan ontvangen. Ik kan me voorstellen dat we dat doen. Dat is dus geen enkel probleem. Ja hoor, dat wil ik wel doen.

De **voorzitter**: Sorry, er was even een onderonsje rechts van mij en ik heb geen idee wat er is toegezegd. Dat is een beetje wat het is.

Wethouder **De Bruijn**: De informatiebrief. Excuus, het was inderdaad te veel een onderonsje.

Het amendement is volgens mij het laatste waar ik nog op moet reageren. Wij staan daar als college positief tegenover. Voor ons is het logisch dat die verbinding met de Ontwikkelvisie Centrum er inderdaad is. Wij willen ook graag dat het een bijdrage en een versterking levert voor het centrum. Wij staan daar in principe dus positief tegenover. Het is uiteraard aan de raad om daarover te stemmen, maar ik zeg dit vanuit het college.

De **voorzitter**: Zijn alle vragen uit de eerste termijn beantwoord? Dat is het geval. Er is behoefte aan een tweede termijn.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Ik wil even mijn excuses aanbieden: ik heb de wethouder woorden in de mond gelegd die hij niet gezegd heeft. Dank voor de beantwoording van de vragen.

De **voorzitter**: Meneer Deuzeman, u heeft nog negentien seconden.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter. Ik ben blij om te horen dat de wethouder de scope van het project goed in het oog houdt. We zijn benieuwd naar de eerste uitkomsten.

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Voorzitter. Ik wil de wethouder bedanken voor zijn toezegging, die ons vertrouwen geeft in de start van het proces.

De **voorzitter**: Mevrouw Mieremet, u heeft nog 36 seconden.

Mevrouw **Mieremet** (D66): Voorzitter. Dank aan de wethouder voor de beantwoording. Wij gaan dit traject met vertrouwen in en we kijken uit naar de momenten waarop we als raad kunnen besluiten ja of nee en links of rechts.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Dit was een heldere uiteenzetting van de wethouder. Ik dank hem voor zijn steun voor het amendement.

De **voorzitter**: Er zijn volgens mij geen vragen gesteld waarop de wethouder op moet reageren. Ik heb twee toezeggingen genoteerd. Na fase 1 wordt dit voorgelegd aan de raad en de go/no go-momenten worden in elke fase aan de raad voorgelegd. Dat is eigenlijk iets continu's: fase 1 wordt aan de raad voorgelegd. Daar staan de go/no go-momenten vervolgens in, en zo verder. De tweede toezegging die ik heb gehoord, betreft een informatiebrief aan het eind van dit jaar.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Volgens mij heb ik ook de toezegging gehoord dat dit geen effect heeft op de capaciteit voor andere projecten.

De **voorzitter**: Ik heb gehoord dat de raad over de prioritering gaat en dat de wethouder duidelijk heeft aangegeven waar de prioritering ligt. Dat was geen toezegging, maar indien dit in de knel komt, zal de wethouder bij de raad terugkomen. Dat heb ik gehoord. Dat is ook logisch.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Volgens mij hebben we het ook gehad over extra capaciteit en over het gegeven dat dat de voorwaarde ervoor was dat dit op dit moment geen vertraging zou opleveren. Dat heb ik dus als een toezegging gehoord.

De **voorzitter**: De raad gaat over de prioritering. Daarop heeft de wethouder geantwoord: indien de door de raad vastgestelde prioritering om welke reden dan ook in de knel komt, moet er worden terugkomen bij de raad. Dat is een logisch gevolg daarvan, maar het staat nu zeker vast op de band, zou ik bijna willen zeggen. Dat is dus helder. Zijn de twee door mij geformuleerde toezeggingen juist? Is de wethouder ook blij? Ja, iedereen is blij. Dan gaan we over tot de besluitvorming.

In stemming komt amendement 221 van de PvdA en GroenLinks.

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen.

Het amendement wordt met een digitale stemming aangenomen met 18 tegen 2 stemmen, waarbij mevrouw Kortekaas en de heer Bremmer van de CDA-fractie ertegen hebben gestemd.

In stemming komt het geamendeerde gewijzigde voorstel.

Het geamendeerde gewijzigde voorstel wordt met een digitale stemming aangenomen met 19 stemmen tegen 1 stem, waarbij mevrouw Zoun van de fractie van Voorschoten Lokaal ertegen heeft gestemd.

14. Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid van het gevoerde bestuur in de gemeente Voorschoten 2023 (raadsregistratienummer Z/23/078685/360805)

De **voorzitter**: De gemeenteraad vervangt de huidige Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid door een nieuwe. Dat is onder andere nodig door nieuwe wetgeving. Voor degenen die het niet kunnen zien: de VVD heeft nog 4 minuten en 9 seconden, Voorschoten Lokaal 9 minuten en 48 seconden, het CDA 2 minuten en 25 seconden, GroenLinks 12 seconden, D66 18 seconden en de PvdA 1 minuut en 38 seconden. De rest staat in de min.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. In de commissie B&B hebben we de wethouder al uitvoerig gecomplimenteerd voor alle financiële verordeningen die aangepast zijn. Ik wil van de gelegenheid gebruikmaken om dat nogmaals te doen. Dat was heel goed. We hadden alleen nog opmerkingen en vragen over de laatste verordening die we toen voor onze ogen kregen. Bij dit soort dingen pak ik altijd de VNG-modelverordening om te zien welke opties tot de beschikking van het college staan. Ik kom tot de slotsom dat het college voor de wat minimalere variant heeft gekozen. Persoonlijk denk ik dat we voor een wat grotere variant moeten kiezen. Daar heb ik de volgende redenen voor. We krijgen er als raad een extra toezichthoudende taak bij. Ik vind dat we het juiste instrumentarium moeten hebben om te bepalen of de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het beleid op een goede wijze zijn vormgegeven. Die taak zou ik als raadslid niet zo snel uit mijn handen willen laten slaan. Het maakt niet uit of ik nou in de oppositie of in het college zit; ik zou het sowieso willen hebben. Daar komt nog bij dat we in deze raad regelmatig discussies hebben gehad over de vraag of het beleid van deze gemeente wel doeltreffend en doelmatig is geweest. Vandaar dat het voor mij een heel logische keuze is om het amendement in te steken en te kiezen

voor een wat grotere inspanning vanuit de raad, zodat wij beter geëquipeerd zijn om onze taak te kunnen doen. Het amendement, dat mede wordt ingediend door D66 en GroenLinks, luidt:

"Amendement 220.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 28 september 2023, gezien het raadsvoorstel nr. Z/23/078685/360805,

constaterende dat de in 2022 vastgestelde Wet versterking decentrale rekenkamers met voorliggend raadsvoorstel wordt vertaald in een gewijzigde Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid;

voorts constaterende dat:

a. *in artikel 3, lid 1 van de nieuwe verordening is gekozen voor de optie 'het onderzoeksplan voor het daaropvolgend jaar op te nemen in de paragraaf bedrijfsvoering van de begroting';*
b. *er dus niet is gekozen voor de optie om een afzonderlijk plan door de gemeenteraad vast te laten stellen;*
c. *hiermee expliciet wordt afgeweken van de VNG-modelverordening;*

overwegende dat:

a. *de nieuwe wetgeving als voordeel heeft dat het college bij een eventuele onrechtmatigheid moet vertellen wat er is gebeurd en hoe uiteindelijk deze fout bestuurlijk gewogen moet worden;*
b. *daarmee de gemeenteraad een nog meer toezichthoudende taak toebedeeld krijgt;*

van mening dat:

a. *de gemeenteraad deze toezichthoudende taak alleen goed kan uitvoeren als daar een apart plan voor wordt geschreven dat aan de gemeenteraad wordt voorgelegd;*
b. *de doelmatigheid en doeltreffendheid van de gemeente Voorschoten veelvuldig in deze gemeenteraad ten negatieve zijn besproken, waardoor we dit niet kunnen veronachtzamen;*

Besluit artikel 3, lid 1 als volgt te veranderen van:

1. Het college neemt jaarlijks, op basis van een advies van de gemeentesecretaris en/of de concerncontroller, een voorstel op in de paragraaf bedrijfsvoering van de begroting, voor het uitvoeren van de onderzoeken naar de doelmatigheid en doeltreffendheid in het daaropvolgend jaar, als opgenomen in artikel 2 van deze verordening

naar:

1. Burgemeester en wethouders van de gemeente Voorschoten zenden jaarlijks uiterlijk voor 1 oktober een onderzoeksplan naar de raad voor de in het daarop volgende jaar te verrichten onderzoek(en) naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van de gemeente Voorschoten. Onderdeel van het plan is de geplande oplevering van de gepland(e) onderzoek(en), waarbij ten minste één onderzoek per jaar wordt uitgevoerd."

De **voorzitter**: Uw spreektijd is bijna op; u heeft nog twee seconden. Meneer Deuzeman, u heeft nog twaalf seconden.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter. Ik loop vooruit op de landelijke ontwikkelingen en sluit mij van harte aan bij onze nieuwe vrienden van de Partij van de Arbeid. We hebben het amendement mede ingediend.

De **voorzitter**: Mevrouw Mieremet, u heeft nog achttien seconden.

Mevrouw **Mieremet** (D66): Voorzitter. Een van de antwoorden op onze technische vragen was dat het inderdaad een risico zou zijn als we het niet apart doen maar als onderdeel daarvan. Daarom wil ik graag aansluiten bij het ingediende amendement.

De heer **Bremmer** (CDA): Voorzitter. Ik wil graag een reactie van de wethouder vragen op de implicaties van dit amendement, ook voor de werkorganisatie. In de commissie B&B hebben we een heel goede discussie gehad. Volgens mij heb ik daarbij ook de mogelijkheid genoemd om dit soort aspecten te bespreken in de commissie Planning en Control. We hebben het erover gehad dat de commissie Planning en Control eigenlijk niet geconsulteerd was in deze ronde, maar dat kan alsnog goedgemaakt worden. De commissie Planning en Control heeft komende woensdag bijvoorbeeld een themasessie. Dat zou ik hem dus graag willen vragen. Dan laten we ons oordeel ook afhangen van de reactie van de portefeuillehouder.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Ik sluit me aan bij de opmerking van de heer Bremmer. Ook wij zijn benieuwd naar de antwoorden van de wethouder.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Voorzitter. Gelet op wat we in de commissie hebben besproken, vind ik het onverstandig om een extra instrument en inspanning te vragen van onze organisatie. Deze verantwoording is ook gewoon een onderdeel van onze P&C-cyclus. Ik denk dat we beter in de commissie Planning en Control kunnen bepalen hoe die instrumenten misschien verbeterd kunnen worden dan dat we een extra instrument gaan vragen van onze organisatie; daar volg ik de heer Bremmer in. Ik ben dus tegen dit amendement.

Wethouder **Van der Elst**: Voorzitter. Het voorstel is gebaseerd op opties die uit de modelverordening van de VNG komen, zij het dat we met betrekking tot de frequentie van onderzoeken er niet heel veel plannen. We gaan echter van nul naar één. Ik wil benadrukken dat hier geldt: less is more. Dat geldt zeker als je praat over doelmatigheid en doeltreffendheid: je kan er beter één heel goed doen, met heel veel verbeterpunten, dan drie die tot niks leiden. Dat risico zit er natuurlijk in als je meteen een ruime stap vooruitzet. Wat dat betreft geloven we dat de gekozen aanpak een goede is. De raad wordt betrokken, zij het niet in een zeer uitgebreide en van tevoren geplande extra rapportagesessie, maar het komt aan de orde. We kunnen elkaar altijd vinden in Planning en Control om te kijken hoe we dingen samen beter kunnen doen. Ik geloof dat er voor volgende week al een programma onderweg is van een andere aard. Mij is overigens verzekerd dat er ambtelijk contact is geweest met de griffie om de stukken die we vorige week in de commissie B&B bespraken, een plaats te geven in de commissie Planning en Control. Daar is het niet van gekomen. Er is dus geen sprake van onwil of zo.

De **voorzitter**: We gaan naar de tweede termijn, maar de heer Posthuma heeft nog twee seconden, de heer Deuzeman heeft nog drie seconden en mevrouw Mieremet heeft nog drie seconden.

De heer **Bremmer** (CDA): Voorzitter. Wij willen graag twee minuten schorsing voor overleg met de overburen.

De **voorzitter**: Ik constateer dat er verder geen behoefte is om gebruik te maken van de tweede termijn. Dan schors ik de vergadering.

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

De **voorzitter**: Meneer Bremmer, zijn er uitkomsten van de schorsing die relevant zijn voor het verdere verloop van dit agendapunt?

De heer **Bremmer** (CDA): Voorzitter. Wij hebben op zich sympathie voor het amendement van de Partij van de Arbeid over de bevoegdheden en het primaat van de raad. Aan de andere kant hebben we ook goed geluisterd naar de toelichting van de wethouder over het beslag dat dit op de werkorganisatie legt en de instrumenten die er nu al zijn. Wij kunnen leven met het antwoord van de wethouder als wij na een jaar een soort evaluatie kunnen maken van het proces dat we hier gelopen hebben. Dat is eigenlijk mijn vraag.

De **voorzitter**: Dit is eigenlijk heel stiekem een derde termijn.

De heer **Bremmer** (CDA): Soms is er deviant gedrag, voorzitter.

De **voorzitter**: Ik heb zóveel geleerd vanavond. "Deviant" en "headers"; ik ga ze niet vergeten.

Wethouder **Van der Elst**: Voorzitter. Die toezegging kunnen we doen, zolang we maar niet nu al de breedte ingaan en heel veel kosten gaan maken. Die toezegging is geen probleem.

De **voorzitter**: De toezegging is om na een jaar te komen met een evaluatie. Ik constateer dat ik de beraadslaging kan sluiten.

In stemming komt amendement 220 van de PvdA, D66 en GroenLinks.

Het amendement wordt met een digitale stemming verworpen met 9 tegen 11 stemmen, waarbij de fracties van D66, GroenLinks, de PvdA en de SP ervoor hebben gestemd.

In stemming komt het voorstel.

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Het verschil tussen het amendement en het huidige voorstel is in mijn beleving best wel groot. Het gaat om een stukje zekerheid voor de raad en de wijze waarop je op een goede manier doeltreffendheid en doelmatigheid wilt realiseren. Het is jammer dat een aantal collega's die dit altijd hoog in hun vaandel hebben staan, dat niet willen doen, maar dat zij zo. Dat is de reden waarom ik tegen ga stemmen.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter. Ook wij betreuren dat, net als de heer Posthuma, maar zoals de wethouder zelf aangaf, gaan we van nul onderzoeken naar één onderzoek. We denken dat het belangrijk is dat het instrument er komt. We zullen dus voor de verordening stemmen.

Het voorstel wordt met een digitale stemming aangenomen met 15 tegen 5 stemmen, waarbij de fracties van D66, de PvdA en de SP ertegen hebben gestemd.

15. Overig

Van dit agendapunt is geen gebruik gemaakt.

16. Sluiting

De **voorzitter**: Veel dank weer voor deze fijne raadsvergadering. Ik wens u allen voor straks een goede nacht.

De voorzitter sluit om 0.11 uur de vergadering.

Vastgesteld in de openbare vergadering van de raad der gemeente Voorschoten, gehouden op 2 november 2023.

De griffier,

Drs. B.J. Urban

De voorzitter,

Drs. N. Stemerdink